

magasles

345 Ft – Előfizetőknek: 275 Ft

2005. május – III. évfolyam 5. szám

IWA hírek:

új töltények,
fegyverek,
távcsövek...

A VADKÁRRÓL

Sólyomkultúra

A golyós lőszer

Érdekes sebzések

A kölyökkutya

BAKVADÁSZAT

Bemutatjuk a skandináv terepjárót: Volvo XC90

MITSUBISHI OFF ROAD

Mitsubishi off-road - It különleges, nek legjelöl: Pajero, Pajero Sport, Pajero Pinin, Pajero Pick Up, Outlander. Ezekben az autókban minden olyan tulajdonság megtalálható, amelyek a Mitsubishi márkához kötődnek: Intelligens ösztökélt megheccles, nagy teljesítmény, biztonság, megbízhatóság, kényelem, sokoldalú használhatóság, dinamikus formavilág. A Mitsubishi Pajero a világ legnépszerűbb túrószerelvényei közé tartozik az élen végén. Kérik, látogasson el Mitsubishi autószerelőkhöz, hogy egy rövid tesztet személyesen meggyőződéssel tapasztaljon páratlan képességeit.

AZ ON MITSUBISHI MÁRKAKERESKEDŐJE: GÉRINGER AUTÓ KFT.

2900 Komárom, Bátorhy út 1. Tel./Fax: 34/346-132
 2800 Tatabánya, Alkotmány u. 2/A Tel.: 34/310-368, fax: 34/310-643
 Email: geringermitsu@vivamail.hu mitsubishi@tatabanya.vivamail.hu

www.geringer.hu

GRUBE Grube Kereskedelmi Kft.
 2030 Érd, Kadarka u. 1.
 Tel.: 23/520-180
 Fax: 23/520-183

VADHÁLÓK

- normál csomóval, vastagon horganyzott kivitel (mezőgazdasági fonat cca. 800 N/mm² szakítószilárdságú, erdészeti fonat cca. 1200 N/mm² szakítószilárdságú acélhuzalból)
- csúszásmentes csomóval, vastagon horganyzott acélhuzalból, Tornado vagy Kanada csomóval elsősorban nagy igénybevételre

Csavart Tornado Kanada csomó

Kiegészítők kerítésépítéshez:
 összekötő elem - szögesdrót - U szeg - csőrök
 feszítéshez kiegészítők

Cégünk vállal kerítésépítéssel és tervezéssel kapcsolatos munkákat referenciákkal, professzionális gépi háttérrel, villanypósztorral kombinálva, versenyképes áron.

Érdeklődjön a 30/280-8171-es számon.
 Kérje szabadidős termékeinket bemutató katalógusunkat!

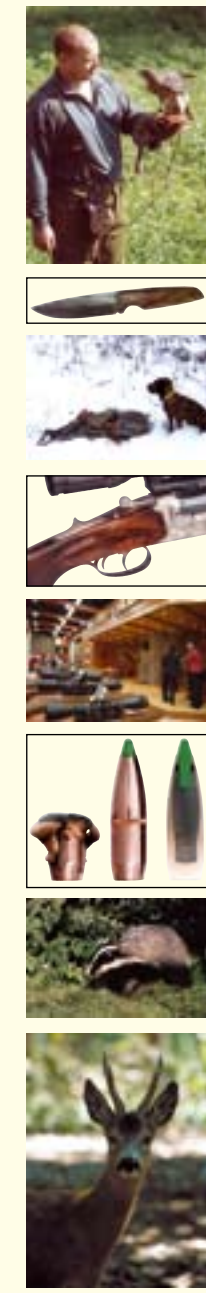
Vadászat közben legfontosabb célunk mindenekelőtt:
 a legnagyobb pontosság.
 Swarovski Habicht PV 3-12x50.

Optimális a legkülönbözőbb vadászati körülmények között: A Swarovski Habicht PV 3-12x50-es céltávcső változatható nagyítása és kis súlya miatt valóban univerzális céltávcső. A TDS szűrőkereszt lehetővé teszi nagy távolságra is a precíz felismerést. Akár cserkélés, akár tes - a Habicht PV 3-12x50-essel is jól minden helyzetben tökéletesen látható.

SWAROVSKI OPTIK

Szlovákia Optik Kft.
 Swarovskiszerkező 70 • A-6067 Adnan • Austria
 Tel. +43(0)62 23411-0
 Fax +43(0)62 23411-90
 Swarovski Optik Magyarország
 Tel. 30031 2161

www.swarovskioptik.com

Erről olvashat

Háttér / Újdonságok kavalkádja – IWA 4

 Minox éjjellátó 4

 Sako Quad 5

 Hornady 6,8 mm SPC 5

 Diana Párduc 5

 Újdonságok a Browning és a Winchester háza táján 6

 Le Chameau 19

Vadászmozaik / Lévai Vadásznapiak – Ott jártunk 8

 Vadhívóknak 19

 Gigászi vadkan 31

 Együtt a tiszta természetért 48

Erdőn, mezőn / Detrich János: Bakvadászat – lövünk bakot? 10

 Kammermann Péter: Érdekes sebzések – tanulságos történetek 38

 Velünk élnek / Tengernyi tüske védelmében 48

Dr. Vadász / Dr. Czerny Róbert: Vad volt? – Kár érte! 16

Puska nélkül / Dr. Czerny Róbert: Sólomokultúra 20

Négy keréken / Kasza László: Volvo XC90 24

Lőpor / Plavec János: Fegyvertan alapfokon / A golyós lőszer 28

 Kovács László: Biztosító = biztonság 32

Vadásztársisnya / Makrai Tibor István: A Palásti-féle „Ceglédi” vadászkesz 34

Vendégoldal / Dr. Kalotás Zsolt: Egy régi-új vadfaj, a borz 36

Csaholó / Mirtse Áron: Volt ennek gyerekszobája? / A kölyökkutya szocializációja 42

Naptár / Május 46

Vadászpiac 49

Börze 55

Kedvezménykuponok 56

Terjesztő partnereink 57

Előzetes / Júniusi számunkból... 58

A címlapon Vadász Sándor fotója látható.

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Benkovics 41	Frommer 59	Nike-Fiocchi 59
Compass-Sport Bt. 23, 56	Géringér Autó Kft. 2	Sefag-Lábod Rt. 41
Cont-Eco 33	Grube Kft. 2	Sólom Fegyverjavító 41
Dakó Kft. 31	Gyuricza Imre 57	Steelvent Rt. 56
Diana Szakképző Iskola ... 33	Hanyi Vadászbolt 56	Sumpi-Import-Tör Bt. 33
Erva Kft. 60	Lovas Nemzet 27	Swarovski Optik. 2
Ficsór Autóház 59	Lőrincz és Fia Kft. 56	Szent Hubertus Vadászbolt. . 56
Foto Mozaik. 41	Mobilker 2000 Kft. 9, 56	Vadászmester Bt. 56

Az IWA 2005-ben 32. alkalommal vonultatta fel a világ vadász- és sportfegyvereinek, lőszereinek és vadászati kiegészítőinek legjavát.

A 47 országból érkezett 1002 gyártó és kiállító garantálta, hogy a nürnbergi IWA az idén is összefogta a nemzetközi piac vezető képviselőit.

– Az idej volt az első alkalom, hogy a kiállítók száma meghaladta az ezret, és mi erre büszkék vagyunk

– mondta Gabriele Hannwacker projektmenedzser. A világ minden tájáról 27 ezer vásárló érkezett, így nem csupán az üzletre, hanem a személyes kapcsolatok ápolására is jótékony hatással volt a kiállítás.

A vásár idején a gyártók sok új terméket, újítást mutattak be. Ezekből tallózott szerkesztőségünk, hogy a hazai és külföldi újdonságokat és híreket néhány mondatban bemutathassuk Olvasóinknak.

Újdonságok kavalkádja – IWA

(magasles)

Minox éjjellátó

A Minox új éjjellátója hasznos megfigyelő és tájoló, mégpedig zsebben hordható méretben. Az éjjellátó voltaképpen egy innovatív és magas minőségű opto-elektronikus rendszer, amely képes kiterjeszteni a látás határait. Az éjjellátó segítségével sötétben, amikor csak a csillagok világítanak, akár nagyobb távolságból is gyorsan és határozottan felismerhető a vad.

A Minox NV 350 éjjellátót ellátták állványmenettel is. Tömege mindössze 649 g. Az éles és tiszta képet a többszörös réteggel ellátott optikai rendszer, majd a képkonverter biztosítja.

Persze tökéletes sötétségben sem kell elkésrednünk, ilyenkor az infravörös segédfény világítja meg a témát, és az NV 350 ezeket a sugarakat is láthatóvá teszi. S amiben még sokat nyújt a szerkezet, az a nagyítás mértéke, amely ötszörös!

Technikai adatok

- Optikai nagyítás: 5x
- Lencseátmérő: 55 mm
- Felbontás: 24 vonal/mm
- Dioptrikorrekció: ±4 dioptria
- Tápellátás: 1x CR123A
- Méretek: 85x185x60 mm
- Tömeg: 650 g

Sako Quad

A Finn Sako cég újdonságként mutatott be egy golyós fegyvert, melynek érdekessége, hogy egy fegyver négy kiváló csövet és kalibert „egyesít”, és ezzel világszerte. A váltócsövek kínálatába a 22LR, a 17 Mach II, a 17HMR és a 22Mag. tartozik. Mindehhez elég két tölténytár. A fegyver kombinálható a Burris Sako Quad céltávcsővel, amely egy szinkód-rendszerrel segít a megfelelő kaliberhez történő beállításhoz.

Hornady 6,8 mm SPC

A 6,8 mm SPC valószínűleg a legújabb töltény a piacon. Az USA speciális erőinek kérésére fejlesztették ki, ugyanakkor – a gyártó szerint – jól használható vadászatra is. Az új töltény ugyanabba az osztályba tartozik, mint a 300 Savage, de laposabb a röppályája és kisebb a viszagható ereje.

A Hornady 6,8 SPC töltény a 115 g-os BTHP töltény vagy a 110 g-os V-MAX töltény mindkét fontos tulajdonságával rendelkezik. A 115 g-os BTHP kiváló terjeszkedést és maximális energiaátadást mutat minden sebesség mellett, míg a 110 g-os V-MAX ugyanazokkal a jellemzőkkel bír, mint a Varmint Express töltény – lapos röppályája és gyors, heves gázfejlesztés. A cég ez év nyaratól tudja biztosítani az új löszert.

Diana Párduc

A hazánkban is jól ismert Diana légfegyverek legújabb tagját, a Panther 21-et mutatta be a cég. A friss megjelenésű, műanyag agyazású és új, ún. TRUGLO irányzékkal ellátott légfegyver igazi Diana-minőséget sugall. 2,6 kg tömegű, 4,5 mm-es kaliberben, 420 mm-es csőhosszal gyártják.

A cég másik újdonsága az ismétlődő 300R típus. Alaphelyzetből kettő darab, hét lövedék befogadására alkalmas forgótár jár a légpuskához. A tömege 3,6 kg, 4,5 és 5,5 mm-es kaliberben készül. A cső hossza 430 mm.

Újdonságok a Browning és a Winchester háza táján

A Browning a márciusi IWA kiállításon mutatta be újdonságait a sajtó képviselőinek. Többek között a már ismert Fusion Evolve félautomata sörétes fegyver újabb változatát, amelyet

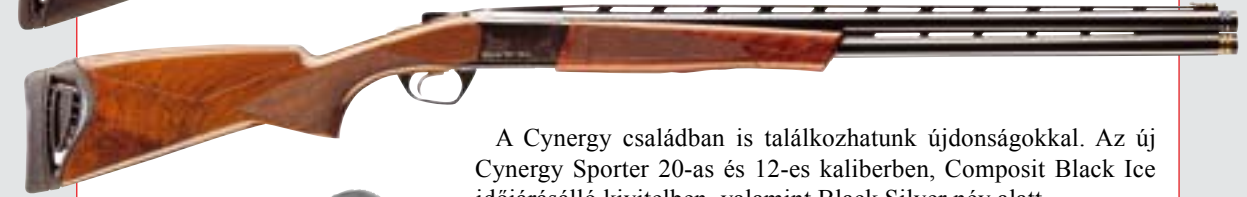
– kissé talán fantáziátlanul – Fusion Evolve II-nek kereszteltek. Persze ha megnézzük, miben is tér el elődjétől, akkor érthetővé válik az elnevezés, hiszen újdonságait tekintve inkább csak frissítésnek mondható az új gravírozás és a nikkelezett zárttest.

Valódi újdonságnak számít azonban a Browning új félautomata sörétese, a Phoenix. A cég elsősorban a kezdő vadászoknak szánja – ám ez nem a minőségbeli jegyekre, sokkal inkább a fogyasztói árra értendő. A Browning által javasolt kiskereskedelmi ára 890 euró (222 500 Ft), ellentétben pl. a Fusion Evolve II-vel, melynek javasolt fogyasztói ára 1390 euró (347 500 Ft). A Browning-minőségen kívül a Phoenix jegyei közé tartozik még az úgynevezett Active Valve rendszer, a Back Bore technológiájú cső és az Invector Plus, a nagyobb hatékonyság érdekében.

Back Bore technológia: Biztosítja, hogy a sörét és a cső fala között a hagyományoshoz képest minimálisra csökkenjen a kölcsönhatás. Ennek eredményeképpen a sörét megtartja ballisztikai tulajdonságait, növekszik a sebesség, csökken a deformálódott sörétszemek száma, javul a szórás-kép, és akár 6%-kal csökken a visszarúgó erő.

Active Valve rendszer: A Browning Fusion és a Winchester Super X2 fegyverek esetében találkozhatunk vele. Ez tulajdonképpen egy szabályozott tolozár, amely függetlenül működik, lehetővé téve a hatékonyságot és a hosszú élettartamot. Sőt, 28–56 g-ig az összes tölténnyel tökéletesen működőképes.

A Cynergy családban is találkozhatunk újdonságokkal. Az új Cynergy Sporter 20-as és 12-es kaliberben, Composit Black Ice időjárásálló kivitelben, valamint Black Silver név alatt.

A Browning cég két új binokulárral és két fegyvertávcsővel is jelentkezett. A 8x26-os keresőtávcső inkább csak kirándulóknak, míg a 8x32 és 10x42 már vadászoknak is ajánlható. A fegyverre szerelhető 40–12x40 és 8–24x40 céltávcsövek is érdeklődésre tarthatnak számot.

A Winchester szintén egy új gravírozás, újítással kezdte bemutatóját. A Super X2 félautomata sörétes fegyverének segítségével a Light Elegance változatát. Új gravírozás, nikkel zárttest, könnyed kialakítás és igen jó minőségű fa jellemzi.

Szerencsére a meghívó időben eljutott hozzánk. Szerencsére, mondom, és rögvest hozzáteszem: a Lévai Vadásznapokat kár lett volna kihagyni.

Lévai Vadásznapok – ott jártunk

Március tizenkettedikén a Léva környéki dombokat még vastag, kérges hótakaró fedte, de barátságosan s melegen kisütött a nap, amikor reggel nyolc óra tájban megérkeztünk a rendezvények színhelyéül szolgáló épület elé. Vendéglátónk, *Takács Frigyes* dióspatonyi (Orechová Potôň) vadásztársunk, végigkalauzolt bennünket a helyszínen, rövid, tartalmas tájékoztatót kaptunk a látnivalókról, eseményekről.

A Lévai Vadásznapok keretében több rendezvényre is sor került. Tizedik alkalommal rendezték meg a Léva-Hubertlov nemzetközi vadászati videofilm fesztivált, amelyen szép magyar siker született *GADÓ GYÖRGY PÁL Farkasok a láthatáron* című filmjének első díjával. A lévai járás trófeabemutatóját is itt rendezték meg, fótó- és rajzkiállítással együtt. A vadásznapok ideje alatt tartott a vadászruházat, használati és dísz tárgyak vására. Végül, de nem utolsósorban szombaton zajlott a *Ragadozók védelme és vadászata* című nemzetközi szakszeminárium, amelynek mi is résztvevői voltunk. A harminc-negyven perces előadások egész nap, az egyórás ebédszünet kivételével folyamatosan követték egymást. *Pavel Hell* bevezető előadása általános képet adott a Szlovákiában folyó ragadozógazdálkodásról és védelemről. A további előadók Románia, Horvátország, Csehország és Lengyelország részéről mutatták be a nagyragadozók helyzetét. Magyarországot *Heltai Miklós* képviselte, aki előadásában a magyarországi ragadozók viszonyait elemezte, és kiemelte a Szlovákiával

határos területeken tapasztalható farkas- és hiúz-migrációt. Értékes előadások hangzottak el a szlovákiai kisragadozókról, valamint a Tátrai Nemzeti Park nagyragadozóiról. Állat-egészségügyi témában két előadást hallgathattunk meg, a nagyragadozók általános egészségügyi állapotáról és a róka betegségeiről. A záró előadás a vadásznapok trófeaszemléjét értékelte. Jól előkészített, színvonalas előadásokat hallottunk, amelyeknek közös gondolatait talán a következőkben fogalmazhatnám meg: nyitottság a társadalom felé, érdekközösség a természetvédelemmel, az együttműködés fokozása az egymással határos országok között, amely végső soron egész Közép-Európát érinti. Az érdeklődésre jellemző, hogy a szakszeminárium színhelyéül szolgáló színházterem szinte végig telve volt, örömmünkre hazánkából is eljött tizenöt-húsz vadászati és természetvédelmi szakember. Egyetlen negatívumot említhetek csupán, ez a szinkrontolmácsolás színvonala, amely szakmai szempontból némi kívánnivalót hagyott maga után.

Értékelve a Léván tapasztaltakat meg kellett állapítanunk, hogy Magyarországon hiányzanak a hasonló jellegű, komplex szakmai rendezvények. Van ugyan szakmai konferencia őzről, szarvasról, vaddisznóról, vadászati kiállítás is van, van megyei vadásznap is koronglövészettel és pörköltfőző versennyel, és ez mind nagyon jó, hogy van. Azonban nincsen trófeaszemle, sem megyei, sem egyéb régió szintjén, amely lehetőséget nyújtana a szakma számára a vadgazdálkodás hatékonyságának, szakszerűségének trófeák szintjén való megmértetésére, a kevésbé tapasztalt kollégák, vadászok számára pedig számtalan tanulsággal szolgálna. Nincsen olyan rendszeres tapasztalatgyűjtési, tudásbővítő fórum, ahol szervezett formában, tudományos igényű, de a gyakorlatban gyökerező előadások alapján okulhatnának a szakma iránt érdeklődő, elkötelezett hivatásos és sportvadászok, természetvédők. E kettő együtt pedig kiváló lehetőség a véleménycserére, szakmai beszélgetésekre. Amit pedig én személy szerint is igen fájlok, hogy nálunk nincs olyan fiataloknak, főként iskolás gyerekeknek szóló szervezett lehetőség, amely megismertetné őket a vadászattal, beléjük oltaná a természet szeretetét, megtanítaná a róla való gondoskodást. Szlovákiában ezt úgy hívják, hogy a Vadászat Ifjú Barátai, és a kiállításon saját standjuk volt, ahol bemutatták a tevékenységük eredményeit.

Szóval ezt láttuk Léván, és azt hiszem, minderről példát vehetünk. Már csak rajtunk múlik, hogy hazai viszonyaink között hogyan tudjuk ezt megvalósítani. Ne várjunk vele sokáig!

További információk: www.vadaszat.sk

D. J.

Seeland®
Vadászbolt

Kis- és nagykereskedés
már Debrecenben is: Fogarasi Jagd Fegyverbolt
Tel.: 20/488-2000

Áruvásárlási hitel
20 000–1 000 000 forintig
vadászfegyverekre is!

Blaser **SAUER** **SWAROVSKI**

Blaser, Sauer, Mauser, Swarovski
teljes körű márkakereskedés

A vadász pontos, megbízható, életre szóló társa.

• 100%-osan vízálló minden igényt kielégítő cipő, bakancs

MOBILKER 2000 KFT.

1188 Budapest, Nagykovácsi út 24/A • Tel.: 291-8889 • Fax: 292-2991
E-mail: vadaszaruhaz@enternet.hu • www.vadaszat.net/mobilker.html

Golyós és sörétes vadászpuskák és lőszerek nagy választékban!

Bakvadászat – lövünk bakot?

Detrich János

Az őzbakselejtezés régóta visszatérő téma az őzes területek vadászai között. Az esztendőnek ezen szakában különösen, hiszen mostanában kezd kibontakozni a kép a trófeák zöméről. Ilyentájt a vadgazda már nagyjából képet alkothat arról, miből is kell gazdálkodnia. Tudja ugyan, hány erős, érett agancsú bakja van, de hogy a három és hat év közötti korosztály képviselői milyen trófeákat produkáltak, az csak az utolsó barkafosztlányok ledörzsölése után derül ki.

(Haszon Gábor felvétele)

Kezdjük az elején – ez pedig az állománybecslés! Lehet, hogy van olyan vadász, akinek mond még valamit a „teljes vizuális számbavételi módszer” fogalma és gyakorlata. Lényege, hogy nagy terület állományát egyidejűleg, több ember részvételével, megtervezetten, lehetőleg térkép alapján haladva számoljuk meg. Lehetőség szerint minden egyednek legyen feljegyzéses nyoma, amely az otthonterületet – revírt – és az egyéb azonosító jegyeket is tartalmazza. Erős kételyeim vannak, hogy ezt a módszert széles körben alkalmazzák, mert bár ugyan megfelelő időben végezve, a valóságot megközelítő eredmény érhető el általa, ám szervezési, személyi és területismereti igénye miatt a mai viszonyok között nehezen kivitelezhető.

Ugyancsak az állomány és a terület alapos ismeretét igényli az etetőknél végzett vadszámlálás, de minden esetben feltétlenül kerülendő a kettős számlálás.

Gyakori hiba, hogy többen, időbeli eltolódásokkal, egymástól függet-

lenül, nem egyeztetve végzik ezt a feladatot. Az eredmény ezért garantáltan téves adatokhoz vezet! Az alapos szervezettség, az időigényesség, a lelkiismeretesség a lényeg. És még egy fontos dolog: készítsünk feljegyzéseket, egyrészt a pontosság miatt, másrészt mert az ilyen feljegyzések évek múltán is értékes és tanulságos dokumentumai vadnevelő munkánkhoz. Ez természetesen a bakok esetében bír nagyobb jelentőséggel, de ugyanígy kell eljárunk a sutákkal is, ha igazán szívün-

kön viseljük az állománykezelés gondját.

Bakok is, suták is

A dokumentáció két másik szempontból is lényeges. Ez pedig az ivararány megállapítása és a korosztályviszonyok lehető legpontosabb ismerete. Az őzállományok természetes ivararánya több szakember szerint is 1:1. Bizonyos kutatási eredmények szerint ez azonban módosulhat, az ellések arányának változásával, vala-

mint a bakok territoriális viselkedése miatt. Tény, hogy az 1:1,2–1:1,3 arányú eltolódás még nem válik az állomány minőségének a rovására. Minél nagyobb egy terület és minél nagyobb az állomány létszáma, annál kisebb az esély az 1:1 arány tartós megőrzésére, már csak azért is, mert felmérések szerint kondíciótól függően az elléseknél változik a sutá- és bakgidák aránya. A bakok elvándorlása szintén befolyásolja a nemek jelenlétét a területen.

A kívánatos ivararány kialakításának szempontja lehet a minőségi őzállomány kialakítása, illetve az állomány mennyiségi fejlesztése. Az előbbi esetben a bakok javára tolódik el az arány, ha az nem nagyobb, mint 1,5:1, akkor még elősegítheti a selejtbakok tenyésztésből való kirekesztését. A másik esetben, eltartóképeség alatti állomány-nagyságnál megközelíthetjük az 1:2 arányt is, természetesen megfelelő élőhelyfejlesztéssel kiegészítve. Ennek persze olyan területen van létjogosultsága, ahol nem különösebben kiemelkedő minőségű az állomány, de a vadászati igények nagyobb létszámot indokolnak. Azért itt is érdekes az esetleg feltűnő ígéretes bakokat megkülönböztetett figyelemmel terelgetnünk.

Mutasd az agancsod, megmondom, ki vagy

A megfelelő állományszabályozás egyik legfontosabb eleme a helyes korszerkezet kialakítása. Ehhez azonban elengedhetetlen a korbecslés, a kormegállapítás készsége, képessége. Sokan vannak, akik a bakok korát az agancs alapján próbálják meghatározni, elhanyagolva a testalkat és a viselkedés életkorhoz köthető sajátosságait. Ez hibás gyakorlat, alapos csalódás érheti alkalomadtán a vadászt, ha nem figyel meg jól a bak testfelépítését, magatartását. *Farkas Dénes* számol be könyvében egy 1972-ben terítékre került egyéves bakról, amely 390 grammos agancsot viselt, de ha tüzetesebb elbírálás után kíméletben részeseül, akkor minden valószínűség szerint harmadik-negyedik agancsa lehetett volna a legerősebb. A valószínűség persze nem bizonyosság, sok feltételnek kell ahhoz teljesülnie, hogy a bak ezt a kort meg is érje.

A korbecslésről minden szakkönyv tartalmaz megszívlelendő és értékes információkat, ezért itt csak nagy vonalakban próbálom meg összefoglalni a lényeges szempontokat.

Az egyéves bakokat könnyű felismerni nyúlánk alkatukról, karcsú, hosszú lábaikról, magasan tartott fejükről. Inkább a figyelmetlenség, játékoság jellemző rájuk, ha megzavarják őket, hangos és gyakori riasztással elugranak, de hamar meg is állnak. Agancsuk jó élőhelyen lehet hatos, de a válogatás mércéje legyen mindig az élőhely átlaga. A jó kondícióban lévő gombnyársas bakok is hozhatnak a későbbi években átlag fölötti trófeasúlyt gyengébb képességű állományokban is, a jó minőségű állományokból azonban ki kell emelni őket.

A két- és hároméves bakok esetében már nehezebb a bíráló helyzete, hiszen kezdenek izmosodni, és jó élőhelyen 350 gramm fölötti agancsot is fejleszhetnek. A háromévesek sem mindig tudnak saját területet foglalni, azonosításuk ezért sem könnyű. A szakszerű, hozzáértő válogatásnak ebben a korosztályban van legnagyobb jelentősége, amennyiben itt kell megbízhatóan felismerni a visszamaradt, rendellenes agancsú bakokat.

A középkorú, négy és nyolc év közötti bakok erejük teljében vannak, esetükben a legnehezebb a korbecslés.

Tévedni emberi dolog – de az őz bánja!

Több ismert, tapasztalt szakember véleménye, hogy ebben a korosztályban akár két vagy több évet is (!) bárki tévedhet a bak életkorának megítélésében. Kevésbé pontos vagy kedvezőtlen körülmények között végzett megfigyelés alapján könnyen érett baknak vélhetünk egy négyöt éves erős agancsú egyedét is, amely ha nem is fejlődik tovább jelentős mértékben, de a populáció átlagteljesítményét még éveken át javíthatná. Az ilyen bakokat érdemes hosszabb ideig megkímélni, hogy minél tovább örökíthessék képességeiket. Hasonló a helyzet az egy szezonban viszonylag gyengébb agancsot felrakó bakokkal, amikor a látványos hanyatlás oka lehet a szigorú tél, egy átvészelt fertőzés vagy sérülés. Következő agancsa még felülmúlhatja az előzőt. Ehhez természetesen ismernünk kell a korábbi években nyújtott teljesítményét.

Az öreg, nyolc év fölötti korosztály jellemzője a zömök testalkat, kiérett mozgás, óvatosság, gyanakvó magatartás. Járás közben fejartásuk általában vízszintes, ezek az idős bakok tisztítják le leghamarabb, akár már április elején az agancsukat. Ahogy mondani szokás, az idős bakok agancsán az erő az alsó harmadba kerül, a szár felső része elvékonyodik, gyöngyözése fokozatosan eltűnik. Ritkán tűnnek fel, rejtett életet élnek, jó néhányunk számára az ilyen bak elejtése különös dicsőséggel bír.

Térjünk vissza a korosztályok arányaira. A különböző ismert szaktekintélyek véleménye és korosztály-besorolása némiképp eltér egymástól. *Szedzerjei* egy száz egyedből álló populáció esetén például 8 egyéves, 7 kétéves, 10 három-négy éves és 17 öt-nyolc éves bakot, sutaállományként pedig 30 gidát, 8 ünőt, 20 anyát javasol. *Fodor* szerint a bakok optimális koreloszlása 1,5 évesig 30%, 1,5–4 évesig 35%, 4–7 évesig 25%, 7 éves kor fölött 10%. *Hell* javaslata alapján 1:1 ivararányt tartva a következő lenne a megfelelő korösszetétel: bakgida 11%, egyéves 8%, 2–5 évesig 25%, 6 év fölött 6%. A populáció nőivarú felének korösszetételét közel azonosan határozza meg. Farkas gyakorlati tapasztalatai egy adott állományban (Tengelic) pedig a következőkről tanúskodnak: a bakok közt gida 9%, 2 éves 8%, 3–5 éves 22%, 5 év fölötti 5%. A suták koreloszlása: gida 11%, 2 éves 8%, 3–7 éves 28%, 7 év fölött 9%. Ez halvány eltérésekkel azt tanúsítja, hogy mindegyikük szerint a bakállomány gerincét a középkorosztálynak kell adnia, a Farkas Dénes által közölt fel-

mérési adatok szerint pedig egy céltudatosan és szakszerűen kezelt állományban ez a valóságban is így alakul.

Van mit tanulnunk!

Talán itt érdemes megosztanom olvasóinkkal néhány szlovákiai tapasztalatot, amelyeknek a tava-szi, Lévai Vadásznapi jutottam birtokába. A vadásznapi alkalmával több más rendezvényvel egy időben tartják a lévai járásban esett trófeák szemlét is. A gím-, dám-, mufontrófeák mellett hatalmas mennyiségű őztrófeát láthatunk. A kiállított agancsok korosztályok szerinti csoportosításban kerültek a falra, és ugyanott megtekinthettük a hibás kilövésből származó agancsokat is. Három korosztályt különítenek el az állományban, az 1–2 éves, a 3–5 éves és a 6 év fölötti bakokat. A selejtezés legjavát az első korosztályban elvégzik, a középkorosztályból csak indokolt esetben lönek ki bakot, a kilövésök zöme a felső korosztályból történik. Meg kell mondanom, hogy a hat-hét éves bakok között igen magas volt az érmesek aránya. A lévai járás fővadászától megtudtam, hogy volt olyan vadászterület, ahol a középkorosztály évtizedeken át gyakorlatilag teljes kíméletben részesült, kilövés csak sérült, beteg vad esetén volt lehetséges.

Igen érdekes szemlélettel kezelik a hibás kilövéseket, amely szerint nem bírságnak, hogy az elejtőt ne ösztönözzék a vad „eltüntetésére”. A trófeaszemléken azonban ezeket a trófeákat is bemutatják, piros festékfolttal a homlokcsont közepén. Ennek a némiképp megszégyenítő eljárásnak sokak szerint több haszna van, mint a magas pénzbüntetésnek, hiszen ebből tanul az elejtő is és a szemlélő is. Tapasztaltam, hogy a magas színvonalú szakmai hozzáértés szomszédainknál határozott

erkölcsi megbecsülést von magával, s nemcsak a szakma legfelső szintjén, de vadásztársasági körökben is. Ugyancsak figyelemre méltó, ahogyan a trófeaszemléket a vadásztanulók oktatásában, felkészítésében hasznosítják. Az évről évre rendszeresen megtartott bemutatókon tapasztalt kollégák vezetésével elemzik a kiállított agancsokat, azok fejlődési sajátosságait, rendellenességeit, korosztályonként értékelhető változásait, természetesen a hibás kilövéseket is.

Válogató vadászat

Térjünk most vissza a hazai viszonyokhoz! Általában selejtezésről beszélünk, de nem vagyok egyedül azzal a felfogással, hogy helyesebb volna a „válogató vadászat” kifejezés használata. A válogató vadászat lényege a nemkívánatos agancsalakulású egyedek eltávolítása az állományból, ugyanakkor a jó agancsfejlesztési képességű bakok kulminációs időszakának viszonylag pontos felismerése és megfelelő időpontban való elejtése.

Melyek azok az agancsfelrakási jellegzetességek, amelyeket feltétlenül ki kell küszöbölnünk az örökítés folyamatából? A túl szűk vagy túl tág terpesztésű, a felemás, vékony, görbe, lépegető, a bronzos, dugóhúzó, keresztos, a nyomorult, torz agancs. Rendellenes a túl rövid szár, a túl alacsonyan vagy túl magasán tűzött ág, a túl világos szín vagy a ▶

(a szerző felvétele)

(Blaumann Ódón felvétele)

gyöngyözés hiánya. Nem egy szerzőnél is olvasható viszont, hogy a kilövés szempontjait több oldalról is meg kell vizsgálnunk. A „szabálytalan” formájú, de jelentős méretű és tömegű, valamint szép, sötét színű és jól gyöngyözött agancs hordozója még lehet értékes egyed állományunknak. Főként, ha legtöbb bírálati pontot érő tulajdonságai alapján kiemelkedik az átlagból. Az ilyen bakot a jó gazda inkább elrejtteni igyekszik, mintsem mutogatni, amíg valóban el nem érkezik elejtésének ideje.

Külön szót érdemelnek a „gyilkos” agancsot viselő bakok. Az ág nélküli, nyársas agancs szintén örökletesnek minősül, sokak szerint az ilyen bak maga is tudatában van annak, milyen félelmetes fegyvert visel és kötekedő, agresszív természetűvé válik. Tudunk azonban olyan bakról is, amely szabályos agancsot viselt ugyan, de erőszakos természete miatt mégis nemkívánatossá vált az állományban. Megjegyzendő továbbá az is, hogy egynémely fiatal bak magasra nőtt, hosszú középagú agancsa miatt nem feltétlenül kilövendő, könnyen lehet, hogy ép-

pen egy jó adottságú, később erősebb agancsot fejlesztő egyedről van szó. Az alapos egyéni elbírálás mindig rendkívül fontos.

A külső sérülések miatt kialakuló rendellenességek sem adnak mindig okot a kilövésre. Az agancsfelrakás időszakában bekövetkezett szártörés, vagy a szár egyéb sérülése a következő agancs felrakását nem befolyásolja. Ha azonban az agancstő vagy a koponya is megsérül, úgy rendszerint maradandó rendellenesség alakul ki, ugyanez történik heresérülés esetén (parókás agancs). Ezeknek a bakoknak a kilövése többnyire indokolt, mégis akad köztük, amelyik évről évre különleges formájú, nagy tömegű agancsot növeszt, amelynek elváltozása nem genetikai eredetű, nem örökletes. Nem egy vadász vágyakozik ilyen trófea után.

A szakirodalom érinti az „örökös közepes” bakok kérdését. Minden állománynak létezik egy bizonyos hányada, amely átlagos, közepes teljesítményt nyújt. Természetesen a közepesség fogalmát mindig az adott állomány és élőhely minőségéhez képest állapítjuk meg, tehát mondjuk egy Békés megyei közepes bak Tolnában jónak minősül. Az ilyen bak öt-évesen sem rak fel erősebb agancsot, mint három- vagy négyéves korában. A szakemberek véleménye ezen a téren nem teljesen egységes. Van, aki szerint nem bizonyítható a közepes agancstömeg öröklődése. A közepesek minden állományban természetesen jelen vannak, amelyre a selejtezésnek nincs számottevő befolyása. Más vélemény szerint a közepesek számának csökkentésével elérjük az erős trófeák számbeli gyarapodását.

Hol az igazság?

Az igazság – mint szinte mindig – itt is több részletből tevődik össze. Valószínűleg minden álla-

ti és emberi populációra igaz lehet, hogy vannak benne gyenge, közepes és kiemelkedő képességű egyedek, ezek arányaiban természetesen jelentős vagy elenyésző különbségek lelhetők fel, ezt a Gauss-görbével szokás egyszerűen szemléltetni. A kiemelkedő képességűek a környezet által kínált lehetőségeket magasabb határfokon tudják kihasználni, a közepesek kevésbé, a gyengék esetlegesen. A bakokhoz visszatérve, még a jó minőségű élőhelyeken található, jó genetikai állományú őzbak is kénytelen megküzdeni a középszerű egyedek alkalomszerű trónkövetelő fellépéseivel. Az emberi közbelépés, a „selejtezés” csak a jobb képességű egyedek esélyeit javítja. Mindez azonban csak ott lehet igaz, ahol a pillanatnyi anyagi érdek, vagy a hosszabb távon érvényesülő gazdasági kényszer hatására nem fogják „lefejezni” a bakállományt, aminek következtében az érett korosztály megfogyatkozik, eltűnik, az állomány elfiatalodik, elsilányul. Az őzbakállományok szakszerű kezeléséről

rengeteget lehetne még beszélni. Ilyenkor jön el az ideje annak, hogy távcsővel, jegyzetfüzettel, kamerával a kezünkben, amikor csak lehet az őzeket keressük. Ám akit ez valóban érdekel – legfőképpen akinek ez a feladata –, az a gyakorlatban, megfelelő útmutatás mellett is csak hosszú idő után, fáradságos, de szép munkával fogja jól végezni messterségét.

Őzállomány becslési és terítékadatok

Az Országos Vadgazdálkodási Adattár alapján összeállított adatok a becsült állomány, valamint az őzteríték, ebből a bakok adatait tartalmazzák. Néhány megállapítás a számok mellé: az állománybecslések adatai folyamatos egyenletes növekedést mutatnak. Negyven-egynéhány év alatt az állomány majdnem az ötszörösére emelkedett, a bakok aránya becslés szerint ugyanilyen mértékben növekedett. A hasznosítás aránya ugyanezen idő alatt viszont meghaladja a tizenötszörös értéket, a bakok esetében tízszeres a növekedés. A levétel a hetvenes évek második felében érte el a legmagasabb értéket, a nyolcvanas évek végére érte el a mélypontot, néhány éves stagnálás után a kilencvenes évek végétől újra emelkedni látszik, ami az állomány egészét illeti. A bakok aránya szintén ezt a hullámzó görbét követi. Ami elgondolkodtató, hogy a számok szerint ugyanannyi bak került kilövésre a hetvenes évek végének két-százéves állományából, mint a kilencvenes évek végének közel háromszázéves állományából. Akkor volt-e túlhasznosítva, vagy most van-e alulhasznosítva az állomány? Mikor állt közelebb a valósághoz az állománybecslés? Mi az oka a becslési adatok valóságtól való eltéréseinek? Azt hiszem, az ilyen és hasonló kérdésekre mihamarabb választ kell találnunk, mert bizonyos arányeltolódások a becslések pontatlanságára és az adatszolgáltatás megbízhatatlanságára utalnak.

év	becsült őzállomány összesen	ebből bak	őzteríték összesen	ebből bak	év	becsült őzállomány összesen	ebből bak	őzteríték összesen	ebből bak
1960	68.800	n. a.	3.700	n. a.	1982	196.931	66.491	42.649	17.775
1961	71.575	n. a.	4.700	n. a.	1983	206.002	70.067	43.672	17.680
1962	75.100	n. a.	5.300	n. a.	1984	219.568	74.684	41.302	18.967
1963	68.450	24.850	9.442	2.514	1985	255.499	76.020	41.535	18.820
1964	76.780	26.470	7.668	2.284	1986	226.953	75.099	38.653	18.191
1965	88.380	30.470	7.931	2.450	1987	216.202	71.215	34.000	17.754
1966	96.500	33.370	9.400	2.940	1988	213.534	69.404	33.367	16.687
1967	107.570	37.130	12.060	3.530	1989	228.559	73.014	36.313	16.495
1968	118.620	39.850	14.980	4.700	1990	236.239	76.121	41.494	18.948
1969	135.963	46.570	18.206	6.147	1991	246.793	n. a.	44.005	19.720
1970	141.280	47.010	19.613	6.731	1992	241.036	n. a.	42.512	20.255
1971	148.868	49.835	25.910	8.144	1993	225.196	n. a.	37.634	17.945
1972	163.345	53.859	29.434	9.384	1994	235.927	n. a.	38.801	16.343
1973	173.118	58.536	45.122	11.958	1995	233.367	n. a.	37.890	15.808
1974	172.499	58.886	40.794	13.708	1996	245.599	79.560	35.423	15.596
1975	177.784	60.757	54.337	15.900	1997	237.573	76.365	34.481	14.340
1976	184.417	63.994	59.720	20.331	1998	268.939	85.279	37.894	15.961
1977	185.464	64.562	62.424	20.545	1999	274.149	88.366	44.437	17.185
1978	194.575	67.543	61.341	20.526	2000	293.754	95.821	52.754	20.486
1979	194.899	68.100	72.251	23.376	2001	307.807	100.900	61.851	22.854
1980	184.923	64.397	51.143	20.258	2002	319.553	105.009	72.479	26.227
1981	188.439	64.498	46.171	18.720	2003	324.414	107.853	n. a.	n. a.

(Haszon Gábor felvétele)

Vad volt? – Kár érte!

Dr. Czerny Róbert

A vad és a kár közötti összefüggések jogi kérdéseinek tárháza hatalmas, s bár azt nem mondhatjuk, hogy átláthatatlan, mégsem lehet kimerítően foglalkozni a témával. A vadkár „körbejárását” két részre kellett osztani: az elsőkben a vad és az ember által, valamint a vadban okozott kárról lesz szó; a másodikban ezek találgatásáról: a vaddal történő autós ütközésről beszélünk. Általánoságban elmondhatjuk, hogy olyan területek ezek,

ahol a vadászati jog és a polgári jog idevonatkozó szabályait a legnagyobb figyelemmel kell alkalmazni, hiszen mind a károkozó, mind a károsult súlyos veszteségeket könyvelhetnek el. A Polgári törvénykönyv alapján a bíróságok előtt főszabály szerint a vadászati törvényben megnevezett kárfajták érvényesíthetők, ezért nem hasznontalan azok anyagi jogi értelmezéseinek és eljárásjogi szabályainak ismerete.

A vadkár

Vadkárnak nevezi a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény a vad által okozott kárt, pontosabban annak a kárnak az 5%-ot meghaladó részét, amelyet a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó, valamint a muflon a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban, továbbá az őz, a mezei nyúl és a fácán a szőlőben, a gyümölcsösben, a szántóföldön, az erdőszéleken, valamint a csemetékertben okoz. A jogosult annak a vadnak a „tevékenységéért” felel, amelyre ő vadászhat és az ő vadászterületén él, illetőleg amely onnan kiváltott. A vadászatra jogosult a károsultnak tehát a kár maximum 95%-át köteles megtéríteni. A vadásztársaság a földhasználóval a haszonbérleti szerződésben megállapodhat a becsülhető, későbbi vadkár megtérítésének (káratalány) lehetőségéről, ezzel elkerülhetőek a későbbi kárbecslési eljárások, illetve a kártérítési perek.

A vadkár jellege a mezőgazdaságban: a vad táplálkozása, taposása, túrása vagy törése következtében a

szántóföldön, a gyümölcsösben és a szőlőben a mezőgazdasági kultúra terméskiesését (elmaradt haszon) előidéző károsítás. Ugyanez az erdőgazdálkodásban: az erdőszéleken a vad rágása, hántása, túrása, taposása, törése által a csemeték elhalását előidéző, vagy a csúcshajtás lerágásával, letörésével a csemeték fejlődését akadályozó, továbbá az erdei magok elfogyasztása által a természetes erdőfelújulás elmaradását (haszonkiesés) okozó károsítás. A vadászati törvény végrehajtási rendelete [79/2004. (V. 4.) FVM-rendelet: Vhr.] szerint a gyümölcs-, illetve szőlőtelepítésben bekövetkezett vadkár pénzértékét a pótlás mértékének (indokolt költség) arányában kell meghatározni.

A mezőgazdasági vadkárt a vadkárbecslési szabályok szerint, és terményenként eltérő időszakokban lehet bejelenteni, igényelni: ezeket az időszakokat a Vhr. felsorolja. Az erdőgazdálkodásban a vadkárigény legkésőbb az erdőtelepítés, illetve az erdőfelújítás befejezését követő ötödik év végéig érvényesíthető. A károsított csemetere vegetációs idő-

szakonként egy alkalommal érvényesíthető kárigény. Az erdőgazdálkodási kár pénzértékben történő megállapításánál az újraerdősítési költséget kell alapul venni, erről az erdővédelmi jogszabályok rendelkeznek részletesen.

A vadászati kár

A vadászati kárt a vadászati jog gyakorlásában részt vevő személyek okozzák a károsultnak (tipikusan a földtulajdonosoknak vagy a nemzeti park igazgatóságoknak): mezőgazdasági terményekben, természetett növényállományokban a vetéstől a betakarításig, az erdőben, a védett természeti értékekben, a vizek halállományában, a szőlőben, valamint a gyümölcsösben. Mivel itt bérkilövéők, vendég vadászok, vadásztársasági tagok – tehát az ember! – által kellő körültekintés nélkül (büntetőjogilag: gondatlanul) vagy rosszhiszeműen (büntetőjogilag: szándékosan) okozott kárról van szó, nem kizárt büntető eljárás indításának lehetősége, épp ezért az itt felvett jegyzőkönyvek egy nyomozati eljárás alapdokumentumai is lehetnek. Ismert példája ennek a médiában az „olasz vadászok kártétele védett énekesmadarakban” című történet, amelyhez megjegyzést kell fűzni: nem szerencsés egy nemzet összes vadászát egyik-másik bérvadász magatartása miatt „egy kalap alá venni”, annak ellenére, hogy a természetkárosítókkal szemben magától értetődően szigorúan kell eljárni.

A vad elpusztításával okozott kár

A vadászati törvény értelmében: aki a vad elpusztításával, befogásával, zavarásával, vagy bizonyíthatóan erre irányuló kísérletével a vadászatra jogosultat a vadászati jog gyakorlásában akadályozza, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Ez a vadkárigény legkényesebb része, hiszen itt tipikusan a gazdálkodó földtulajdonos és az orvvadász jöhet szóba károko-

zóként. Előbbi például az őzsuta által elfektetett gida mezőgazdasági géppel történő megsebesítése, utóbbi pusztán egy hurrok kihelyezése miatt is felelősséggel tartozik. A vadász bár zsákmányt nem szerez, s így az állatkínzás (orvvadászat) bűncselekményére nincs bizonyíték, cselekménye (kísérlete) miatt polgári jogi felelősséggel tartozik!

A kár megelőzése

A vadászatra a jogosult a vadászati törvény szerint a károk megelőzése érdekében számos intézkedést köteles megtenni. Ilyen a vad életmódja miatt indokolt vadriasztás, továbbá a károkozás közvetlen veszélye esetén az érintett földhasználójának értesítése, valamint a vadászati jog gyakorlásának oly módon történő megszervezése, hogy az a földhasználóval összefüggő gazdasági tevékenységgel összhangban legyen, szükség esetén pedig a vadkárelhárító vadászat. Nem kötelezettsége, de lehetősége a jogosultnak a vadászati törvény alapján a földtulajdonos, illetőleg a földhasználó hozzájárulásával vadkárelhárító berendezések felállítása (pl. vadvédelmi kerítés). Amennyiben ilyen kihelyezésére sor kerül, a földhasználója a vadásztársaságtól az akadályoztatás mértékével arányos kártalanításra tarthat igényt. A földhasználójának is van feladata a vadkárok, valamint a vadban okozott károk megelőzése, enyhítése terén. Kötelessége ugyanis a vadkár elhárításában, illetőleg csökkentésében közreműködni, továbbá a károsodás vagy a károkozás közvetlen veszélye esetén a vadászatra jogosultat értesíteni, ezen felül a vadállomány kíméletéről megfelelő eljárások alkalmazásával gondoskodni. E kötelezettségek teljesítésével összefüggésben a rendes gazdálkodás körét meghaladó közreműködésért ellenszolgáltatás illeti meg! Amennyiben a rendes gazdálkodás körébe tartozó közreműködési kötelezettségének nem tesz eleget, ▶

(magasles)

(Nagygyörgy Péter felvétele)

vagy alapos ok nélkül nem járul hozzá ahhoz, hogy a jogosult a vadkárok elhárításához szükséges létesítményeket, berendezéseket felállítsa, az ebből eredő vadkár őt terheli. Mindezeket a szabályokat a halgazdálkodási tevékenységet folytatókra is megfelelően alkalmazni kell! A földhasználó a vadállomány túlszaporodása miatt a vadászati hatóságnál állomány-szabályozó vadászat elrendelését kezdeményezheti. Erre akkor van szükség, ha egyes vadfajok állománya a mezőgazdasági vagy erdőgazdálkodási tevékenység folytatását, az élőhelyen található termékeket, terményeket, a mesterséges vizek halállományát, a vadászterület biológiai életközösségét, valamint a védett természeti területet jelentősen veszélyezteti. Ilyen esetben a vadászati hatóság – erdőt érintően az erdészeti hatóság, természetvédelmi területet érintően a természetvédelmi hatóság (felügyelőség) előzetes szakhatósági hozzájárulásával – a károsult kérelmére, illetőleg az erdészeti vagy természetvédelmi hatóság kezdeményezésére, vagy hivatalból kötelezi a jogosultat az egyes vadfajok állományának meghatározott határidőn belüli csökkentésére vagy a szükséges védőintézkedések megtételére. Ha a vadászatra jogosult a vadállomány-szabályozási kötelezettségének nem, vagy nem a vadászati hatóság határozatában meghatározott módon tesz eleget, a jogosult költségére hatósági vadászat rendelhető el.

A kár megállapítása

Vadkár, vadászati kár, valamint vadban okozott kár megtérítését a kár bekövetkezésétől – folyamatos kártétel esetén az utolsó kártételtől – számított harminc napon belül lehet igényelni, a leggyakrabban a károkozótól közvetlenül. (A határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye.) A kár megállapítását meghatározott képesítéssel rendelkező kárszakértő végezheti. Amennyiben a felek a szakértő személyének kiválasztásában nem tudnak megállapodni, vagy ha a károsult a kárának megtérítését nem közvetlenül a bíróságtól kéri, a szakértőt a felek közös kérelmére a károkozás helye szerint illetékes települési ön-

kormányzat jegyzője rendeli ki. A kárbecslést olyan közép- vagy felsőfokú szakirányú végzettséggel és legalább öt éves szakmai gyakorlattal rendelkező személy végezheti, aki szerepel a vadászati hatóság által összeállított szakértői névjegyzéken. A vadkárbecslés időpontjáról és helyéről – az azon való részvétel céljából – a jegyző az érdekelteket értesíti.

A kár becslését a bejelentéstől számított nyolc napon belül kell lefolytatni. A kárbecslést akkor is le kell folytatni, ha a kár bejelentése az előírt határidő után történt. Ha a késedelmes bejelentés miatt a vadkár vagy mértékének megállapítása bizonytalanná válik, ezt a bejelentő terhére kell figyelembe venni. A kárbecslésről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell többek között azt, hogy a károsult a kár megelőzési kötelezettségének milyen módon tett eleget, illetve hogy a felek vadkárátalány-fizetésben megállapodtak-e. A szakértő köteles a kárbecslésről készült jegyzőkönyvet haladéktalanul átadni a jegyzőnek. A jegyző a szakértői vadkárbecslési jegyzőkönyvben foglaltak alapján kísérli meg a felek között az egyezség létrehozását, illetve megállapítja az egyezség létrejöttének hiányát, és ezt jegyzőkönyvbe foglalja. Az a fél, aki a jegyző által kirendelt szakértő kármegállapítását nem fogadja el, a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított harminc napon belül polgári peres úton kérheti a kár megállapítását. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár! (Ha a felek eltérően nem állapodnak meg, a jegyző által kirendelt szakértő által lefolytatott vadkárbecslési eljárás és a jegyző által lefolytatott eljárás költségeinek megfizetésére a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.) A Legfelsőbb Bíróság egyik tavalyi határozata értelmében (BH 2004. 367) a vadkárper megindítására megszabott határidő annak utolsó napján minden körülmények között lejár, és nincs jelentősége a postára adás időpontjának, mert itt nem a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni. Tehát a jegyző által rögzített vadkár jegyzőkönyv kézhezvételétől számított harminc napon belül a vadkárigényt előterjesztő keresetnek meg kell érkeznie a bírósághoz!

Vadhívóknak

A Démász Rt. 2005. április 28-án 10 órától 16 óráig egész napos, díjmentes vadhívó-csalogató tanfolyamot szervez vadászoknak, vadász mestereknek, hivatásos vadászoknak és mindazoknak, akik – a témában jártas szakemberektől – meg akarják tanulni a szarvasbögés, az őzhívás, a nyúlcsírás, a rókahívás stb. módszereit, valamint nyitottak értékeink megőrzésére.

Meghívott előadók: *Mihalko Károly* (Szlovákia) és *Homolya László* szarvasbögő Európa-bajnok.

Helyszín: Hotel Három Gúnár és Rendezvényház, Kecskemét, Batthyány u. 1/7.

A tanfolyam és az étkezés díjtalan!

További információ és jelentkezés a gondoro@demasz.hu e-mail címen április 25-ig.

Vadász humor

Két vadász sétál az erdőben. Egyszer csak kiugrik eléjük egy medve, és nagy ordítással feléjük indul. Az egyik vadász ledobja a csizmáját, elővesz a hátizsákjából egy sportcipőt és felhúzza.

– *Megőriültél?* – kiált rá a másik. – *Egy medvét akarsz lehagyni futásban?*

– *Én nem a medvét akarom lehagyni, hanem téged.*

*

Az egyszerű vadász meleg pulcsit akart vásárolni a kutyájának.

– *Hozza el a kutyát, hogy megnézzük, melyik az ő mérete – mondta az eladó.*

– *Azt nem lehet, meglepetés lesz.*

Le
Chameau

A hazánkban is jól ismert ruházati márka két új kollekciót kínál 2005/2006 telére a vadászoknak. A St. Hubert ruházati termékekben a hagyományos anyagok és a technikai újdonságok (Gore-Tex, Windstopper, Kotkor stb.) kombinációival találkozhatunk. Így ebben a kollekcióban a modellekre a kényelem és a jó megjelenés éppúgy jellemző, mint a jó technikai karakter. A St. Hubert kollekcióban leginkább kabátokat találhatunk, de néhány nadrág, cipő és kiegészítő is képviselteti magát. Az új Broceliande 3 in 1 kabát pl. meleg, cipzáras megoldású, gyapjúmellénnyel és a kényelmes mozgást segítő megoldásokkal. Persze a kiegészítők és a hölgyeknek szánt ruhadarabok sem hiányozhatnak a kínálatból. A hölgyeknek kétféle kabátot ajánlanak, míg a kiegészítők közül olyan „apróságokat”, mint a vízálló kalap. A Chasse kollekció a sportos megjelenést és a garantáltan magas technológiát, kifogástalan minőséget elfogadó árón kínálja.

Sólyomkultúra

A sólyom nem távirányítású tollgépezet, nem elemmel működik, és szó sincs ki-bekapcsolás lehetőségéről. Minden tévhittel ellentétben nem „visszajön” az emberhez, hanem „levadásza” a solymász kesztyűjében lévő „jutalomfalatot”. Amiért a ragadozó madarakat csodálni illik, az nem az általunk rájuk ragasztott sok „átulajdonosság”, hanem az, amivel tényleg a természet ajándékozta meg őket: gyorsaságuk, ügyességük, bátorságuk. Mindezt elsősorban az élelemszerzés miatt alkalmazzák. Mégis gyakran előfordul – s tetszik, nem tetszik, őket így kell elfogadnunk –, hogy pusztán erejük kipróbálása vagy az ölés élvezete a cél. Vadászni – ne legyünk szemérmesek – az ember is szeret. A solymászat fanatizmus: a természet iránti elkötelezettség uralja a legtöbb „kesztyűs vadász” lelkét. Szemben a puskásokkal vagy az íjászokkal: itt más élőlény végzi el a „véres” munkát, de a siker az emberé is!

Fiatal hím héja röpszinóron szoktatása (a képen: Láng Lóránt solymász – 2003).

A kezdő solymászt (a Magyar Solymász Egyesület tagjelöltjét) általában a mestere mutatja be a solymásmadárnak. Nagy élmény az első ilyen pillanat, akár egészséges madárról van szó, akár egy sérült, emberi törődést igénylő egyedről. A magyar solymások közismerten „karitatívak”, ami az áramütött, lőtt sebtől vérző vagy mérgezett ragadozó madarak ápolását illeti. Nem egy közülük, nehéz anyagi körülményei ellenére is befogad, gyógyít, gondoz beteg állatot, s ez ékes bizonyítéka annak, hogy a hazai solymászat nem kizárólag a vadászatra alkalmas madarak tartását jelenti. A solymászjelölt köteles a fióka csipesszel történő etetésétől kezdve, az ősi „solymárcsomók” fortélyának ismeretén át, a madarak kézen hordásáig – legalább elméletben – mindent elsajátítani. Azután számot adhat erről a Fővárosi és Pest Megyei Vadászkamara által szervezett vizsgán. Majd igényelhet – a solymásmesterén keresztül – vadon fogott héját, karvalyt, vércsét, egerészölyvet, vagy vásárolhat a tenyésztőktől vándor-, Lanner-, illetve vadászsólymot, s ha nagyon bátor: szirti sast. Kezén a madárral a gyakorlatban is vizsgálhat, persze csak akkor, ha ezt megelőzően természetvédelmi jogi, balset- és egészségvédelmi, továbbá ragadozó madár ismereti vizsgát tett a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által irányított Környezetgazdálkodási

Intézetben. Ennek a bizonyítványnak a birtokában kérhet tartási engedélyt a madár tartásának helye szerint illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségtől.

Magánszemély vagy közhasznú szervezet egyidejűleg legfeljebb 2 példány solymászatra használt vadászmadár tartására és 2 pár solymászatra használt, de tenyésztésbe vett vadászmadár tartására jogosult. Sérült madarak esetében vagy természetvédelmi érdekből ezen felül további 2 példány tenyészmadár tartását engedélyezheti a felügyelőség, ha a tartás feltételei biztosítottak. A 8/1998-as kormányrendelet értelmében közérdekből – annak jellegére tekintettel – elsősorban a sérült, természetes vagy természetközeli állapotú, élőhelyére vissza nem juttatható egyedek tartását, bemutatását, hasznosítását engedélyezi a hatóság. A solymásmadarak hibridjeire tenyésztési engedély nem adható! A rendelet előírja, hogy a sérült, beteg vagy egyéb ok miatt szabad életre alkalmatlan, védett vagy fokozottan védett állatfaj egyede tartása, hasznosítása kizártsága esetén a sérült egyed életének szakszerű és fájdalommentes kioltásáról, tetejének természetvédelmi célú felhasználásáról kell gondoskodni! A nem jogszerűen tartott ragadozó madarat a felügyelőség elkobozhatja, s ilyen esetben a madár őrzéséről az illetékes nemzeti park igazgató-

ság gondoskodik. Nem elhanyagolható körülmény, hogy – mivel a ragadozó madárral történő vadászat önállóan is gyakorolható, egyéni vadászati mód – állami (általános) vadászvizsga letétele, sőt vadászkamarai tagság is szükséges a solymászati tevékenység folytatásához.

Együtt a madárral

A ragadozó madárral kapcsolatba lépő, vele „együtt élő” embereket a legkülönbözőbb eszmék hatják át. Az egyik az ősi, hagyományos vadászati mód misztériumához köthető: e szerint a solymász olyan kultúrát ápol, amely a globalizáció ártalmával szemben megőrzi a több ezer éves magyar múltnak eme felbecsülhetetlen értékét, és továbbadja a „Turul” (ke-recsensólyom) tiszteletét a következő generációk számára is. Egy másik megközelítés arra helyezi a hangsúlyt, hogy a ragadozó madárral történő „kalandos” vadászatok során az ember szinte észrevétlenül is része lesz a természetnek, ezzel pedig órákra vagy napokra (madárszökés esetén!) kikapcsolhatja magát a civilizáció nyugós rendszeréből: egészséges életet él! Nem csekély a száma azoknak a solymásznak, akik tenyésztésre adják a fejüket, s ezzel kétségtelenül a sólymok genetikai állományának megőrzését, így pedig a természet védelmét is szolgálják. Azt a tévhitet azonban, hogy Magyarországon a solymásmadár tenyésztése milliókat hoz a konyhára, el kell felejteni!

Eszközök, kellékek, takarmányok

Korunk emberének legtöbbször kétkedve fogadja azt a megállapítást, hogy a solymászat gyakorlati természet- és állatvédelem. Első pillantásra lehet, hogy igaza van: a madár sapkával a fején, béklyóval a lábán ül magasállványra vagy a solymász kesztyűjéhez kötözve; élő galambon „gyakorol”, fácánra, nyúlra vág rá, miután emberi kézzel útnak indul. Kínzás ez a madár, kínzás ez a zsákmány oldaláról is, ugye? Magától értetődő, hogy minden állatbarát lelki alkattól és a biológia ismereteitől függően nyilvánít véleményt a kérdésben. Három fontos tény azonban hangsúlyozni kell:

1. A ragadozó madár a vadászó képességével marad életben, ezért az élő zsákmányállat elfogásának technikáját (ún. „vágást” vagy „pedzést”) gyakorolnia kell. Sérült vagy tenyésztett madár esetében ez nem megy emberi beavatkozás nélkül.

2. A hatályos állatvédelmi jog a vadászatra használt állatok esetében az élő „takarmányállattal” történő ragadozótaplálást vagy gyakorlást nem tekinti sem állatkínzásnak, sem tiltott állatviadalnak az „ál-

Áramütött, amputált szárnyú egerészölyv etetése csipesszel.

Óreg tojó héja íves ülőkén, lekötözve.

dozatra” figyelemmel. (A kutya és a vadászgöreyény „bevadásztatása” itt nem részletezendő okok miatt kivétel lehet ez alól.) Kétségtelen, hogy amire a sólyom zuhanórepüléssel rávág, vagy amit a héja a karmával megszorít, nem szenved, nem kínlódik tovább!

3. A 8/1998-as kormányrendelet a védett és a fokozottan védett állatfajok tartása minimális feltételeinek meghatározásakor, a speciális előírások között megemlíti, hogy a nappali ragadozó madarak béklyóban huzamosan nem tarthatók: rendszeresen biztosítani kell számukra a szabad repülés lehetőségét. A solymászati célra tartott vadászmadarak esetében a hagyományos tartásnál alkalmazott kerti ülőke, magasállvány, illetve repítődíró elhelyezés elfogadott; a tenyészmadarak esetében a gyakorlatban kialakult, a tenyészpár igényeit kielégítő méretű röpdre szükséges. Az egészséges solymásmadár zsinór vagy béklyó nélküli repítése tehát fontos feltétele a jogszerű tartásnak, a fájdalmat nem okozó eszközök, kellékek használata pedig nem tiltott. Itt kell megjegyezni, hogy a madár szemét eltakaró sapka, illetve a lekött láb éppen az állat megóvását szolgálja az őt ijesztő külső környezeti hatások hirtelen bekövetkeztekor!

– *A solymászok komoly titkok tudói!* – hallom nemegyszer, s igazat kell adnom a megállapításnak. A titkok a ragadozó madarak sejtelmes életében és a kitűnő solymász eszközökben rejlenek. A solymászat egyik „titokzatos” eszköze a tollbábu (ún. szatuna), amely arra való, hogy a magasröptű solymásmadarat (pl. vándorsólyom) „lecsalja” a vadászhoz. Erre a legtöbbször akkor van szükség, amikor a sólyom elvettette – ilyen is előfordul! – a vágást: a kiszemelt áldozat lerúgta magáról a sólymot, elmenekült, elbújt, a kutya nem áll újabb vadat, és a vadász látja, hogy az adott területről tovább kell menni. A sólyom ekkor nem maradhat sokáig a levegőben, mert újabb áldozatot kereshet a vadász irányítása nélkül, s „éhsége” egy baromfiudvar vagy egy galambos tanya irányába is viheti, sőt ilyenkor akár milyen védett madárra is rávetheti magát. A bábu pörgetésével tehát – amely így egy zsákmánymadár mozgását imitálja – a vadász lehívhatja értékes solymásmadarárt. Ha mégis messzire jutott, és sem szabad szemmel, sem meszelátóval nem fedezhető fel jellegzetes alakja, jól jön egy rádióvevő, persze csak ha az adót előzőleg a madár farktollához erősítettük! Amennyiben egy-két napon belül nem fogjuk meg madarunkat, könnyen megeshet, hogy egy magasfeszültségű vezetéken végzi „magasröptű” életét. Az állat elhullását, annak okait be kell jelenteni a természetvédelmi hatóságoknak is!

Fiatal vándorsólyom tépi zsákmányát (a szerző felvételei)

Szemben Európával?

Késhegyig menő viták jellemzik a solymász ös-szejöveleteket, ha a vadászmadarak tulajdonjogának kérdése a téma. Ahány vélekedés, annyi igazság, és a magamfajta jogász is csak elhűlve hallgatja az érvelések, az egymástól szögesen eltérő jogszabály-értelmezések sorát. A jelenlegi természetvédelmi hatósági gyakorlat az, hogy a solymászati célra használható ragadozó madarak közül a természetből befogható (védett) példányok a magyar állam tulajdonát képezik, de hasznosításuk jogát és tartásukat (birtoklásukat) meghatározott időre megszerzi a már említett vizsgák mindegyikével rendelkező solymász. A tenyésztett sólymok, sasok (ezek fokozottan védettek!) státusa ettől annyiban tér el, hogy bár a tojásból kikeléssel a tenyésztő, majd pedig a madár új tulajdonosának rendelkezése alá kerülnek, ez a rendelkezési jog (azaz a tulajdonjog ezen ún. szelvényjoga) nem korlátlan: a solymásmadár adásvétele vagy cseréje mindkét fél részéről bejelentésköteles. Hercuhurcák és végeláthatatlan költségek: ez is jellemzi a mai magyar solymászatot. A madarak jelölése vadon fogottaknál a mikrochip, tenyésztetteknél a zárt lábgyűrű. Ez utóbbiak kapcsán új kötelezettség a DNS-vizsgálat, természetesen további költségfordítással. Az ősi vadász hagyományt mi más is nehe-

zithetné meg, mint a mindenki által másképpen értelmezett jogi környezet és a pénz.

Szabó László, a Magyar Solymász Egyesület egykori elnöke tárta a „vadásznyilvánosság” elé azt az európai uniós jogesetet, amely eredményekre adhat okot a solymásmadarak tulajdonjogát illetően. *Hugo Clerens* belga állampolgár és a vallon kormány, valamint a belga minisztertanács közötti jogvitában a belga alkotmánybíróság előzetes állásfoglalás miatt az eljárást áttette 2003 őszén az EU luxemburgi bíróságához. Az eljárás áttételéről szóló végzésből kitűnik, hogy Clerens a ragadozó madarak szerelmese. Neveli és gondozza ezeket a madarakat, és solymászattal foglalkozik. A Clerens által képviselt Valkeniersgilde cég históriás játékokkal, oktató programokkal, tudományos munkákkal foglalkozik, és tevékenységi körébe tartozik a ragadozó madarakhoz kapcsolódóan például bemutatók szervezése, e madarak repülési tulajdonságainak bizonyítására. Clerens és a Valkeniersgilde panaszsal éltek a vallon régió egyik 2001. évi rendelete ellen amiatt, mert az megakadályozza őket abban, hogy hobbijukat, illetve munkájukat gyakorolhassák. (A panasz nem a szóban forgó rendelet hatályával szemben, vagyis a fogságban született és nevelt vadmadár egyedek birtoklásának tilalma ellen irányul.) Az EU Bíróság 1996-ban, a Vergy-ügyben hozott határozatában már kimondta, hogy a vadmadarak fenntartásáról (a fogságban született és nevelt fajokról) szóló 79/409/EGK direktíva nem alkalmazandó a fogságban született és nevelt madáregyedekre. A döntés szerint *a direktíva a természetes közegükben élő madárpopulációk védelmét célozza, és az a tény, hogy a direktíva alapján az EU-tagállamok számára kötelező védelmi kötelezettségek kiterjesztésre kerülnek ezekre a madarakra, nem a direktíva által megcélzott környezetvédelmi céloknak felel meg.* Ám a „Vergy-ügyben” az EU Bíróság azt is megállapította, hogy mivel a közösségi jogalkotó nem avatkozott bele a fogságban született és nevelt madárfajok kereskedelmébe, az EU-tagállamok kompetenciájába tartozik e kérdés szabályozása, amennyiben más EU-tagállamokból importált egyedekről van szó.

A luxemburgi EU Bíróság 2004. október 1-jén hozta meg a Clerens-ügyben a határozatát, amely a jogértelmezési kérdésekre a következő válaszokat adta:

1. Az Európa Tanács 79/409. sz. direktíváját úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó a fogságban született és nevelt egyedekre.

2. Ettől kezdődően a tagállamok kompetenciájába tartozik, a közösségi jog jelen állása szerint, e kérdéskör szabályozása.

Az EU Bíróságának döntése azonban hiába erősíti a solymászoknak egy megfelelőbb hazai szabályozás megszületésébe vetett hitét, a magyar természetvédelmi közigazgatás egyelőre nem tágit attól az EU-eltől, hogy tagállami szinten szigorúbban szabályozható a természet védelme. A hatóság jelenleg a tenyésztett madár jogszerűtlen tartását természetvédelmi bírsággal, illetőleg elkobzással szankcionálja. A bírság kiszabásakor a ragadozó madár ún. „eszmei értékét” veszik alapul, márpedig ilyen értéke csak annak az állatnak van, amely állami tulajdon képez a Magyar Köztársaság területén (része a nemzeti vagyonnak!), a természet védelméről szóló törvény hatósági értelmezése szerint. Ennek létjogosultságát a solymászok vitatják.

Dr. Czerny Róbert
természet- és állatvédelmi jogász

**GPS színes kijelzővel
terep térképpel is.
GPS-ek már:
31900Ft-tól**

**Lézer távmérők:
69900Ft-tól**

**Éjjellátó:
2,8x vagy 5x nagyítás
300-450 méter látótáv
beépített infra
79900Ft-tól**

**COMPASS
SPORT**

**NÉZZE MEG ÁRLISTÁNKAT A
VADÁSZPIAC 49. OLDALÁN**

GPS ÉS TÚRABOLT
BR. XIII. LEHEL U. 23.
TEL: 239-6013
BR. VI. NAGYMEZŐ U. 12.
TEL: 342-6583

Volvo XC90

Kasza László

Immár több mint két esztendeje, hogy megjelent a piacon a Volvo XC90, így már e skandináv márka is képviselteti magát az Európában is egyre népszerűbb szabadidő (SUV) kategóriában.

Még hozzá nem is akármilyen szinten, az X5-ös BMW és az ML Mercedes közvetlen kategóriatársaként, konkurenciájaként. A Volvo nagy fába vágta fejszójét, de a jelek szerint – jó skandinávhoz illően – nagyon sikeresen. Bár a SUV-ok legnagyobb felvívó piaca továbbra is az Egyesült Államok, azért Európában is mind nagyobb számban találkozhatunk velük. No de térjünk a lényegre!

Az XC90-es a modern SUV-ok receptje szerint készül, önördő karosszériával, elöl-hátul független felfüggesztésekkel és a nem túlzottan kemény terepre tervezett Haldex kuplungos összkerek-meghajtással. A létraalváz hiánya a súlycsökkentésre való törekvésben, illetve a gyűrődő zónák megfelelő kialakításában keresendő. Mivel ezeket az autót ritkábban használják terepen a megfelelő menet tulajdonságok, vezethetőség és rugózási komfort miatt, a mérnökök elöl és hátul is a független kerékfelfüggesztések mellett döntöttek. Továbbá az alacsonyabb súlypont érdekében az erőátviteli egységeket is mélyebbre építették, így tovább javult az autó stabilitása, vezethetősége. Azonban ez némileg kompromisszumos megoldás, mert így csökkent az autó hasmagassága, ami terepen rendkívül fontos. Volvónk azonban így sem panaszkodhat, kategóriájának egyik legmagasabb hasmagasságával rendelkezik. Ez nem is csoda, hisz méreteit tekintve megelőzi konkurenciáját, a BMW X5, a Mercedes ML, a VW Touareg és a Porche Cayenne autót. Az autóból beülve érzékeljük is a hatalmas helykínálatot. Bár elöl a műszerfal a széles közép-konzollal és kardánbox-szal volvósan körbeölel bennünket, a fej-tér és a hátsó lábtér óriási. Helykínálatból olyannyira nincs hiány, hogy harmadik ülésor beszerelésére is van lehetőség, persze ezzel jelentősen csökkentve a nagy csomagteret. A harmadik sor két ülésből áll, melyek a gyár szerint is elsősorban a gyerekeknek nyújtanak kényelmes ülőhelyet, és még így is marad 249 liternyi poggyásztér. Az XC90-es (felszereltségtől függően) minden jóval kényezteteti utasait, a felhasznált anyagok, a kidolgozás és az összeszerelés minősége első osztályú, de a 14-20 millió forintos vételár függvényében ez el is várható. Az autó immár négyféle erőforrással (3 benzines és egy dízel) kapható. A legnagyobb és legerősebb, a Yamahával közösen tervezett 4,4 literes V8-as benzines érdekessége, hogy rendkívül könnyű és kompakt ▶

	2,4 dízel	2,5 benzin	2,9 benzin	4,4 benzin
Hengerek száma	5	5	6	8
Lökettérfogat (cm ³)	2401	2521	2922	4414
Max. teljesítmény	163 LE (120 KW) / 4000 f.	210 LE (154 KW) / 5000 f.	272 LE (200 KW) / 5100 f.	315 LE (232 KW) / 5850 f.
Max. forgatónyomaték	340 Nm / 1750 f.	320 Nm / 1500 f.	380 Nm / 1800 f.	440 Nm / 3900 f.
Méreték (mm)	4798/1898/1743	4798/1898/1743	4798/1898/1743	4798/1898/1743
Tengelytáv (mm)	2857	2857	2857	2857
Csomagtér (l)	249-1837	249-1837	249-1837	249-1837
Tömeg (kg)	2119	2070	2191	na
Gyorsulás (s)	12,2	9,5	9,3	7,3
Végsebesség (km/h)	190	210	210	210
Fogyasztás (átlag, l)	9,1	11,4	12,9	13,5
Fogy. ár (Ft)	12 375 000-től	13 920 000-től	16 320 000-től	18 995 000-től

felépítésű, illetve már most teljesíti a világ legszigorúbb normáját, az ULEVII (USA norma, Kalifornia), amely európai mércével az EURO V-ös besorolásnak felel meg. Továbbá 2,9, illetve 2,5 literes benzines motorokkal szerelik az autót, melyek közös jellemzője, hogy turbófeltöltőn keresztül lélegeznek. Dízel fronton a 2,4 literes, öthengeres, common rail az egyedüli választás. Ez a motor egy nagyon jól sikerült darab, maximális nyomatéka 340 Nm, de mindent rendkívül egyenletesen adja le és felettébb takarékosan. Európában ezzel a motorral a legnépszerűbb az XC90-es Volvo.

Megdöbbenő, hogy már a legkisebb benzinmotor esetében is milyen túlmotorizáltság tapasztalható. Az autó minden körülmények között rendkívül dinamikus viselkedik, nagy tömege ellenére is. Erőátviteli egységekből szintén széles a paletta, hatfokozatú kézi váltó csak a dízelhez és a legkisebb benzineshez tartozik, de opcióként ötfokozatú automata is kérhe-

tő hozzájuk. A 2,9 literes turbómotorhoz csak négyes automata rendelhető, míg a legerősebb 4,4 V8-hoz csak hatos automatát kaphatunk. Mindegyik automata váltó észrevétlenül teszi a dolgát, lehetőséget adva a manuális üzemmódra is. Talán a 2,9 litereshez tartozó négyfokozatú automatán érződik kicsit a kor, társainál kicsit lassabban reagál az utasításokra.

A Volvo terepjárójának össz-kerékhajtási rendszere, mint már említettem, a Haldex által kifejlesztett rendszer, amely egyszerű és könnyű szerkezet. A zárható differenciálművek hiányát, az ebben a kategóriában szokásos kipörgésgátlóval oldották meg. A kipörgő kerekeket a rendszer az ABS segítségével lefékezi, így a jobban tapadó kerekekre irányítja a nyomatékot, és az indítási fázisban is elektronikusan vezérli azt. A hétköznapi autózás során a svéd „szuperautó” vezetője persze nem sok mindent észlel a fejlett technológiából. A Volvo XC90-et vezetni és birtokolni egyaránt rendkívüli élmény.

www.lovasnemzet.hu
Lovas Nemzet

Ablak a lovas világra

Király Kiadó Rt. Lovas Nemzet Szerkesztősége • 7621 Pécs, Irgalmasok u. 24.

A korábban megjelent számok utánrendelhetők!

Levél cím: 7601 Pécs, Pf. 303.

Tel./fax: (72) 224-100

e-mail:

lovasnemzet@lovasnemzet.hu

Színes magazin lovakról, lovasokról, sportról és tenyésztésről.

Hírek, riportok, tanulmányok, művészet. Hasznos információk a szakmának és a hobbi lovasoknak.

Számtalan apróhirdetés, programelőzetes, turisztikai ajánlat, nagyméretű poszter.

Keresse havonta, vagy fizessen elő a kiadó postacímén!

Fegyvertan alapfokon

A golyós lőszer

Plaveczi János

A golyós lőszer felépítése

A golyós lőszer négy fő részből áll, ezek a következők: a fémhüvely, a fenék, közepén a gyutacs, lőpor és a lövedék. A hüvelyen megkülönböztetjük a hüvely fenekét, peremét, a hüvelytestet, hüvelyvállát és a hüvelyaknát. Ez utóbbiba szorítják bele a lövedéket. Ez ma már a legritkább esetekben golyó alakú, inkább rövidebb-hosszabb henger, hegyes, fűrt, lapos, üreges hegygel.

A golyós fegyver lövedéke a legtöbb esetben a hegyénél nyitott, látszik az ólom, üreges fűrt hegyű, üreges zárt, puha ólomhegyű, kényszerítő pontokkal ellátva. A legtöbb lövedék szabályozott expanziójú, és úgy alakítják őket, hogy a vadfaj keménységétől függően adják le energiájukat – illetve gombásodnak, szalagosodnak, és érnek el megfelelő mélységi hatást. A vastagbőrű trópusi fajokra teljes köpenyű lőszerrel lőnek, mert az expanzív lövedék már a kemény bőrön szétfreccsenne. A jó golyós lövedék tömegének csak egyharmadát veszítheti el expandálás esetén. A kegyelemlovásnál van még szerepe a teljes köpenyű lövedéknek, hiszen a cél a vad húsának mind jobb állapotú megőrzése.

A golyós fegyver csöve első ránézésre olyan, mint a sörétes fegyvereké, csak annál kisebb átmérőjű. Ez azonban csak a látszat. A csőfal vastagabb, hiszen jóval nagyobb gáznymást kell a csöveknek elviselniük. A cső belseje huzagolt, azaz körben futó kiemelkedések és vájatok találhatóak benne, mégpedig spirális alakban. Hasonlatosan egy nagy menetemelkedésű csavarmenethez. Az ormózatoknak (kiemelkedés) és a huzagoknak (barázda) az a feladata, hogy a lövedéknek tengely körüli forgást adjanak. A töltény lőporának felrobbanása után a lövedék zömül, azaz átmérője nagyobb, a lövedék pedig egy kicsivel rövidebb lesz. Az ormózatok belepréselődnek a lövedék köpenyébe, míg a lövedék kö-

A golyós lőszer
részei

lövedék

töltény-
hüvely

lőpor

csap-
panttyú

A központi gyújtású golyós fegyverek és töltények kaliberméretei

Kaliber	Min. furatátmérő		Hüvelyhossz (mm)	Lövedékátmérő (mm)
	ormózat (mm)	huzag (mm)		
.22 Hornet	5,51	5,64	35,64	5,70
.222 Remington	5,56	5,69	43,18	5,70
.222 Remington Magnum	5,56	5,69	46,99	5,70
.220 Swift	5,56	5,69	56,01	5,70
.223 Remington	5,56	5,69	44,70	5,70
.224 Weatherby Magnum	5,54	5,69	48,85	5,69
.225 Winchester	5,56	5,68	49,02	5,70
.22-250 Remington	5,54	5,69	48,56	5,70
5,6x50 (R) Magnum	5,56	5,69	50,00	5,70
5,6x57	5,54	5,69	56,70	5,70
5,6x57 R	5,54	5,69	56,50	5,70
5,6x61 Super Express vom Hofe	5,58	5,76	61,00	5,76
5,6x61 R Super Express vom Hofe	5,58	5,76	61,00	5,76
5,6x52 R	5,55	5,75	52,00	5,84
.243 Winchester	6,02	6,17	51,94	6,18
6 mm Remington	6,02	6,19	56,72	6,18
.250 Savage	6,35	6,53	48,56	6,55
.257 Roberts	6,35	6,50	56,72	6,55
.257 Weatherby Magnum	6,36	6,53	64,75	6,53
6,5x54 Mannlicher-Schönauer	6,48	6,78	53,65	6,70
6,5x57 (R)	6,45	6,70	56,70	6,70
6,5x68 (R)	6,45	6,70	67,50	6,70
.264 Winchester Magnum	6,50	6,71	63,50	6,73
.270 Winchester	6,86	7,04	64,52	7,06
.270 Weatherby Magnum	6,87	7,03	64,75	7,03
.280 Remington	7,04	7,22	64,52	7,20
.284 Winchester	7,00	7,19	55,12	7,21
7 mm Remington Magnum	7,04	7,21	63,50	7,23
7x66 Super Express vom Hofe	6,98	7,24	66,00	7,24
7X75 R Super Express vom Hofe	6,98	7,24	75,00	7,24
7X57 (R)	6,98	7,24	57,00	7,25
7X64	6,98	7,24	64,00	7,25
7X65 R	6,98	7,24	65,00	7,25
7 mm Weatherby Magnum	7,02	7,21	64,75	7,20
.30-30 Winchester	7,62	7,82	51,80	7,85
.30-06 Springfield	7,62	7,82	63,35	7,85
.300 Weatherby Magnum	7,62	7,82	71,75	7,84
.300 Holland & Holland Magnum	7,62	7,82	72,39	7,85
.300 Winchester Magnum	7,62	7,82	66,55	7,84
.303 British	7,69	7,97	56,44	7,94
.308 Norma Magnum	7,62	7,82	65,03	7,85
.308 Winchester	7,62	7,82	51,18	7,85
8X57 J	7,80	8,07	57,00	8,09
8X57 JR	7,80	8,07	57,00	8,09
8X57 JS	7,89	8,20	57,00	8,22
8X57 JRS	7,89	8,20	57,00	8,22
8X64 S	7,89	8,20	64,00	8,22
8X68 S	7,89	8,20	67,50	8,22
.338 Winchester Magnum	8,38	8,59	63,50	8,61
.358 Norma Magnum	8,89	9,09	63,70	9,12
9,3X62	9,00	9,28	62,00	9,30
9,3X64	9,00	9,28	64,00	9,30
9,3X72 R	8,75	9,25	72,00	9,57
9,3X74 R	9,00	9,28	74,70	9,30
.375 Holland & Holland Magnum	9,30	9,55	72,39	9,55
10,75X68	10,45	10,75	68,00	10,78
.458 Winchester Magnum	11,43	11,63	63,50	11,64
.460 Weatherby Magnum	11,43	11,63	73,90	11,64

penye a huzagokba nyomódik bele. Míg a csövet elhagyja, másfelet, két és felet is fordulhat. A célig tartó rövid idő alatt a lövedék több ezret is fordul a tengelye körül. Ez a gyors forgás akadályozza meg a lövedéket a bukácsolásban, így pontos marad. A bűgocsiga-elv érvényesül: amíg sebesen forog a bűgocsiga, addig nem dől el. A lágyabb köpenyű lövedékek huzagolásának emelkedése meredek, ugyanis megcsúszhat a lövedék.

Golyós kaliberjelölés

Az ormózatnak és a huzagolásnak egyaránt fontos szerep jutott a kaliberjelölésben. Így beszélhetünk ormózati kaliberről és huzagkaliberről. Az európai jelölésnél – pl.: 7x64 – az első szám a két szemben lévő ormózat távolságát adja meg milliméterben, a második szám a hüvelyhosszt jelöli szintén milliméterben. Az első szám az esetek többségében kerekített. A lövedék átmérője egy-két tizedmilliméterrel mindig nagyobb az ormózati kalibernél. Ez a különbség a lövedékköpeny vastagságától és keménységétől függ. Az angol nyelvterületen az inch, azaz hüvelyk (25,4 millimé-

ter) század- vagy ezredrészében adják meg az ormózati kalibert. Utána a gyártó, vagy a konstruktőr neve szerepelhet. A nullát nem írják ki, esetleg csak pontot tesznek a szám elé, pl. .308 Winchester. Az alábbiak szerint számoljuk át metrikus méretre:

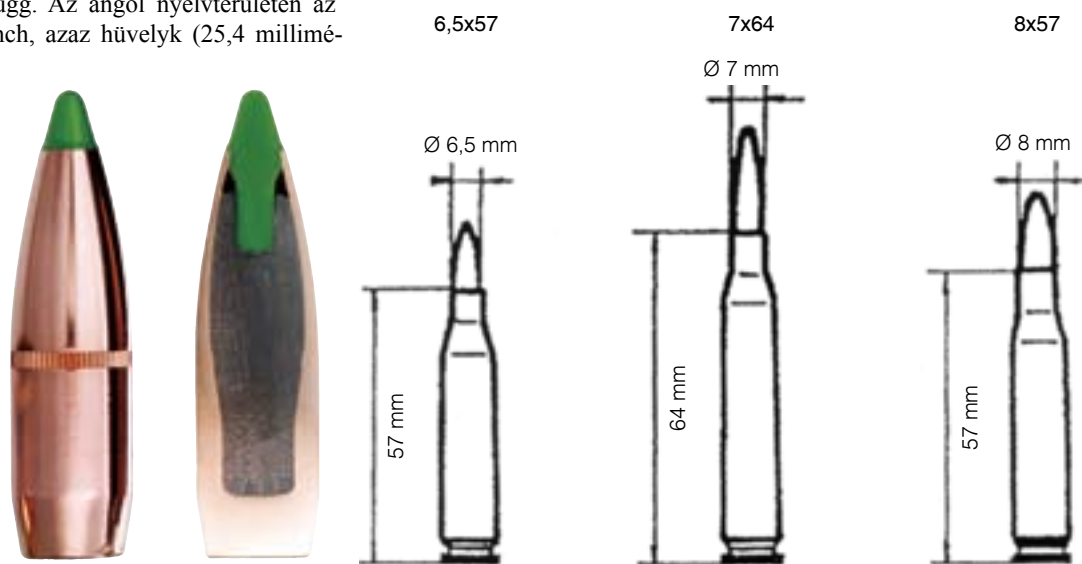
$$1 \text{ inch} = 25,4 \text{ mm}$$

$$0,308 \text{ inch} = (25,4/1000) \times 308 = 0,0254 \times 308 = 7,8 \text{ mm}$$

Ez az érték azonban nem mindig egyezik a tényleges kalibermérettel!

A golyós fegyvereket kaliber szerint három csoportra osztjuk. Kis kaliberűek: 0,17-től 6,5-ig, közepkaliberűek cca. 9,3 milliméterig és e felett nagy kaliberűek. Ma már a nagy teljesítményű kis kaliberűek és közepkaliberűek akár egy-egy csoportot is előbbre léphetnek.

Golyós lőszer jellemző méretei

Noha az Egyesült Államokban nem őshonos az eurázsiai származású vaddisznó, napjainkban mégis az 56 tagállamból legalább 30-ban vadászható egyedsűrűségben fordul elő. A legtöbb Texasban, Floridában, Tennessee-ben, Luisianában, Hawaiiában, Kaliforniában él, de van belőlük éppen elég máshol is.

Vadász mozaik Gigászi vadkan

Az ottani sertevadak annyiban különböznek a hazánkban élőtől, hogy rendszeren nagyobb testűek, rövidebb fejük, hosszabb fülük, hátvonaluk egyenesebb, gyakori a világos és fehér-tarka – „babos” – sörte. Mindez pedig a vegyes, házi disznókkal kevert állományra utal. Amerikába a spanyol hódítók kerültek először házisertések, valamikor a XVI. század elején. Ezek elvadult utódai sok-sok emberöltővel később kereszteződtek a Németországból és Oroszországból behurcolt vad példányokkal.

Trófea tekintetében az eurázsiaiak és az amerikaiak között nincs lényeges különbség, vagy ha mégis, akkor az újvilágiak javára. DR. MOTORCZA GYULA *Indul a vadászház* c. könyvében például említ egy olyan behemótot, amelyet a texasi 777 ranchon az ő ottjártakor zsákmányolt valaki. A kan agyari harminchárom centiméteresek voltak! Ezen is túltett az az óriási kan, amelyet a múlt nyáron Chris Griffin vadászvezető lőtt Alapaha kisváros közelében, Dél-Georgiában. A helyi, erdei lakosság olykor megpillantotta, látta ezt a kolosszust, amelyet a kocsmákban, egyebütt Hogzillának neveztek. A múlt idő során egyre több mítosz fonódott köréje, míg aztán sikerült puskavégre kapni. Griffin persze nagyon megörült a negyven centiméter fölötti (!) agyaraknak. Az irdatlan testet viszont csak lefotózták, aztán

elhantolták, mert nem úgy nézett ki, hogy érdemes lenne a konyhai felhasználásra. Eltartott egy darabig, amíg a National Geographic tévétársaság értesült az esetről. Kíváncsiak lettek a gigászi kan méreteire, ezért hat hónap után exhumálták a tetemet. Hivatalos méréseik szerint a kan testtömege mintegy 360 kilogramm lehetett, teljes hossza pedig valahol 2,25 és 2,4 méter közötti. Ezzel ellentétben a terület tulajdonosa, Ken Holyoak azt állítja, hogy ő közvetlenül elejtés után, személyesen 3,6 méteresnek találta a vadkant, élősúlya pedig közelített az ötszáz kilóhoz. Szerinte azért tévedtek a szakértők, mert fél éves elhantolás után a testet nemcsak rendkívül bomlott állapotban találták, hanem az zsugorodott is valamit. Kicsit hasonlatosnak találta mindezt a szőlőhöz és a mazsolához. Akármelyik adatszoport igaz – bár valószínűnek tartom, hogy közbülső méretű lehetett –, ez a vaddisznó igen-igen nagy, magasan rekord nagyságú volt. Híressé tette elejtőjét és a kisvárost is, ahol az évente megrendezett őszi fesztiválon, a parádén immár megjelentetnek egy „Hogzilla hercegkisasszonyt”, és gyermekeket is disznót utánzó maszkokban, öltözékekben. Az, hogy az elejtett példány kan volt, lényegtelen apróságnak tűnhetett a rendezők számára.

K. L.

YAMAHA Grizzly 660 4x4

MAZDA B2500

1 760 000 Ft + áfa
Az áfa visszaigényelhető! • Hitelre is!

A Mazda B2500-as Pick-up minden típusa most nettó 200 000 Ft árkedvezménytel!

DAKÓ KFT., 6000 KECSKEMÉT, Mindszenti krt. 53. • Tel.: 76-465-715 • Fax: 76-467-310 • Web: www.dakokft.hu • E-mail: dakokft@dakokft.hu

Biztosító = biztonság

Kovács László

Fürge léptekkel kaptattam felfelé a fák között kanyargó enyhe emelkedőn. Itt-ott még foszlott, piszkos hótakaró emlékeztetett a télre, a cserkész-út módfelett jeges volt. Jobb kezemben .30-06-os „rángató” Remingtonomat vittem, balban pedig a fényképezőgépet szorongattam. Addig két dísznőt lőttem délután a vadaskertben, s most próbáltam közelébe jutni a másik kondának.

Hirtelen mind a két lábam kicsúszott alólam – hanyatt vágódtam. Konica Minoltám széles ívben repült ki a kezemből, s vagy öt méterrel odébb landolt a kövek között. Gondolatban már keresztet vetettem rá, de később kiderült, hogy gyengének látszó műanyag háza jól bírta a légi utat, a cseppet sem sima kényszerleszállást, mert semmi baja sem lett. Jobb kezemben erősen szorított Remingtonom lapjával csapódott a földnek, egy karcolás az agyán, egy másik az oldallemezén emlékeztet a balesetre. Noha csőre volt töltve, mégsem sült el, mert jó szokásomhoz híven be volt biztosítva. Igaz, csodálkoztam rajta, hogy a mindősze billentyűjét fogó alkatrész ellenére sem ment el a lövés, de persze most örültem ennek. Mindenesetre ez a kellemetlen kaland is megerősített abban, hogy helyesen cselekszem, ha csak a puskavállhoz emelésének pillanatában nyomom arrébb a tolokát, teszem a fegyvert tűzkész állapotba. Így kerülve el a rop-

pant balesetveszélyes véletlen elsüléseket. Mert ha másként lenne, baj történe, akkor bizony szikrányi mentséget sem jelentenének a „nem gondoltam volna ... hiszen vigyáztam ... váratlan volt ... ki láthatta ezt előre?” utólagos mentegőzések. Mindenki felelős a saját tetteiért, a balesetveszélyt a minimumra kell csökkenteni, erre rég kitalált, jó szerkezet a biztosító.

Már hosszú évszázadokkal ezelőtt gondoltak rá a puskaművesek, s vadászfegyvereiket ún. kakasbiztosítással látták el. Ezt ma is megfigyelhetjük a régimódi típusoknál. Középső állásba helyezve véd a véletlen elsülés ellen. Olykor kombinálják markolat-, sőt átmenő csapos megoldásokkal is, például az 1895 GS mintájú Marlin golyósnál. Ezt már egy kicsit soknak tartom! Nem szükséges három, egymástól független biztosító ugyanazon puskán. Böven elég egy, de az tökéletes legyen! Egylovétű, előltöltős, fekete lőporos mordálánál láttam olyat, ahol a felhúzott kakas vájatába kis kallantyút lehetett akasztani, az sem engedte előre, a csappantyúra vágódni, csak ha eltávolították róla.

A modern, „kakas nélküli” sörétes és golyós duplák persze ugyanúgy rendelkeznek ezen alkatrészekkel, de éppen kisebbek lévén, jól elférnek magában a zárttestben.

Biztosítójuk többnyire a létező legjobb helyen, az agynyakon

található. Célzás előtt ugyanis az esik legkényelmesebben és gyorsabban kézre. Amikor kell, villámsebességgel előretolható. Gyártmánytól függően foghatja a kakasokat, az elsütőemelöket, ütörugót, vagy – egyszerűbb kivitelben – csupán a ravaszokra hat, azokat blokkolja. Utóbbi főleg a boxlakatosokra jellemző, míg talán az egyik legjobb megoldású, abszolút tökéletesnek tekinthető az eredeti Holland & Holland oldallakatos puskáké és azok hű utáztataié.

Tolózásas golyós ismétlő puskáknál kezdetben a zárfejükre szerelték az olykor szárnyasnak, más forrásokban zászlósnak nevezett ütőszegbiztosítót. Nem rossz megoldás, egyetlen baja, hogy az ilyen fegyverekre lehetetlen optimálisan alacsonyra szerelni a céltávcsövet, mert abban az esetben nem lehetne balról fel jobbra és viszont átfordítani ezt az alkatrészt. Pár évtizede a Winchester cég tökéletesítette, egész egyszerűen csak „fordítottak egyet” a zászlón vagy szárnyon, és a nyitási félkör ezeknél nem felfelé, hanem oldalirányban történik. Nagyon frappáns találmány! Manapság persze már korántsem csupán a Modell 70-es tolozásas Winchesterekre jellemző, hanem más gyárak szintén gyorsan „lekoppintották” az ötletüket.

Némelyek viszont a zárttest végződéséhez közel, jobb oldalra tettek egy recés tolokát, amely, ha nem is mindig, de általában csak a billentyűt nem enge-

di mozogni. Félautomatáknál és előagyszános ismétlőknél pedig ilyen célzattal rendszeren egy kereszttolókát találunk a sátorvasnál beépítve.

Ha a kedves olvasó arra kíváncsi, melyik megoldást találok a létező legjobbnak, arra azt felelhetem, hogy azt, ahol az agynyakon található tolóka húzza fel magát az ütőszegugót, amikor kibiztosítjuk a fegyvert. Addig az teljesen fesztelen, semmiféle külső hatásra sem sülhet el. Ez jellemző például a K95-ös mintájú Blaser gavallér golyósrá. Hasonló, kézi kakasfelhúzó szerkezete van némelyik Merkel billenő csövűnek, s pár más fegyvernek is.

Voltaképpen egyetlen biztosítót sem mondhatunk teljesen rossznak, valamilyen mértékben mind hatásos, megfelelő, teszi a dolgát, ha a puskatulajdonosa nem feledkezik meg a létezéséről, s nem hagyja minduntalan nyitva.

Az a lényeg, hogy a vadásznak állandóan – tudatosan és tudat alatt – tisztában kell lenni azzal, hogy irdatlan erejű, borzalmas hatású lőfegyvert markol, akkor is, ha kinézetre kecses, jó fogású, ártatlan kinézetű karabély vagy puská. Tehát egész addig elzárva kell tartani a szerkezetét, amíg célra nem lendül a kar.

Abban az esetben a biztosító mindig szavatolja a kellő biztonságot.

A Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola
 intézmény-akkreditációs listaszám: 0496
 tanfelvételszám: 06-0015-03,
 0640 Csongrád, Jókai M. u. 14.,
 tel./fax: 63-463-790, 30/857-4245,
 e-mail: dianaszko@net.hu

folyamatosan szervezi felnevelteket a

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halászlás (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízkiútíró (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetők.
 Érdeklődni a fenti címen, telefonszámon lehet.

CERTOP ISO 9001

www.cont-eco.hu
 A francia **LACME** magyar képviselője.
KERÍTÉSEK VILLANYPÁSZTOROK
 Tel./Fax: 06-94/325-672

Martini
 The Sharpest Choice since 1938

ÉLENJÁRUNK! VÁGOD?
 gyémánt fémlelő 1515112

MARTINI MINTABOLT
 Budapest, Károlyi kft. 8.
 H-P: 11:00-17:30

SUMPI-IMPOR-TÓR BT.
 kizárólagos magyarországi forgalmazó
 1061 Bp. Anker köz 1-3. / (06 1) 266 8880
 sumpibt@martini.hu / www.martini.hu

ÚJ EXPLORER KÉSCSK Májusától!
 542013 bőr tokkal

543010 bőr tokkal

A Palásti-féle „Ceglédi” vadászkés

A világ különböző tájain többféle formájú, méretű vadászkést használnak. Talán a legmeghökentőbb, hogy Dél-Amerika dzsungelében machetével képesek az indiánok feldolgozni az elejtett vadat. Nagy ügyesség és leleményesség kell e hatalmas szerszám ilyen alkalmazásához.

Európa északi vidékein a szamik a húsz-egynehány centiméter pengeshosszúságú leukut használják. Amerikában a tizenöt centi pengeshossz körüli kések a megszokottabbak. Európa középső és nyugati végén vadászkéseink rövidek, általában a markolat hosszabb, mint a penge. Minek tudható be ez a nagy különbség? Az életkörülményeknek, feladatoknak. Ahol a mindennapi életért, túlélésért harcolni kell, a nagyobb kések terjedtek el. E szerszámoknak a fát is tudniuk kell elvágni, segíteniük kell a tűzgyújtásban, a mindennapos eszközök elkészítésében. Nem engedhetik meg maguknak a vad tájakon élő emberek sem azt, hogy alkalmatlan kést használjanak, sem azt, hogy különböző feladatokra más-más eszközt tartsanak. Egyébként az egyik legfurcsább vadászszerszám a neves svéd Gränsfors cég vadászbaltája, melynek éle borotvaszerűen éles, foka viszont finoman legömbölyített sarkú, hogy segítse a nyúzást.

Jelen írásomban egy olyan kést szeretnék bemutatni, amely egyaránt alkalmas a vadász- és a mindennapi tábori, túlélő feladatokra.

Mesterember mestermunkája

Palásti Géza ceglédi mester megkeresett telefonon, hogy nézzem meg egy-két alkotását, s beszélgessünk egy jót kedves témánkról, a késekről. Érdekelt, mit várhatok, s ezért az interneten megnéztem pár munkáját. Azonnal láttam, hogy a késeket 1965 óta ké-

szítő mester eredeti gondolkodású, jó stílusérzékű szakember, akinek egyedi késeit érdemes lesz kézbe venni. Amint tudtam, szerét ejtettem, hogy elutazak Ceglédre, s megnézzem a késeket. Személyesen találkoztam Gézával és alkotásaival, azonnal tudtam, hogy a Magasles magazinban bemutatam valamelyik munkáját. Felvetődhet a kérdés, miért nem foglalkozom több késsel is egy-egy cikkben? Miért nem mutatom be Géza kínálatának minél szélesebb skáláját? Nos azért, mert az általam bemutatásra érdemesnek talált kések megérdemlik, hogy részletesen megismerje őket az olvasó. Vadászfegyverekről szólva is talán jobb az az a cikk, amelyek minél többet igyekeznek egy-egy csodás puskáról elmondani, mint az összefoglaló munkák. Szeretem leírni a jó és rossz tulajdonságokat, hogy összképet adhassak, s így segítsen a késválasztást, tegyen érdekesebbé a cikket.

Tehát sokat törtem a fejem, Géza alkotásaiból melyik kést válasszam. Végül egy számomra kedves formánál állapodtam meg. A kés a kiváló skandináv (svéd) EKA továbbgondolása. Évekkel ezelőtt találkoztam az eredeti késsel, és azonnal megfogott egyszerű, de szinte tökéletes formája. Azonnal szereztem is egyet, és örömmel használtam – amíg el nem vezetett... Most nagy örömmel vettem kézbe a magyar változatot. Előrevetve a végső konklúziót, e ceglédi kés sok szempontból jobban sikerült még az eredeténél is. Büszke lehet rá alkotója.

A hegy a vadászkéseken oly nagyon kedvelt domború verzió. Sajátossága, hogy a markolattól növekvő, mégis lágy ívben közelít a hegycsúcshoz. Sok szempontból hasonlít a törhegyhez. Nem véletlen, hogy harci bicskákon ez az egyik legkedveltebb megoldás. A mi késünk azonban egy szelíd „mesterember”, habár talán nem baj, ha olyan kés van nálunk, amellyel akár megvédeni is tudja magát a va-

2005 május

dászember. A kés vágóvonala is rendkívül szép ívvel fordul a csúcshoz. Ez a szép ív nem csupán esztétikai okokból fontos. A jól megalkotott vágóvonal nagyban segíti a vágást (mint bizonyára emlékszik az olvasó, vágás az, amikor előre-hátra mozogva halad a penge befelé az anyagba). Maga a csúcspont valahol a penge oldalpalástjának felső negyedénél van. Ez a megoldás kiváló vágó és jó szűrő tulajdonságokat biztosít.

„Csavarágó”

A vágóél egységes típus, méghozzá az általam legjobbnak tartott skandináv típus. Ez azt jelenti, hogy nincs külön bevezető és vágóél szalag, egy egységes, tökéletes, V keresztmetszetű vágóél van. E megoldás elég erős (mondjuk öt fokozatú skálán hármas) erősségű, és tökéletes vágó-metsző képességű (mondjuk öt fokozatú skálán „hatos”) pengét biztosít... általában véve. Az él ellenállóképességéről mesélnem kell valamit. A szemem láttára fogta a kést Géza, tette rá egy balta fokára helyezett nyolcas csavarra, s a kés hátát kalapáccsal ütögetve átvágta a csavart. Higyjék el, a saját szememmel láttam. Gondolom, kíváncsiak az élre a nem mindennapi mutatvány után. Szabad szemmel sérülésnek a legkisebb nyoma sem látszott az igén érzékeny élen.

Nagyon kicsi a penge stabilizáló eleme, ez megnöveli a vágási hosszt, nagy erőt követelő feladatoknál pedig növeli az erőkart.

Szép ez a penge. Jól néz ki a fényesre polírozott acél. A fényezés nemcsak széppé, de szennyeződésállóbbá is teszi a pengét. Érdekessége még a pengének, hogy relatíve nagyon vastag, 4,8 mm. Ettől nehezek is tekinthető a kés. Ez jó. A nehéz penge segíti a munkát.

A pengével tökéletesen harmonizál a 113 mm hosszú, 20 mm vastag és legnagyobb kiterjedésében 29 mm széles markolat. Nincs klasszikus értelemben vett kézvédője. A feladatot egy erőteljes, 8 mm mély mutatóujj-vájat oldja meg – tökéletesen. A markolat egyébként hátratól típusú, vagyis a markolatgomb felé szűkül. Az ilyen markolatnak szinte kötelező eleme egy határozott markolatgomb, amely megakadályozza a kéz lecsúszását. A „Ceglédin” ezt a feladatot is a mutatóujj-támasz oldja meg. A legömbölyített téglalap alakú markolat-keresztmetszet is segíti a fogást mint az egyik legjobb fogást biztosító megoldás.

A kés kontúros. Ez azt jelenti, hogy a markolatüske formája, mérete oldalról nézve megegyezik a markolatéval. A vadszilva markolathéjakat két rézszegecs rögzíti a markolatüskén. A fa mintázata gyönyörű. Szolid, nemes, elegáns.

A késhez egyszerű kidolgozású, bivalyerős tok tartozik. Maga a nyers színű anyag, a varrás sziklaszilárd megmunkálást mutat. Ilyen típusú késhez egyébként érdemes megpróbálni az egyszerű skandináv típusú tokot is. E fajta ugyanis egyszerűbben kezelhető, mint a felső borszíjas-patentos megoldás. Mindenesetre az erős, szép kés és az erős, szép tok jól összehajlózott e helyütt.

Sokoldalúan használható

Összességében kiváló kidolgozású, rendkívül harmonikus formájú ez a kés. Különleges előnye, hogy sokoldalúan használható. Többet tud egy csakis vadászkésnél. Jól elláthatók vele a tábor körüli munkák is. Negatívumok? Mivel a vadászok általában véve a rozsdálló acélt igénylik, ez a kés is ilyen anyagból, WNR 4034-esből készült. Ennek előnye, hogy nem szennyeződik, nagyságrenddel kevesebb karbantartást igényel. Hátránya viszont, hogy sokkal nehezebb élezni. Már itt, az első kés bemutatásánál leírom, hogy én nem használok rozsdálló kést. Tudni kell azonban, hogy én alapvetően túléléssel, túlélő kiképzéssel foglalkozom, s arra a célra jobb a szénacél. Részben az acéllal függ össze, hogy a tesztelt kés nagyon éles volt, de nem borotvaéles (a szokásos öt fokozatú skálán négy körül). Tudni kell, hogy örökös vita van akörül, milyen éles legyen a kés. Én a szó szerint borotvaéles kést szeretem (ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szőrt úgy vágja az ember kezéről, hogy nyoma sem marad). Tudni kell azonban, hogy Géza a megrendelő igényeihez igazítja vételekor a pengét. Előveszi a vizeskövét, és pár húzással beállítja az élt. Így ki-ki ízlésének megfelelő kést kap. Nekem azért volt ilyen értelemben gondom az éllel, mert én csak fogtam és elrohantam vele, ott-hon viszont a szokásos módszerrel, sima fenőacéllal akartam tovább élezni. Rozsdálló acéllal ez nem igen megy.

Makrai Tibor István
nyugállományú alezredes

(magasles)

Egy régi-új vadfaj, a borz

Dr. Kalotás Zsolt

(a szerző fényképe)

Bár a borz (Meles meles) legnagyobb termetű menyétfélének, s hazánkban 2001 májusa, azaz a 13/2001. (V. 9.) KöM-rendelet megjelenése óta kikerült a védett fajok közül, és újra a vadászható fajok közé tartozik, a vadászok jó része mégis igen keveset tud erről a rejtélyes vadról.

Ennek nemcsak az az oka, hogy 1974-től 25 évig a védett fajok csoportjába tartozott, így kikerült a vadászok érdeklődésének középpontjából, hanem az is, hogy főleg éjszaka aktív, így ritkán találkozunk vele, kevés lehetőségük adódik életmódjának megfigyelésére. Nyilván ez az oka annak, hogy még mindig igen sok mendemonda kering az erdőjáró emberek között a borzok furcsa szokásairól. A régi vadászkönyvek például egyértelműen állítják, hogy télen a kevésbé aktív állatok napjaikat a kotorékuk legmélyén töltik, ahol saját zsírkukat nyalogatva, szíva veszelik át a zord napokat. A másik – még ma is sokszor felbukkanó – téveszme szerint a tejes kukoricát is kedvelő borzok úgy szállítják kotorékukba a leszüretelt kukoricacsöveket, hogy az egyik hanyattfekszik, mellső lábaival több csövet a hasához szorít, míg társa farkánál fogva – mint valami szánkót – hazavonszolja. Ezek a történetek valójában a mesék világába tartoznak, és ezzel – remélem – nem sértünk senkit a nagy dán meseíró, Andersen születésének kétszázadik évfordulóján.

Pedig a borz valóban nagyon érdekes életmódú állat, csak egy kissé más módon. Csak néhány évtizede tudjuk, hogy ez a mogorvának és magányosnak tartott éjszakai állat bonyolult családkezelésben él. A családok – vagy ahogy a vadbiológusok nevezik, klánok – közösen birtokolnak és jelölnek egy jelentős területet, és közösen is védik azt más klánok tagjaitól. A legújabb kutatások szerint további érdekesség, hogy a klánokban igen gyakori jelenség a polyandria (vagyis az ivarzási idő alatt a nőstények több hímmel is párzanak), illetve a promiskuitás (vagyis a nőstények és a hímek is teljesen szabadon párkapcsolatokban élnek). A borzok szaporodásának másik különösen érdekes jellemzője az elnyújtott vemhesség jelensége. A nőstények az ellést követően azonnal párosodhatnak, de a párzás a több hónapos, áprilistól augusztusig tartó párzási időszakban bármikor megtörténhet. A megtermékenyült petesejtek a kezdeti barázdálódási stádium egy bizonyos szakaszában hosszú ideig pihennek, és csak a decembertől január közepéig tartó időszakban ágyazódnak be a méhfalba, ahol azután megindul az embrió fejlődése. Az ellések a beágyazódásokat követően kb. 45 nappal történnek, így nem túlzás az, ha 11-12 hónapos vemhességről beszélünk a borzokkal kapcsolatban. Az utódszám a hazánkban élő borzoknál átlagosan 2-4, de ritkán előfordul egy alomban akár 5 kölyök is. Bár a borzok szaporodá-

si potenciálja aránylag magas, robbanásszerű felszaporodásuk nem jellemző. Ennek egyik oka az, hogy a fiatalok között igen magas a halálozási arány (mortalitás).

A borznak a Kárpát-medencében igazán komoly ellensége az emberen kívül nincs, az ember által belakott élőhelyek mégis sok veszélyforrást jelentenek. A múlt század közepén egész Európában megfigyelt állománycsökkenés fő okaként elsősorban a túlzott vadászatot és az orvvadászatot, a széles körben elterjedt, nem szelektív mérgezéseket, az úthálózat bővülésével növekvő közlekedési baleseteket jelölték meg, de egyesek felvetették, hogy a nem kellően tesztelt peszticidek (különösen a rovarölő és a talajfertőtlenítő szerek) földigilisztákra gyakorolt drasztikus hatása – mint a borzok legfőbb táplálékbazisát csökkentő tényező – is jelentősen közrejátszott a borznépesség csökkenésében.

Mintegy 20-30 éve azonban megfordult az állományváltozás trendje, és szinte egész európai elterjedési területén növekedett a faj állományúsűrűsége, sőt a borz elterjedési határai is sok helyen kitolódtak. Hazánkban elsősorban a hegy- és dombvidékek vegyes lombos erdeiben számított állandó vadfajnak, és különösen ott volt jellemző, ahol a talajok közepkötöttek voltak, tehát optimálisan alkalmasak a kotorékok készítésére. 30-40 éve a borzot az alföldi területeken szinte nem is ismerték, manapság azonban azt látjuk, hogy fokozatosan birtokba veszi a síkvidéki területeket is. A Szent István Egyetem vadbiológiai tanszékének felmérései szerint 1987 és 2000 között közel hatvan százalékos állományúsűrűség-növekedés volt megfigyelhető a hazai borz populációkban. Ez azt jelentette, hogy 1000 hektáron átlagosan már 3,7 példány él, de egyes dunántúli területeken az állományúsűrűség már közelíti, vagy meg is haladja az 5 példány/1000 ha értéket. Ez európai viszonylatban még nem számít kiemelkedő állományúsűrűségnek, hiszen a Brit-szigetek egyes részein 1000 hektáron akár 50-60 példány jelenlétét is jelezték, de közép-európai összehasonlításban azért már figyelemreméltó az adat.

Bár a borz fogazata alapján alapvetően ragadozó állat, táplálékának összetétele mégis igen jelentősen különbözik a hazai vadon élő ragadozó fajokétól. Nem túl fűrgő, ezért egészséges madarakat, apróvadakat nem, vagy ritkán képes elfogni. Táplálékának összetételében erős szezonális mutatható ki. A tavaszi időszakban táplálékának a legjelentősebb részét a földigiliszták jelentik, de nagy számban fogyaszt csigákat és rovarokat is. Természetesen a földön fészkelő madarak fészekalja sincs biztonságban, ha megtalálja azokat. Éppen ez a veszély volt az egyik szempont, amely miatt a természetvédők végül

is lemondtak a faj védettségi státusáról. Dévaványa környékén ugyanis már annyira aggasztó volt a borzok állománynövekedése, hogy veszélyeztette a vadon élő tűzokálfaj szaporodását is. A borz nyáron nagy mennyiségben fogyaszt hullott gyümölcsöt, földben lakó hártváscsárnyúak (darazsak, méhek) lárváit, pocokgradációk alkalmával járatából kitért mezei pocokokat, de megeszi az elfogott gyíkokat és tojásaikat, valamint az elhullott állatok tetemeit is. Összel jelentősen megnő táplálékában a magvak aránya. Ilyenkor nagy mennyiségben fogyasztja az erőszőlőt is. Alkalmi kártételei miatt a gazdák helyenként már akkor is panasszal éltek a hatóság felé, amikor még védelem alatt állt. Mióta vadászható, a vadászatra jogosult feladata lett, hogy megelőzze a faj mezőgazdasági károkozását.

Azt hiszem, a vadgazdálkodó célja nemcsak az kell, hogy legyen, hogy az alkalmi kártételeket megakadályozza, hanem az is, hogy gátat vessen a borzok további terjedésének, és elérje az állományúsűrűség kisebb mértékű csökkenését. Nem lenne kívánatos például, ha nálunk is folytatódna a faj urbanizációja (bár egyes helyeken már állandó fajnak számít a lakott területek parkjaiban, temetőiben), mert annak nemcsak állat-egészségügyi, hanem humán-egészségügyi veszélyei is lehetnek. Angliában például a gümőkór fenntartójának tartják a mezőgazdasági területeken élő borzokat, amelyek fertőző forrásként jelentősen veszélyeztetik a legelőkön a teheneket és a juhokat. A borzok potenciálisan a veszteség fenntartójává is válhatnak, de a hazai gyakorlatban ez a róka ellen alkalmazott immunizálási eljárással kezelhető, így külön teendőt nem igényel.

Sajnos a vadgazdálkodási adattár adatai ma még nem alkalmasak arra, hogy a borz vadászhatósága óta eltelt időszak hatásait lemérjük. Gyanítom azonban, hogy a jelenlegi vadászati gyakorlat nincs igazán hatással a hazai állományokra. A borz vadászatnak ugyanis hiányzik az igazi motivációja, hiszen a borztrófeának nincs igazi értéke a vadászok között. Egykor pedig keresett volt a borz gereznája, hiszen a legjobb minőségű művészecsetek a borz szőréből készültek, kedveltek voltak a bőrből készült vadásztarisznyák, sőt a szalonnáját is a legjobb csizmakezelő zsírnak tartották. Ma ezek a szempontok már nem számítanak komoly tényezőnek. Megkockáztatom, hogy az úthálózat bővülése nagyobb hatást fejt ki a hazai borzpopulációra, mint amelyet a vadászat, amely – ismerve a faj rejtett, éjszakai életmódját – a jelenlegi gyakorlat szerint nem keveset túlzott eredményességgel. A terítékre került borzok többsége köztudottan az esti vaddisznóleseken vagy alkalmi találkozások eredményeként kerül terítékre. ◀

Érdekes sebzések – tanulságos utánkeresések

Kammermann Péter

A naptári év végétével a Magyar Véreb Egylet tagjaitól az elmúlt időszak eredményes munkáiról bekéri az összesítőt. A lapon szerepelnek a keresések során megtalált sebzettek, faj és ivar szerint,

majd a végén a trófea, érték szerint is. Az összesítő elkészítése közben lehetőség van újra átgondolni, értékelni az eseteket – és persze levonni a tanulságokat.

I.

Havas reggel kezdtük el keresni az előző este megsebzett bikát. A kísérővadász a rálövés helyének megvizsgálásakor közölte velem a fontosabb tudnivalókat.

A nádba bevágott lönyiladékok egyikén még olyan közel voltak a hat darabból álló gím-bika csapat tagjai a leshez, hogy a vadászkalapot rá lehetett volna dobni az agancsukra, de folyamatosan ellenkező irányba soroltak. A következő kivágásnál tették a kiszemelt vadra a lövést, ám ekkor már egy kicsit oldalát mutatva állt a bika. A lesen ülők távcsövükkel a nád szinte teljes hosszában nyomon követték a megiramodott rudlit, ekkor még mind a hatan együtt voltak.

A rálövéstől mintegy tíz méterre találtak pár csöpp vért, ami nem sok jót ígért. Csak horzslövésre gyanazkodtak, de kontrollálni szeretnék volna a sebzést. Így nekiálltunk az utánkeresésnek, csapára tettük a vérebet.

A távcsövek nem hazudtak, a halastó végéig együtt mentek a csapat tagjai, majd innentől már nem volt egyértelmű – a nagy távolság miatt sem – a tovavágatott létszáma. A nádban a kutya jól tartotta a nyo-

mot, végig kontrollálható volt a munka. Csepegő vér és térdmagasságú kenés a nádszálakon jelölte a csapát. Amikor kiértünk a szántásra, a csülkök által felrúgott hó egyértelműen jelezte az irányt, ahogy a lövéssel megriasztott agancsok nekifordultak az összefüggő erdőtömbbe vezető legrövidebb útnak.

Egy nyom azonban csupán egy száz méteres félkörívet írt le, majd visszakanyarodott a nádba. Ezt a kört a kutya szépen kidolgozta, és folytattuk az utat a halastóba. Itt már egyértelműen láttuk, hogy a bika kivált a társai közül, mind a négy lábát használja, és nem akart a nyílt, takarást nem nyújtó szántásnak indulni, hanem próbált a sűrű felé visszajönni. Ezt igazolta az is, hogy kb. százötven méter után sebágyat is találtunk, elég jelentős mennyiségű vérral, amely a fekvési felületből itélve a test hátsó részéből származott. Ekkor már a rálövés helyétől hatszáz méterre járhattunk. A sebzett beváltott egy akácós erdőfoltba, majd egy helyen lement a csatornapartra, visszajött az akácosba vezető földútra, itt mintegy százötven métert ment, majd ismét leereszkedett a csatornához és átúszott. Ez még az este folyamán történhetett, mert a jég már újra befagyott a sebzett vad után. A túlsó felén egyértelmű volt a kikapaszkodási hely,

mivel itt véres volt a hó, még hozzá olyan mennyiségben, mintha testfelületén húzták volna a zsigerelt vadat. Mivel ez a víz egyben területhatár is, így a kísérővadász értesítette a szomszédos terület hivatásos vadászát. Ő azonnal rendelkezésre állt, és mivel nekünk is több kilométeres kerülőt kellett tenni az átkeléshez, ezért egy órával későbbi találkozót beszéltek meg a csatorna őket érintő oldalán.

Közben erős hajszára készülve egy erdélyi kopót is magunkkal vittünk, hogy legyen a hannoveri segítségére.

Találkozásunkkor a szomszéd részéről már kész volt a haditerv, mivel kiválóan ismeri annak a pár hektáros nádasnak a vadmozgását.

Itt szeretnék pár szóval kitérni arra – a keresés vég-eredményét ismerve –, hogy milyen helyet is választott a sebzett vad. A hosszan, szinte egyenesen haladó csatornával párhuzamosan – mintegy háromszáz méterre – halad egy kétszámjegyű főútvonal, amely nagyon forgalmas. Az út mentén tanyasorok vannak, amelyek kertjei néhol egészen a csatornapartig futnak le. Itt található egy pár hektáros felhagyott halastó a tanyák ölelésében. Ide úszott át a gím-bika.

A nádasba néző leseket elfoglalták a vadászok, én pedig további csapázásra bízattam a kutyát. Megindulásunktól kb. kétszáz méterre megtaláltuk a következő sebágyat, majd onnantól kezdve még négyet. A sebzett nyoma a tanyáktól néhol ötven méterre ment el, úgy, hogy a tanyasi kutyák ránk rontottak és tépték a kerítést. Már teljesen körbejártuk a pár hektáros nádas, amikor is egy kb. kétszáz négyzetméteres igazi sűrűhöz értünk, ide vezetett be a vérnyom. A kutya a vezetéken mintegy öt métert ment be, amikor is megindult a nádas. Iszonyatos robajjal felkelt egy test, és elvágatott. Elengedtük a kopót, majd én is lecsatoltam a vérebet. Feszült várakozás, csak a kopó hajtóhangja zeng. Az én vérebem is nyomhangos, de most nem hallani a hangját. Szól a mobiltelefon, a lesen ülők hívják a kísérőt, hogy ez egy nyolckilenc kiló körüli agancssúlyú, egészséges bika volt, nem a keresett. Előveszem a modern vérebes munkához manapság elengedhetetlenül szükséges rádió adóvevő készüléket, és a felhagyott halastavi töltés tetején állva, megpróbálom beazonosítani a kutya helyét. Sűrűn jön a pittyegés a vevőre, itt van már a kutya közel. Megérkezvén hozzánk belefúrja fejét a hóba és pihen. Tíz perc pihenő kutyának, gazdának, majd vissza a saját nyomunkon az utolsó vérhez. Itt jön a meglepetés. Az egészséges bika a beteg nyomán fektült meg, így került a kutya elé. A kutya magától felveszi újra a sebzett nyomát, majd egy félkörívet leírva újfent három sebágyra találunk száz négyzetméteren belül. Egyszer csak égindulás-földindulás, nagy zaj és vágatás, a vérebem híz, rángat, előre-

kúszok a sűrű nádban pont a sebágyhoz, lecsatolom és már hallom is a nyiff-nyaff, nyiff-nyaff szívderítő hangját. Mire felállok, már halljuk is a gyors duplát, majd a teljes csendet. Kísérővadász barátom már mondja is a szokásos poént, terítéken a kutya. Telefon rezeg a zsebekben, jön a hír, hogy megvan a keresett sebzett. Kétszáz métert előre megünk egy nádkivágáshoz, ahol is a terület vadőre állt, aki sikeresen terítékre hozta a gím-bikát.

Szemrevételezzük a vadat, keressük a sebzést. A hátsó combja, törés nélkül, valamint a heréje és ivarszerve van ellőve. Ezzel a sebzéssel – ha nincsenek a jól átgondolt és tökéletes helyismeret alapján leállított vadászok – valószínűleg nem nagyon tudta volna a hannoveri véreb megállítani a sebzettet, mivel az négy lábán menekült és a fájdalom hajtotta volna előre.

A három leállított vadász szinte „páholyból” nézhetette végig a magaslesekrol a nádi munka utolsó fázisait, ahogy mi kígyó módjára végigkanyarogtunk szinte az egész területen, majd felkeltettük a bikát.

II.

Egyéni vadászat során rálőtt a vendég egy gím tarvadra. A rálövés környékén, ahogy mondani szokták, mintha locsolókannával öntötték volna a vért, annyi volt mindenfelé a nyom mentén. A körülbelül hatszáz méter alatt, amíg követték a sebzettet, a vér egyre jobban csökkent, majd egy szakaszon teljesen elfogyott. Itt álltam rá a vérebbel a nyomra, másnap. Pár körözés után megindult a kutya a vadak által igencsak használatos tag felé. Itt szarvasok mozdultak szinte minden irányból, majd a kutya elfordult egy egyedi ültetésű nemes nyaras felé, ahol is megtaláltuk az első sebágyat. Ekkor visszafordult a sebzett, és a Dunának vette az irányt. A terület fővadása már ekkor jelezte, hogy szerinte a vad a vizet vette célba. Mivel mintegy kétszáz méterre voltunk a parttól, egy ▶

hirtelen ötlettől vezérelve leoldottam a kutyát és elengedtem. A várakozás ideje alatt a sebzett nyomának bogozásával foglalkoztunk, mire tíz perc múlva visszaért a hannoveri teljesen elázva, csurom vizesen.

Újra vezetékre vettem, majd nyolcszáz méter után szinte teljesen visszaértünk a sebzés helyére, sőt egyszer kereszteztük is a nyomát. Most már párhuzamosan a haladtunk a folyóparttal. Egy fokon átkelve már csak ötven méterre volt a víz széle, amikor is megindult a nyom egyenesen a Dunának. Leértünk a partra, ahol magam mellé vettem a kutyát, majd a fővadász leereszkedett a vízhez. A finom dunai homokban egyértelműen látszott a sebzett patalenyomata és mellette a kutya lábnyoma. Azaz a hajszára engedéskor a kutya jól jött végig a nyomon – erről meggyőződhattünk –, csak a szarvas már rég átúszott, mire a kutya odaért. Ezért visszajött a saját nyomán hozánk. Ezzel befejeztük az utánkeresést a vérebbel.

Azonban a vadászat mindig produkál meglepetéseket, ahogy mondani szokták ettől szép, így kerek. A túlparti területen aznap hajtóvadászat volt. Az utolsó mozgathatóhoz a dunaszéli sűrűket választották. Ez a hajtás körülbelül egy órával később kezdődött, amikor mi már abbahagytuk a keresést. Megszokott módon, rendben ment a hajtás. Pont a hajtásvezető hivatásos vadász kolléga előtt kelt fel a sebzett, a víztől mintegy nyolcvan méter távolságra. Nehezen vitte magát, de a sűrűben nem látszott egyértelműen a betegsége, csak amikor a fekhelyhez ért, látta meg benne a vért. Ezzel közel egy időben már hallatszott is a lövés a puskás sorról. Terítékre került a vad. Amikor véget ért a hajtás, és a vadakat összeszedték, indultak be a vadászházhoz. Ekkora értem én is oda. Apránként raktuk össze a történetet, de a kép összeállt. A beteg vad kiszúrhatta, hogy követjük, ezért, hogy előnyt szerezzen, átúszott a mintegy hatszáz méter széles Dunán. Ahogy átért, az első adandó alkalommal megfeküdt. Pontosan a hajtandó területen választotta ki utolsó pihenőhelyét. A hajtóvonal kimozdította sebágyából, még menekülni próbált, de csak a vendégsorig jutott. Itt érte a megváltó, tökéletes lapockalövés. Zsigerelt állapotában még mindig tiszta víz volt, ahogy végigsimítottam csorgott belőle a Duna vize. Első lövése a képen látható, ezzel még átúszott, bizonyítva a szarvas hihetetlen szívósságát.

III.

Disznóhajtáson sebeztek meg egy süldőt. A rálövésnél pár csöpp vér volt a hóban, ezért követték mintegy háromszáz méteren át a nyomot, majd leálltak róla és értesítettek. Öt óra elteltével kezdtem meg a munkát a vérebbel. A friss hóban szépen lehetett lát-

ni, hogy a sertevad bal első lábát húzza. Pár száz méter után becsatlakozott a nyomhoz egy másik vér is. A nyomok hol összemertek, hol párhuzamosan futottak, teljesen tanácstalanok lettünk mindketten, a kísérő erdész és jó magam. A kutya azonban töretlenül ment a kisebb lábnyom után. Átváltottunk egy széles nyíládkon, ahol is a szűz hóban egyértelművé vált, hogy azonos irányba tart a kisebb és egy nagyobb nyom is. Ekkor száz százalékgig meggyőződhattunk arról, hogy nem szembejövő nyomról van szó. Ezt eddig is sejtettük, de a sűrűben való bujkálás és a sok disznónyom csak itt és most tette egyértelművé a dolgot.

Elértünk egy befagyott erdei tó szélén álló nádashoz, ahol is kezdődtek a kunkorok és visszavezető nyomok, sebágyakkal tarkítva. Itt a nádas széle össze-vissza volt már turkálva késő délutánra, így nehéz volt a követés, de egy ledőlt, odvas fűz mögül kiperdült egy süldő. Ekkor már húzott, rángatott a kistestű szuka, így hozzáléptem és lecsatoltam. Pár pillanat elteltével már zengett az erdő a nyomhangos hajszától. Háromszáz méter után a kutya egy helybe állította a fekete csuhást. Szél alá kerülve rámentünk, és megadtam a kegyelemnövést. A bal első lába volt ellőve szerencsétlennek a fűkormök felett pár centivel, nagy valószínűséggel túlélte volna a sebzést, de örök életére magán hordozta volna a sántaságból adódó hátrányokat.

A másik sebzés kidolgozása másnapra maradt. Visszamentünk a lejelölt helyre, ahonnan észleltük a nyomot, majd keresésre biztattam a vérebet. Gyakorlatilag végigdolgoztuk a csapat az előző nap keresett süldő utolsó sebágyáig, ahonnan egyértelmű volt, hogy a kutya a süldő nyomában rohanva ment el hajszába. Itt azonban véglegesen kettéváltak a nyomok, az erősebb lábnyom egy nyáraszon keresztül húsz méteres különbséggel odavezetett, ahol az előző napon megadtam a kegyelemnövést a süldőnek. Itt leírt egy száz méteres kört, majd visszajött a nemes nyárasba, ahol is nagy nehezen kislabiláztuk, hogy ellenkező irányba indult a nyom. Innen még a vezetéken mentünk vagy négyszáz métert, majd egy vackában fekvő vaddisznóhoz értünk. Mivel oldalszelünk volt, a kutyát még „nem vágta orrba” az illat, így megáll-

tunk. Ebben a pillanatban megindult a vad, mindenféle látható külsérelmi nyomtól mentesen. Erre a kísérővadász odaszaladt a fekhelyhez és szólt, hogy abban friss vér van. A kutya minden biztatás nélkül már „robbant” is a sebzett után. Nyiff-nyaff, nyiff-nyaff, nyomhangos hajsza távolodó hangja. Egy kerítés megvezette a távolodókat, így azzal párhuzamosan haladtunk mi is. Idegőrlő percek következtek, majd egy helyből hallatszott a csaholás. Jó egy kilométeres bukdácsolás után közelükbe értünk, majd a kísérő megadta a megváltó lövést. A jó kondícióban lévő koca bal első lába volt ellőve, szinte teljesen ugyanott, ahol az előzőekben leírt süldő is.

Lassan, részletesen – mint egy puzzle-t – raktuk össze a történeteket. A koca később került megsebzésre, nem is ugyanabban a hajtásban, de mégis azonos útvonalat választott a meneküléshez. Ugyanazon a váltón ment a kedvenc nádasához, mint a süldő, csak ő később feküdt meg, így a kutya nem órá akadtt először. Amíg a véreb hajszában üldözte a süldőt, addig a rutinosabb vad lelépett, igaz, mi kereszteztük a nyomát, de ezt a tényt nem vettük észre az előző napon. Azt nem sikerült kinyomozni, hogy ugyanazon vendég sebezte-e mindkettőjüket, de ennyire hajszálra azonos sebzésekről, amelyek egy irányba tartottak és szinte ugyanott végződtek, még nem hallottam. ◀

(a szerző felvételei)

A FOTOGRAFIAI HAVILAP
FILMES & DIGITÁLIS TECHNIKÁK
Újdonságok • Tesztek • Szakcikkek • Pályázatok
Ingyenes apróhirdetések • Szaküzletek árlistái

Előfizethető, további információ: (1) 4-111-111
Keresse az újságosstandokon és a szaküzletekben!

SÓLYOM
**VADÁSZFEGYVER-
JAVÍTÓ BT.**
Vadászfegyverek szakszerű javítása, teljes felújítása, agyazás, távcső- és lámpaszereles.
Bizományosi vadászfegyverek árusítása
1031 Budapest, Keve u. 45/C
(a Római Strandfürdő mögött)
Tel.: 242-2104

BENKOVICS AUTOCENTRUM
Gazella 2.4TD
kishaszonjárművek
➢ Platós-ponyvás 3 szem. 2 700 000 Ft + áfa
➢ Platós-ponyvás 3 szem. 4x4 3 270 000 Ft + áfa
➢ Platós 6 szem. 3 200 000 Ft + áfa
➢ Platós 6 szem., 4x4 3 450 000 Ft + áfa
2400 Dunaiútváros, Lokomotív út 7.
Tel./fax: 25-503-315
Tel.: 25-503-316; 20-926-9833
E-mail: benkovicsac@invitel.hu

SEFAG RT. **Sefag-Lábod** **LÁBOD**
Vadászatszervező Iroda
A Sefag Rt. és a Lábod Rt. egyesülésével létrejött a SEFAG-LÁBOD Vadászatszervező Iroda, amely az alábbi vadászati lehetőségeket kínálja, nemcsak a Sefag Rt. eddigi, hanem már a lábodi területen is, összesen 130 ezer hektáron.
• Gím- és dámtarvad vadászat nyár közepéig
• Vaddisznó és őzbak vadászati lehetőségek
Erdéklődésüket szívesen várjuk!
Tel.: 82/505-105 • Fax: 82/505-107
E-mail: sefag-labod@sefag.hu

Furcsa kis élőlény a kölyökkutya: egyszerre tartozik két világhoz. Olyan, mint egy kettős anyanyelvű gyerek, csak hogy neki nem két emberi nyelvet és kultúrát, hanem két faj egymástól jelentős mértékben eltérő kommunikációs rendszerét kell elsajátítania.

A kölyökkutya szocializációja

Volt ennek gyerekszobája?

Mirtse Áron

Születése pillanatában a kölyökkutya még semmit nem tud a világról. A szemei még csukva vannak, a szaglása azonban már ekkor is segít neki abban, hogy megtalálja az anyai emlőt. Az első héten még nem is érdekli semmi más, csak az anyatej: testvéreivel versengve szívja magába az éltető nedűt. Rövidesen azonban kinyílik a szeme, és elkezd a tapasztalatgyűjtést. Hogy milyen környezetbe csöppen bele, és milyen világ fogadja majd, amikor el kell hagynia a családi fészket, az döntő hatással lesz későbbi egyéniségére.

Mese az esélyegyenlőségről

Az első élményeit a kölyök az anyjától és testvéreitől kapja, de igen fontos a tenyésztő, a kölyökkutyát körülvevő emberi család szerepe is. A szukát érő stressz a kiskutyákra is átragad, és az anyának az emberekkel szembeni viszonya a kölyök hozzáállását is befolyásolja: a megfélemlített, bizalmatlan anyának várhatóan a kölykei is fenntartással viseltetnek majd a kétlábúak iránt. A lakásban születő és nevelkedő kölyök életének az első pillanattól kezdve részét képezi az emberek hangja, szaga, látványa és érintése; a simogatás, a kedveskedés. Az ilyen közegben élő szukának nincs kifogása az ellen, hogy kölykeit az ember szemügyre vegye, megsimogassa – természetesen ezt nem szabad túlzásba vinni, hiszen az első hetekben a kutyacsaládnak nyugalomra van szüksége.

A ridegen tartott kutya ezzel szemben általában háborgatásnak tekinti, nem veszi jó néven a kölykei iránti érdeklődést. A kiskutyák a kutyaház mélyén nevelkedve az első napokban, hetekben az anyjukon kívül nem érzékelnek maguk körül más élőlényt. A család beszélgetésének, a lakás megszokott, apró zörejeinek megnyugtató akusztikai környezete helyett a kötelességét teljesítő házőrzők területvédő ugatása veszi körül. A szocializáció útján ez az időszak jelenti az első lépcsőfokot: az emberrel való kapcsolatteremtés szempontjából mérföldes előnnyel indul az a kölyök, amely meghitt, családi környezetben nevelkedik.

Az első elutasítások

Viselkedési problémákkal foglalkozó szakemberek négy lábú pácienseik előéletét vizsgálva arra az első hallásra meglepő megállapításra jutottak, hogy a cumisüveggel táplált, mesterségesen felnevelt kölyökkutyákból a későbbiekben igen nagy arányban erőszakos, agresszív, nehezen nevelhető, a konfliktushelyzetek kezelésére képtelen felnőtt állat válik. A kölyökkutyát ugyanis az anyja szembesíti először az el-

Örökké gyerek marad

A kutya és az ember közötti kapcsolat több lábon áll, és sokkal bonyolultabb annál, mint hogy egyszerűen rá lehetne húzni a farkasfalkán belül kialakuló rangsor sémáját. Az emberhez hasonlóan a kutyára is jellemző, hogy bizonyos kölyökkori tulajdonságokat élete végéig megtart. Ennek a jelenségnek meghatározó szerepe van abban, hogy a kutya alkalmassá vált az emberrel való együttélésre a természetől mind inkább eltávolodó körülmények között is. A modern emberi civilizáció története ugyanis túlságosan rövid ahhoz, hogy az evolúció követhette volna, kialakítva a megfelelő ösztönös reakciókat. Élete során a kutya számtalanszor kerül szembe olyan helyzettel, amelyben a helyes viselkedéshez nem nyújtanak támpontot a genetikai programok, csakis a tanulás. A tanulás pedig hosszú időre van szükség: sokkal hosszabbra, mint ameddig egy farkaskölyök szellemileg fogékony időszak tart. A farkassal szemben a kutya egész életében képes új kapcsolatokat, új kötődéseket kialakítani, és új dolgokat elsajátítani. Ilyen „infantilis” vonása a kutyának az is, hogy soha nem vész ki belőle a gyermeki ragaszkodás a pótszülőnek tekintett gazda iránt, amely sokkal inkább meghatározó eleme a kutya és gazda közötti kapcsolatnak, mint a farkasrangsor. A legtöbb kutya élete során soha nem kérdőjelezi meg gazdája elsőbbségét, és a gyakorlatban igen ritka eset, amikor az embernek valóban meg kell küzdenie vele a vezérségért.

utasítás helyzetével: amikor fájdalommal okoz azzal, hogy tühegyes fogaival harapdálva az anyja emlőjét, a szuka hasra fekszik, és nem engedi szopni, esetleg még rá is mordul. A cumisüvegből a kiskutya korlátlanul szophat, amenyit akar, és úgy harapdálhatja, ahogy csak tudja, nem jár érte büntetés – így máris kimarad az életre való felkészülés első nagy leckéjéből.

Az alomtestvérek egymás közti viszonyát a versengés jellemzi: az első pillanattól kezdve folyik a tolongás a kedvezőbb elhelyezkedésű, több tejet termelő emlőkért. Ahogy növekszenek, ez a tülekedés kiegészül a játékos birkózással, amely szintén a viaskodás elemeit hordozza. Már a néhány hetes almon belül is elkezd kialakulni a rangsor, ám ennél is fontosabb, hogy a kiskutyák ekkor ismerkednek meg a másikkal okozott fájdalommal és a megadás gesztusával. Ha valamelyikük túlságosan meghúzza a másik fülét, a sértett fél felnyúszít, és egy időre kiszáll a játékból – ez éppen elég büntetés ahhoz, hogy a „szabálytalankodó” rájőjjön: a durvaság nem fizetődik ki.

Nem születnek egyformának

Szép, demokratikus gondolat volna, hogy minden kutya egyformának születik, és azzá lesz, amivé nevelik, ám ez nem igaz. Sok évszázados, céltudatos tenyésztői munkával az ember több száz, egymástól jelentősen eltérő ebfajtát hozott létre, amelyek nemcsak méretben, színben vagy fejformában különböznek egymástól, hanem temperamentumukban, hajlamaikban, képességeikben is. Ahogy egy komondor soha, semmilyen kiképzés hatására nem fogja vizslaként megállni a vadat, úgy bizonyos fajtákban az átlagosnál erősebb a hajlam a versengésre, a rangsorvitákra – hiba, ha a gazda nem néz ezzel szembe! Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezekből a kutyákból kelendő türelemmel, következetességgel és elővigyázatossággal ne lehetne „kultúrlényt” nevelni – születésénél, fajtájánál fogva harapós kutya nem létezik!

Anyád helyett anyád leszek!

Mindezeket a tapasztalatokat a kiskutya még születésének helyén, a tenyésztőnél szerzi be, de igen hamar elérkezik az idő, amikor elszakítják anyjától, testvéreitől, és új gazdához kerül. Bár a legtöbb kölyökkutya hathetes korában elválasztható, hiszen már tud önállóan táplálkozni, ez az időpont a legtöbb kutya esetében még túl korai ahhoz, hogy végleg elhagyja eredeti családját; legfőképpen az igen gyorsan érő fajták utódai esetében érdemes ebben a korban hazavinni (persze olykor a szükség törvényt bont). Már csak a szükséges oltások beadása szempontjából is előnyösebb, ha az immunitás megszerzéséig a kölyök nem távozik el az eredeti mikrokozmoszából, hiszen az új helyen új körülmények várják, és ezzel egy időben hirtelen megszűnik az anyatejjel magába szívott védelem is.

Nem érdemes azonban várni a kiskutya hazavitelével tovább sem, mint tíz-tizenkét hetes koráig. Az ilyen kicsi kutyában még nagyon erős az anyára iránti ragaszkodás, és az új helyzetben könnyű ezt a gazdára ▶

(Kovács Zsolt felvétele)

mint pótanyára átírányítani. Ezt nagymértékben segíti, ha az első napot teljes egészében a kiskutyával töltjük: játszunk vele, és hagyjuk, hogy a lábunknál aludjon, miközben agya észrevétlenül memorizálja a szagunkat. Ebben a korban a kölyök még magától sem tágit az ember sarkából, ami jelentősen könnyíti a szabadon követés és a behívás korai tanítását. Később az önbizalom növekedni kezd, és a kíváncsiság erősebb lesz benne, mint a ragaszkodás – már néhány hetes kiskutyák is jelentősen megnehezíti a gazda dolgát az alapengedelmesség kialakítása terén.

Nehéz gyerekkora volt...

Noha a legtöbb kiskutyának hathetes kora után már nincs szüksége anyatejre, tévedés volna azt hinni, hogy anyai gondoskodásra sem. Ezt a gondoskodást „jobb híján” a pótanyai szerepet vállaló gazdától, illetve annak családjától kell megkapnia. Ha van a háznál felnőtt kutya, az sok feladatot át tud vállalni (például együtt alhat a kölyökkel, játszhat vele és pozitív mintákkal szolgálhat számára). A néhány hónapos kutya még kisgyermekkorát éli, annak minden jellegzetességével együtt, ami igen sok mindenben megmutatkozik, és sok rokon vonást visel az embergyerekével. Ezek közé tartozik például a fogak növekedésével járó ellenállhatatlan rágási késztetés, amelyet sokan egyszerűen tiltással, büntetéssel igyekeznek korlátozni, ahelyett, hogy kielégítenék a kiskutya rágás iránti természetes igényét.

Hasonló a helyzet a testi kontaktus keresésével, az unalommal, vagy a sötétség, illetve az egyedüllét okozta szorongással. Mindezek sokszor vezetnek kellemetlenségekhez (a kölyök kárt okoz, szétrág külön-

féle tárgyakat, félelmében bevizel, ugatással, vonyítással zavarja a szomszédokat), amit sokan egyszerűen megtorlással próbálnak kezelni, ahelyett, hogy a kiskutya életkori sajátosságainak figyelembevételével keressék a megoldást. A legnagyobb hibát követi el az ebtartó, ha a hazavitt kölyökkutyát azonnal úgy kezeli és tartja, mint egy felnőtt házörzöt. A kutyáknál fellépő (nemritkán agresszióval járó) viselkedési hibák zöme a közhiedelemmel ellentétben nem a tudatos elvadásra vagy bántalmazásra vezethető vissza, hanem a kölyökkori sivár környezetre, a kiskutyát megillető pótanyai gondoskodás hiányára.

Ne neveljük bura alatt!

Ha megpróbáljuk beleélni magunkat a kiskutya helyzetébe, rá kell jönnünk, hogy nagyon nehéz dolga van. Egyszerre két közösség, az emberek és a kutyák nyelvén kell megtanulnia, párhuzamosan elsajátítva mindkét faj gesztusnyelvét és etikettjét. Ahhoz, hogy képes legyen beilleszkedni mindkét közegbe, szocializálódási folyamaton kell keresztülmennie. A legfontosabb, hogy idejében, még egészen kicsi korában megismerkedjék minél többféle élőlényel, tárggyal és szituációval, amelyekkel a későbbiekben szembekerülhet. Keressük a lehetőséget, hogy a kiskutya találkozhasson kisebb és nagyobb állatokkal, és szembesítsük a legkülönbözőbb sajátosságokat viselő emberekkel: gyerekekkel és felnőttekkel, akár részekkel, nehogy később pánikszerű félelmet, netán agressziót váltson ki belőle egy szokatlan külsejű, testtartású vagy mozgású személy felbukkanása.

Hasonlóképpen szoktassuk hozzá szűkebb és tágabb környezetének zajaihoz, tárgyaihoz, a csörmpölve lezuhanó lábostól a

hirtelen centrifugálásba kezdő automata mosógépig. Néha sétáljunk vele – természetesen pórázon – tömegben, aluljáróban, vasútállomáson és egyéb, szélsőségesen ingergazdag helyeken. Utazzunk vele minél többféle járművön: ismerje meg az autóbust, a villamost, a vonatot és egyéb közlekedési eszközöket, még akkor is, ha erre látványosan nincs szükség: nem tudhatjuk, mint hoz a jövő!

Négylábú tanítómesterek

Nem kevésbé fontos a kutyák közé való beilleszkedés megkönnyítése sem. Ebben tevéleges segítséget alig tudunk nyújtani a kölyöknek, már csak anatómiai különbségeinkből adódóan sem: hogyan is tudnánk „megtanítani” például szőrt borzolni, fület hegyezni vagy farkat csóválni! Segítségére vannak viszont fájának öröklött,

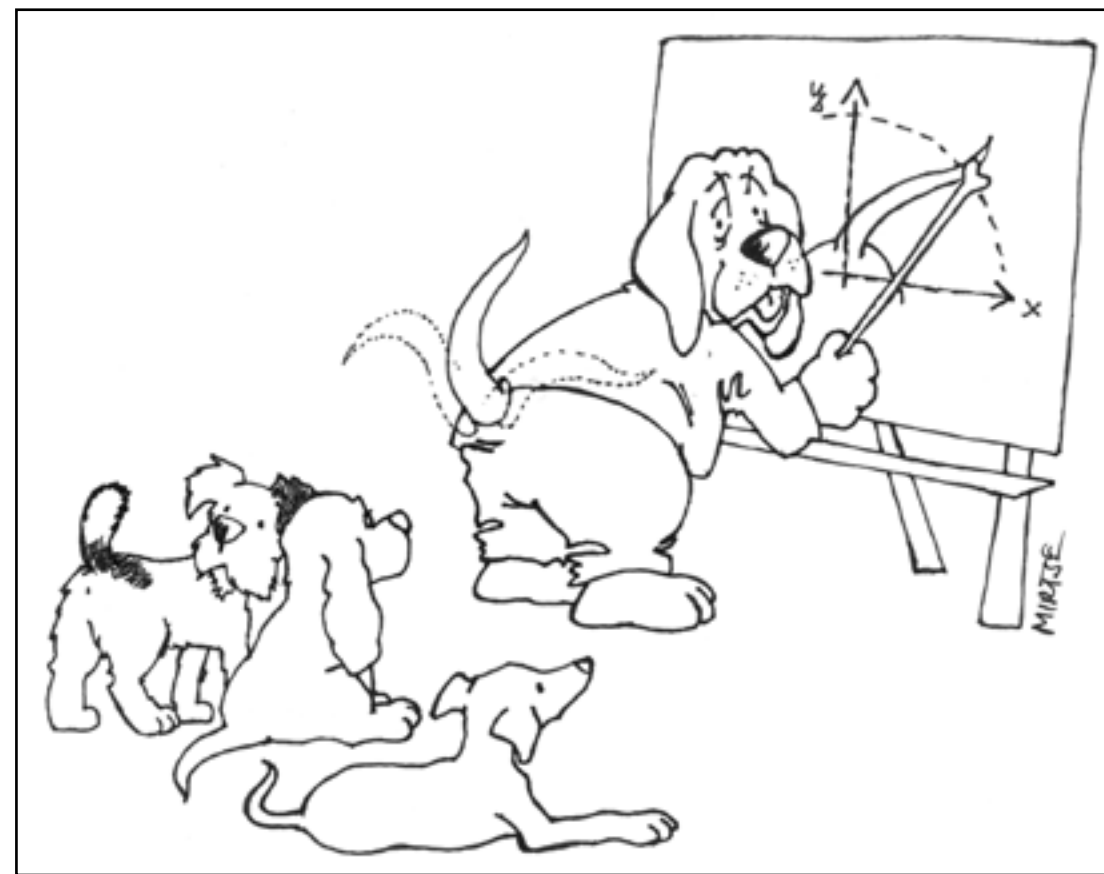
ősi ösztönei – a gazda dolga elsősorban az, hogy szabad utat biztosítson ezeknek. Ismertessük össze a kiskutyát minél több fajtársával, mégpedig lehetőleg a legkülönbözőbb fajtájúakkal és méretűekkel. Az első találkozási lehetőségre lehetőleg semleges terepen kerüljön sor, de a már megismert és megkedvelt négylábú társakat érdemes meg is látogatni, illetve vendégül látni olykor-olykor. Az idegen ebbel való szembesítés során lehetőleg semmi ne zavarja a kutyákat a mozgásban: ha biztonsági okból szükségesnek tartjuk a pórát, az ne feszüljön, hanem lógjon lazán.

Leszámítva a tartós pszichés károsodást szenvedett, vagy kimonodottan támadásra kondicionált állatokat (az ilyeneket jobb elkerülni), egészséges felnőtt kutya soha nem tesz kárt kölyökben, még akkor sem, ha a kiskutya heves játéka, bizalmaskodása terhére van. Ilyenkor megéssik, hogy a felnőtt kutya rámondul a kicsire, esetleg fellöki, talán még le is teperi, ez azonban nem baj, hanem nagyon fontos tapasztalat, személyiségformáló tényező. Ez az a kor, amikor még büntetlenül tanulhatja meg felmérni az erőviszonyokat és betartani a határokat. A hasonló korú kölykök egymás közötti játéka is kiváló felkészülés az életre (amellett, hogy remek mozgáslehetőség is). Az a kutya, amelytől ezeket a lehetőségeket megvonják, szinte bizonyosan agresszív vagy félnék, fajtársainak közösségébe beilleszkedni képtelen állattá válik, megnehezítve ezzel gazdája életét is. A megfelelően szocializált kölyök viszont egészséges lelkű, emberekkel és állatokkal szemben egyaránt nyitott, környezetében magabiztosan közlekedő kutyává cseperedve, felnőtt kutyához méltó életet élhet.

Hasonló a hasonlóval?

Bár a kutyák nem nézik egymás kutyabőrét, nem táplálnak előítéleteket bizonytalan származású vagy idegen fajtájú társaik iránt, és nem ismerik a rangon aluli házasság fogalmát sem, bizonyos esetekben mégis megfigyelhető, hogy viselkedésüket befolyásolja a másik fajtája. Az azonos fajtájú kutyák egy adott közösségben általában hamar egymásra találhatnak, többet és lelkesebben játszanak egymással, mint más fajtájúakkal. Ennek egyik lehetséges oka az anya és a testvérek bevésődött képében rejlik, amelynek alapján feltehetőleg kellemes emlékeket idéz fel a hasonló küllemű kutya felbukkanása. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a hasonló anatómiai tulajdonságokat és viselkedésformákat hordozó kutyák könnyebben ráhangolódnak egymás játékstílusára: nyilvánvaló például, hogy két agárkölyök kergetőzésében egy tacsónak nem sok szerep jut. Azt is megfigyelhetjük olykor, hogy egy ismerős kutya tulajdonnevét a saját kutyánk az adott ebtárs fajtájának valamennyi képviselőjére kiterjeszti – Hasszán kutyám számára például minden ír szetter Szveti volt...

Olykor negatív megkülönböztetést is megfigyelhetünk, ez azonban igen ritka. Oka legtöbbször valamilyen kölyökkori kellemetlen élmény – Kimber nevű boxerünket kölyökkorában rendszeresen leteperete egy erőszakosan játszó fekete spániel, így utána még évekig haragudott az ilyen kutyákra (más színű spániellel nem volt baja). Egy-egy extrém küllemű kutya (pl. bulldog, shar pei) is kiválthat idegenkedést vagy ijedelmet olyan ebből, amely az adott fajtával még soha nem került szembe.

Májusban a Nap már nagy erővel sugározza melegét a fészekaljakra, a hónap vége felé az őzgidákra, gím- és dámszarvas borjakra, s persze az anyjukkal egyre tiszteletlenebbül viselkedő vadmalacokra is.

Az elhagyott fácán- és fogolyfészek kipattogzott tojásai tájékoztatják a vadászt a szaporulat számáról, az előtte felrebbent csibék látványa pedig a zöme fészekaljak kelési idejéről.

A vadgazda hívja fel vadásztársai figyelmét azokra a helyekre, ahol a suta gidáival tartózkodik, és kérje rendszeres figyelésüket, óvásukat.

Őzbakra – általában a hó első napjaiban – befejeződik a külföldi vadászok vadásztatása. Évtizedek kialakult szokása ez. Május 10-ig elkezdődik a lucerna első vágása, az őszi vetések felmagasulása nehezíti az eredményes vadászatot. Itt-ott feltűnnek a bakok fejei, majd azok is eltűnnek. A tapasztalt, középkorú bakok „elfekszenek”. A jó helyeken felállított hordozható lesek némi segítséget nyújtanak a rossz képességű, silány agancsot viselő bakok „gyomlálásához”.

Nem kis gondot jelent a cserkelőutak karbantartása, újjak létesítése. Fontos vadgazdálkodási-vadászati berendezései ezek a vadászterületnek. Funkciójuk hármas: sikeresebb vadászat, a vad megfigyelése, és hogy igaz természetszerűtől vadásszá formálják az embert. Nagyvad vadászatánál a gépkocsi használatát minimálisra kell csökkenteni!

Az elejtett őzbaknak adják meg a végtiszteletet! Az elejtés helyén készítsenek „terítékkoszorút”, tegyenek a vad szájába „utolsó falatot”(utolsó harapást), és a vad sebhelyére „sebtőretet”. Levett kalappal adják meg a tiszteletet, majd a kísérővadász nyújtja át

Május

kalapján a vad fölött a vércseppes „kalaptőretet” *Üdv a vadásznak* szavakkal. Az elejtő vadász válasza: *Köszönöm a vadászatot.*

A kísérővadász, vagy a vadász – ha egyedül vadászott – a kizsigerelt vad hátsó lábánál, a csánkánál helyezze el az „azonosító jelet” még az elszállítás előtt. Lőjegyzékét értelemszerűen a rovatoknak megfelelően kitölti és bemutatja a vadgazdának.

Az őz minden vadász nagyvadjává vált erdős és síkvidéki területen egyaránt. A vadász készüljön fel a vadászatára, tegye rendbe vadászati felszerelését. Különösen ügyeljen az őz elejtéséhez megfelelő lőszer beszerzésére. Elszomorító látvány, ha a „kimenő nyílás” helyén tenyérnyi, lapocka nélküli seb tátong.

Róka, pézsmapocok, nyestkutya és mosómedve korlátozás nélkül lőhető. A vadgazda ismeri a róka múlt évi nyári „szükségkotorékát” a vetésekben, keresse fel ezeket a helyeket, mert a róka a beszántott kotorék nyílásait újból kikaparja, és a kotorékot elfoglalja.

Emlékeztetőül: A dolmányos varjú, szarka, szajkó apróvadás vadászterületen, „a hasznos apróvadász szaporodásának időszakában – tehát májusban is – az I. fokú (megyei) vadászati hatóság külön engedélyével lőhető.” Valószínű mindhárom madárra külön-külön kell írásban engedélyt kérni. Gyérítésükre feltétlenül szükség van.

Ha nem okoz komoly vadkárt területünkön a vad-

disznó, és létszámuk is csekély, tekintsenek el a kocák május havi vadászatától. A vadkan korlátozás nélkül lőhető, a süldő 50 kg-os zsigerelt súlyig, a malac 20 kg-os zsigerelt súlyig. A vadgazda hívja fel vadásztársai figyelmét a vadászahagyományok, szokások megtartására és a vadászható vadfajok vadászidényének betartására.

Ebben a hónapban kapják vadásztársaságaink a megrendelt napos fácáncsibék zömét. A nevelőházak, nevelőterek alapos fertőtlenítését, a nevelőházak, illetve nevelőládák, az alom állat-egészségügyi ellenőrzését és fertőtlenítését szakszerűen végezzék el. Az időben megrendelt „indító és nevelő” táp szakszerű tárolása nagyon fontos. Az állatorvos vegyen mintát valahányszor a felbontott új tápos zsákokból, és lezárva tesse el. Váratlan, nagyobb elhullásnál az Állat-egészségügyi Intézet alom- és tápmintát is kérhet. A nevelés ideje alatt a felügyelő állatorvos írásban kiadott intézkedéseit – különösen a gyógyszerek felhasználásáról – be kell tartani. A vadgazda ellenőrizze a nevelési okmányok pontos, valóságos, naprakész vezetését. Számos szép példáját tapasztaljuk a vadászok összefogásának a nevelőházak, nevelőterek, majd a kibocsátó helyek őrzési feladataiban.

Termelési rendszerünk alaposan megváltozott. A vadgazdának ehhez igazodva kell elhelyeznie vadföldjei természetszerűtől, megművelésük lehetőségeit. Ezt a feladatot csak az érintett földtulajdonosok vagy bérlők segítségével tudja megvalósítani. Legfontosabb feladatunk tárgyalni a mező- és erdőgazdával és egymás érdekeinek tiszteletben tartásával közös megegyezésre jutni.

Mátyás Ferenc
Diana Szakképző Iskola

Dátum	Nap		Hold		
	Kel	Nyugszik	Kel	Nyugszik	
1. v	4,27*	18,56*	1,47*	10,29*	☾
2. h	4,26*	18,57*	2,14*	11,53*	
3. k	4,24*	18,58*	2,36*	13,14*	
4. sze	4,23*	19,00*	2,54*	14,32*	
5. cs	4,21*	19,01*	3,10*	15,48*	
6. p	4,20*	19,03*	3,26*	17,04*	
7. szo	4,18*	19,04*	3,44*	18,20*	
8. v	4,17*	19,05*	4,04*	19,36*	☀
9. h	4,15*	19,07*	4,28*	20,50*	
10. k	4,14*	19,08*	4,59*	21,59*	
11. sze	4,12*	19,09*	5,39*	22,59*	
12. cs	4,11*	19,10*	6,28*	23,47*	
13. p	4,10*	19,12*	7,27*	–	
14. szo	4,08*	19,13*	8,33*	0,25*	
15. v	4,07*	19,14*	9,41*	0,53*	
16. h	4,06*	19,16*	10,50*	1,16*	☾
17. k	4,05*	19,17*	11,58*	1,34*	
18. sze	4,04*	19,18*	13,07*	1,50*	
19. cs	4,02*	19,19*	14,17*	2,05*	
20. p	4,01*	19,20*	15,29*	2,19*	
21. szo	4,00*	19,22*	16,45*	2,35*	
22. v	3,59*	19,23*	18,06*	2,54*	
23. h	3,58*	19,24*	19,29*	3,18*	☀
24. k	3,57*	19,25*	20,52*	3,50*	
25. sze	3,56*	19,26*	22,06*	4,35*	
26. cs	3,55*	19,27*	23,04*	5,36*	
27. p	3,55*	19,28*	23,47*	6,51*	
28. szo	3,54*	19,29*	–	8,15*	
29. v	3,53*	19,30*	0,18*	9,41*	
30. h	3,52*	19,31*	0,42*	11,03*	☾
31. k	3,52*	19,32*	1,01*	12,22*	

* A nyári időszámítás alatt a megadott időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

A keleti sün (*Erinaceus concolor*) hazánkban mindenütt meglehetősen gyakori. Tőlünk nyugatra az európai sün (*E. europaeus*), míg Olaszországban és Dél-Spanyolországban a mediterrán sün (*E. algirus*) honos. A keleti sün leginkább a ritkás erdőkben, cserjésekben érzi jól magát, de remekül megél a parkokban és nagyobb kertekben is. Szinte kizárólag éjjel mozog. Téli álmat alszik.

Tápláléka igen változatos. Leginkább kisebb gerinces vagy még inkább gerinctelen állatokat eszik. Kedvence a földigiliszta. Sajnos a gyűrűs férgesek gyakran a sünek gyilkosai – persze nem szándékosan! Leginkább meleg, esős napokon az aszfaltútra másznak. A sünek persze összeszedetik őket, ügyet sem vetve a közeledő járművekre... A konyhai hulladékot sem vetik meg, sőt még a házörző vacsoráját is megdézsmálhatják.

(magasles)

Velünk élnek

Tengernyi túske védelmében

A sün legjellemzőbb ismertetőjegye a túske. A keleti sünek 6500 ± 150 tuskéja van. A kölyköknek születéskor persze puha tuskéik vannak, azok is a hátoldal bőrébe ágyazódnak.

A sünek kevés természetes ellensége van. Olykor az uhu kifordítja a bőréből, sajnos a kutyák némelyike is megöli, s előfordul, hogy a róka, görény, borz is megfogja.

A sün Magyarországon természetvédelem alatt áll.

Együtt a tiszta természetért

Második alkalommal szervezte meg az Országos Magyar Vadászati és Vadgazdálkodási Kamara és az Országos Magyar Vadászati Védegyelet – ez évben a Magyar Turizmus Rt.-vel együttműködve – az országos természetvédelmi napot. Vadászatra jogosultak, önkormányzatok, iskolák, civil szervezetek sok-sok ezer képviselője – vadászok, családtagok, baráti körök, polgármesterek, pedagógusok, tanulók sokasá-

ga serénykedett országshoz ezen a kellemes tavaszi napon. Tennivaló akadt bőven, hisz erdeink, mezeink, útjaink, folyóink jó része ismét „szemétdíszben pompázott”.

Hosszú, fáradságos, az emberi türelmet próbára tevő ez a kezdeményezés, nehéz eljutni egy tartós tisztasági szintre, és még nehezebb azt megőrizni. Tanulhatnánk nyugati szomszédainktól, ahol magasabb mércét állítanak a polgárok elé a környezeti értékek megóvása terén. Márpedig valljuk, hogy természeti értékeink védelme, környezetünk tisztán tartása minősíti az egyes embert, a közösséget, de magát a nemzetet is. Ha e célból bizonyítványt osztanának az európai nemzetek között, sajnos nem kapnánk helyet a kiválók sorában. Változást elérni egyrészt csak egy hangyaszorgalmú, céltudatos nevelési-oktatási programmal – már óvodás kortól –, másrészt egy folyamatos, hatékony szankcionálás lehetőségének a megteremtésével lehet. Tavaszi megmozdulásunkat summázva elmondhatjuk, hogy 495 vadászatra jogosultnak, 16 100 személy közreműködésével 10 500 m³ illegális hulladékot sikerült összegyűjteni. Ez a szám még növekedett, miután a Somogy megyei vadászatra jogosultak teljes létszámában, illetve a Jász-Nagykun-Szolnok megyei jogosultak egy része április 9-én tisztította meg vadászterületét, ezzel is tehermentesítve környezetünket. Valószínűsíthetően a szemelők nem társultak hozzánk, így a vétkesek szedték a vétkesek szemetét.

Köszönet a szervezőknek, a partner intézményeknek, a résztvevőknek kitartó, eredményes munkájukért.

OMVK, OMVV

Vadászpiac

A rovatunkban megjelentetett adatokat, árakat partnereinktől kapjuk, így azokért, valamint az esetleges nyomdai hibákért felelősséget szerkesztőségünk nem vállal. Az árak tájékoztató jellegűek, árajánlatnak nem minősülnek. A nyomdai átfutás miatt előfordulhat, hogy a közölt árak már eltérnek az aktuálstól, mire Önök kézhez kapják az újságot. Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy néhány cégnél azonnal, míg másoknál megrendelésre kapható egy-egy, esetleg az összes termék. Kérjük, mielőtt tervezze, informálódjon az üzletekben a részletekről.

A jel mutatja, hogy az üzletben a Magasles havilap is megtalálható. A és jelzésű cégek hirdetését, illetve kedvezménykupontját is megtalálhatják jelen lapszámunkban. A könnyebb áttekinthetőség, keresés kedvéért az árlisták mellett közöljük, melyik megyében található az üzlet.

Magyar forintban közölt fogyasztói árak

A 22-ES CSAPADAJA HÁBORÚELLENES KATONAI TULÉLŐBOLT ÉS HIDEGHÁBORÚS KUTATÓINTÉZET * BUDAPEST, TERÉZ KRT. 21., OKTOGON ÜZLETHÁZ, ALAGSOR, 22-ES LÉGŐPINCSE * TEL.: 1/269-0232/102, 70/312-2213 * BEKESI@BKA.EU

Utánvétellé és szállítunk.	5.500	bélelt mellény kapucnival.	6.800	magyar katonai tájoló bőrtokban	4.500	termospapka	1.500	címeres nemzeti zászló kicsi	900
oldalszebes nadrág	5.500	sokszébes mellény.	6.500	6010 mouse árcsökkénés	19.900	összeszukható zsek.	1.900	osztrák hátizsák	6.500
sokszébes zubbony	4.500	télikabát	14.000	6010 mouse árcsökkénés	18.900	fejlámpa	1.900	Svájci tábori ágy, összehajtható	5.900
vadász, horgász, bőr igazolvány- tokok:	1.900	függőgágy	3.500	NAVIGÁCIÓS RENDSZEREK		légpuskatávcső	3.000	bicskák, zsebkések	2.900
erőőr, halőr ig-tokok	1.900	egyeses bőröv, barna v. fekete	2.500	Magyarországi hangnavigáció		bombardzseki	9.000	bicskák	650
polgárőr igazolványtok	1.700	zöld póló	1.500	HP1710 PDA + Soros GPS, Aeromap		bélelt kesztyű bőrtényérrrel	2.000	„anyózsák” (nagymeretű vad- zseki)	4.500
Magnum bakancs	19.900	kulacs, övre erősíthető tokkal	1.900	HP1710 PDA + Soros GPS, Aeromap		egyéb bélelt kesztyűk	1.500	magndziumgyűrű	3.900
egyéb bakancsok	16.000	poór	1.900	terkép Autós szettel, magyar hangnavigáció.	87.900	3 elemes rúd lámpa tartó	6.500	6X30-as tűzérzékelő bőrtokban	15.000
Francia légenyelős bakancs- zoki	1.400	külföldi márkásak.	3.900	terkép Autós szettel, magyar hangnavigáció.	124.900	bilincsel	2.200	12 órás világítórud 4 színben	750
		talpatétl hideg és nedvesség ellen	650	LAPTÁJOLÓK		összehajtható polifoam	2.200	angol túléllőkönny	5.400
				MICRO 28	1.490	svájci gyaipólóver	5.200	címeres nemzeti zászló nagy	3.000

COMPASS-SPORT GPS ÉS TÜRABOLT * WWW.COMPASS-SPORT.HU * 1065 BUDAPEST, NAGYMEZŐ U. 12. * 342-6583 NYITVA H-P 10-18 * 1134 BUDAPEST, LEHEL U. 23. * 239-6013 * NYITVA H-P 9-16

SILVA GPS-EK	119.000	AUTÓS TÉRKÉPES	174.900	6010 X5 mouse árcsökkénés	19.900	Ranger 15T	10.580	X-300 7x32 vízálló	19.900
Multinavigator	119.000	StreetPilot C320 újdonság	174.900	6010 mouse árcsökkénés	18.900	Ranger 15TDCL	12.200	X-400 8x42 vízálló	57.900
Atlas	57.900	StreetPilot C330 újdonság	224.900	NAVIGÁCIÓS RENDSZEREK		Expedition 25 TDCL	15.700	X-400 10x42 vízálló	61.900
Atlas PRO vízálló	93.900	MAP276C árcsökkénés	209.900	Magyarországi hangnavigáció		Expedition 54	15.600	X-500 7x50 vízálló	36.900
KIEGÉSZÍTŐK		QUEST árcsökkénés	174.900	HP1710 PDA + Soros GPS, Aeromap		Eclipse PRO99	19.900	X-OPTICS KERESŐ ÉJJELELTŐK	
Térképszoftver GMP	34.900	StreetPilot 2610 árcsökkénés	259.900	terkép Autós szettel, magyar hangnavigáció.	87.900	SILVA KERESŐ TÁVCSÖVEK		Night Orion 2.8x beépített infra- vető 35mW látótáv	79.900
GARMIN GPS-EK		IQUÉ3600	189.900	HP2110 PDA + CF GPS, Aeromap		Silva pocket 8x21	7.490	300-350m	109.900
Geko101	33.900	QUEMS újdonság	209.900	terkép Autós szettel, magyar hangnavigáció.	124.900	Silva pocket 10x25	7.990	Night Comet 5x beépített infra 35mW látótáv 400-450m	109.900
geko201	42.900	StreetPilot 2620	369.900	LAPTÁJOLÓK		LiteTech Vision 7x24	16.300	Mediton M317L 2.5x beépített infra 50mW látótáv	399.000
geko301	69.900	GPS TÉRKÉPEK	34.900	MICRO 28	1.490	LiteTech Vision 9x24	16.300	LEATHERMAN MULTISZERSZÁMOK	39.900
GPS72 árcsökkénés	59.900	TÉRKÉPES GPS-EK	72.900	Field 7	2.800	LiteTech Compact 8x25	29.900	CHARGE XT1	27.900
etrex legend	72.900	NY európa általános	44.900	Field 7	2.800	LiteTech Compact 10x25	29.900	NEW WAVE	27.900
etrex vista	109.900	Mly európa 60/76	89.900	Ranger 3	3.980	LiteTech Vision 7x24	16.300	BLAST	19.900
GPS 60 ÚJDONSÁG		Lengyelország	34.900	Voyager 9020	3.500	LiteTech Vision 7x24	16.300	FUSE	15.500
Etrex Legend C	109.900	Horvát ország	29.900	Voyager 8010	5.600	LiteTech Vision 9x24	16.300	KICK	11.790
Etrex Vista C árcsökkénés	129.900	Adria hajós	58.900	Expedition 4	6.400	LiteTech Compact 8x25	29.900		
MAP60C árcsökkénés	154.900	RIKALINE GPS MODULOK PDA-HOZ		Eclipse GPS	12.400	LiteTech Compact 10x25	29.900		
MAP60CS árcsökkénés	169.900	BT 6033 újdonság	112.000	Eclipse GRIP	11.200	LiteTech Vision 7x24	16.300		
MAP76C árcsökkénés	169.900	BT 6031X7 árcsökkénés	49.900	TÜKRÖS TÁJOLÓK/IRÁNYMÉRŐK		Eterna 7x50 autofocus	55.900		
MAP76CS árcsökkénés	189.900	CF 6021X6 árcsökkénés	34.900	Field 26	3.980	Eterna 7x50 compass	65.900		
		CF 6020 árcsökkénés	34.900	Ranger 27	5.300	X-OPTICS KERESŐ TÁVCSÖVEK			

DUNA-TRADE KFT. * TUSKEVÁR VADÁSZATI SZAKÜZLET * 6200 KISKÖRÖS, JÓZSEF A. U. 5. * TEL./FAX: 78/311-836 * WWW.TUSKEVB.HU

ÚJ FEGYVEREK	Beretta Urika 12/76	299.000	Benelli 123 SL öntöltő 12/70	146.000	CÉLTÁVCSÖVEK	Swarovski EL 8,5x42	371.000	
CZ 550 Lux 30/06	HASZNÁLT FEGYVEREK		Beretta A300 öntöltő 12/70	118.000	Swarovski 8x56	215.000	Kahles 10x42	221.000
CZ 511 0.22LR	Benelli Raffaello 121 öntöltő	90.000	Zkk 600 + 4x32 Zeiss 30/06	128.000	Swarovski 2.5-10x56 vil. p.	398.500	Hubertus 8x56	33.800
ZKM 452 Lux 0.22WMMR	12/76	245.000	ZKK 600 + 4x32 Zeiss 7x57	99.000	Zeiss-Z 3-12x56	259.740	Leica Trinovid 8x50 2 éves	240.000
M98 Mauser 30/06	Franchi 610 öntöltő 12/76	158.000	ZKM 452-4x32 Zeiss		Zeiss-V 3-12x56 vil. p.	388.000	KIEGÉSZÍTŐK	
Luger Mini 223Rem.	Beretta 409 dupla 12/76	189.000	0.22WMMR	138.000	Meopta 7x50	71.900	elektromos autó csőrő 2 t.	48.500
Rösler Titan Lux 30/06	Franchi Alciono bock 12/70	170.000	FÉG GV+ 6x42 Otórtó 30/06	129.000	Meopta 7x56 vil. p.	142.000	kézi csőrő 4 t	16.500
Tundra Silver (Bock) csere cs.	Beretta S 55 Bock 12/70	128.000	Mannlicher SBS-gyári szerelék		Meopta 3-12x56	142.000	műa. fegyv. koffer	9.800-tól
12/76	Lancelotti olasz bock 12/70	99.000	9.3x62	440.000	Tasco 3-9x50	28.900	akkus kézi lámpák	6.800-tól
TOZ 34E 20/76	Shul Simson bock 12/70	178.000	M 98 Mauser+ 6x Zeiss		KERESŐTÁVCSÖVEK		alu teleszkópos löböt.	13.600
Huglu(dupla) csere cs. 12/76	Fair SRC 620 bock 36/76	199.000	8x57JS	69.500	Swarovski SLC 8x56	347.000		

HOR-SZA Kft. VADÁSZBOLT * 9600 SÁRVÁR, BATTHYÁNY ÚT 34. * TEL.: 95/323-483, 30/9082-451

GÖLYÖS ÉS SÖRÉTES FEGYVEREK	Norconia 7X50	17.300	fejlámpa csipetőes ledes	3.600	bőrscizma báránnyeléssel	38.500	kabátok	8.900-38.900
Zastava 300WM.	Steiner Ranger 8x56	142.100	fejlámpa led-kriptón	8.900	Aigle neo	31.200	sapkák	800-10.300
Sabatti Lux gy. nélkül 30-06	Evakta 8x56	48.900	KÉSEK, TÖRÖK		cseh csizmák	6.500	kesztyűk	800-5.400
Luger 30-06	Evakta 8x40	11.300	Muela török	8.100-14.500	Le Chameau neo csatos	34.000	hátizsákok	5.200-13.500
CÉLTÁVCSÖVEK	Evakta 8x32	16.400	egykezes kések	4.100-8.900	Tretton nyári	14.500	oldaltáskák	7.900-19.100
Lisenfeld 8X56	Fomei 8x40	9.700	Wenger vadász	5.100	Tretton neo	19.900	zoknik	350-4.400
Meopta 7X50	FEGYVERLÁMPÁK	11.500	Victorinox vadász	5.900-10.400	M. Tramp cipő	6.900	LÉGPUSKÁK	
Fomei 7X50 vil. po.	vezeték:	29.200	BAKANCSOK, CSIZMÁK		ingek	5.200-11.900	kinai	9.900
Norconia 6X42	akkumul. egybeépített	10.200	Watzmann magas szárú	25.200	pulóverek	4.500-9.200	Slavia 630	28.900
Luger 8x56	vezeték:	23.400	Watzmann közepes sz.	20.500	kalapok	5.700	Slavia 631	31.400
Luger 4-12x56	LÁMPÁK	15.900	Chirucca Goratex	35.900	r.p. polár pulóver (termo)	7.990	EGYÉB	
KERESŐTÁVCSÖVEK	akkus 20w	15.900	Olang vízálló	14.900	r.p. polár nadrág (termo)	6.990	Vad. himzett törülköző	1.800
Fomei 7X50	akkus 4w	10.200	Olang szőtt gyaipó	16.990	mellények	5.900-12.200	Vad. himzett fűrdőlepedő	3.100
Fomei 8X56	akkus expert	7.200	Meindl Sölden	25.500	nadrágok	4.800-19.900	Vad. himzett kötös.	11.900
Luger 7X50	fejlámpa ledes		Meindl Sölden női	23.200				

ERVA FOTÓ-ÓPTIKA KFT. CANON FOTÓSZAKÜZLET * 1072 BUDAPEST, KLAUZÁL TÉR 13. TEL.: 352-8183, 352-8191, 461-0889 * FAX: 461-0890

Table with columns for product names (e.g., TÁVCSŐVEK, Képstabilizátoros (IS) látszó) and prices.

FOREST KFT. * 6721 SZEGED, BRÜSSZELI KRT. 6. * TEL.: 62/426-664, 62/423-760 * FAX: 481-087 WWW.FORESTKFT.HU * E-MAIL: INFO@FORESTKFT.HU, FOREST@AXELERO.HU

Table listing various optical products and their prices, including Beretta and other brand items.

FROMMER KFT. * 1089 BUDAPEST, REZSŐ TÉR 21. * TEL.: 210-3506, 30/2427-460 * FAX: 210/3507 NYITVA: H-Cs 8-17, P 8-16, Sz 8-12 ÓRÁIG

Table with columns for 'ÚJ FEGYVEREK' and 'ENGEDÉLY NÉLKÜL VÁSÁROLHATÓ GÁZFEGYVEREK', listing various firearms and accessories.

GEMENC VADÁSZBOLT * 1203 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 57. * TEL./FAX: 1/283-4432 * NYITVA TARTÁS: H-P 10-17,30-IG WWW.GEMENCBOLT.HU * E-MAIL: INFO@GEMENCBOLT.HU

Table listing various hunting equipment and accessories with prices.

GÉRINGER AUTÓ KFT. * 2900 KOMÁROM, BATHORY ÚT 1. * TEL./FAX: 34/346-132 * E-MAIL: GERINGERAUTOK@VIVAMAIL.HU 2800 TATABÁNYA, ALKOTMÁNY ÚT 2/A * TEL.: 34-510-369 * FAX: 34/510-643 E-MAIL: MITSUBISHITATABANYA@VIVAMAIL.HU

Table listing Mitsubishi vehicles and their prices, including models like Colt, Lancer, and various SUVs.

FOTOTECHNIKA LŐRINCZ ÉS FIA KFT. * 1056 BUDAPEST, VÁCI U. 61. * TEL./FAX: 266-0485, 337-2902 NYITVA: H-P 10-18-IG, Sz 11-13-IG

Table listing photography equipment like binoculars and cameras with prices.

HARGITA JAGD VADÁSZBOLT - HÍVATÁSOS VADÁSZOK SZAKÜZLETE * 6800 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, ANDRÁSSY U. 32. TEL./FAX: 62/248-768 * TEL.: 30/9580-603 * WWW.HARGITAJAGD.HU * HARGITAJAGD@INVITEL.HU

Table listing hunting equipment and firearms from Hargita Jagd.

HUBERTUS VADÁSZBOLT * 9400 SOPRON, LACKNER K. U. 6. * TEL./FAX: 99/314-317 * NYITVA: H-P 9-12, 13-17; Sz 9-12 GyMS.

Table listing various hunting gear and accessories from Hubertus.

HUNOR 2000 Bt. VADÁSZBOLT * 8360 KESZTHELY, SZÉCHENYI ÚT 11. * TEL.: 83/317-355, 30/9947-482 * FAX: 83/336-281 NYITVA: H-P 8-16-IG, Sz 8-13-IG

Table listing hunting equipment and firearms from Hunor 2000.

KÁTAI VADÁSZ, HORGÁSZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 5900 OROSHÁZA, KÖND U. 44. * TEL./FAX: 68/411-612 KÁTAI VADÁSZBOLTOK: 5540 SZARVAS, KOSSUTH L. U. 46. * TEL.: 66/312-288 * 6721 SZEGED, TISZA LAJOS KRT. 19. TEL.: 62/556-880 * WWW.KATAIVADASZBOLT.INF.U * E-MAIL: KATAIVADASZ@OROSNET.HU

Table listing various hunting and fishing equipment from Kátai Vadász.

HARMÓNIA VADÁSZBOLTK * KÖZPONT: 4025 DEBRECEN, SZÉCHENYI U. 10. * TEL.: 52/430-468 * FAX: 52/412-633 * 4026 DEBRECEN, BETHLEN U. 36. * TEL./FAX: 52/421-338 * 4400 NYÍREGYHÁZA, ZRINYI I. U. 8-10. * TEL.: 42/413-423 * 3530 MISKOLC, SZÉCHENYI U. 14. * TEL.: 46/341-464 * 5600 BÉKÉSCSABA, LUTHER U. 12. * TEL.: 66/449-369 * 6000 KECSKEMÉT, SZÉCHENYI TÉR 14. TEL.: 76/321-942 * 6722 SZEGED, KOSSUTH L. SGT. 21. * TEL.: 62/424-342 * 6500 BAJA, HATTYÚ U. 2. * TEL.: 79/321-364 1165 BUDAPEST, MARGIT U. 116. * TEL.: 70/2116-480 * 2890 TATA, KATONA U. 17. * TEL.: 34/381-418 * 8200 VESZPRÉM, HORGOS U. 2. * TEL.: 88/325-033 * 8360 KESZTHELY, RÁKÓCZI U. 3. * TEL.: 83/314-101 * 8900 ZALAEGERSZEG, BIRÓ M. U. 47. (AZ FM HIVATAL BEJÁRATÁNAL) * TEL.: 92/348-011, 30/9398-369 * 7626 PÉCS, KIRÁLY U. 71. * TEL.: 72/225-204 * 3300 EGER, TORONY ÚT 1-3. * TEL.: 36/410-131 * 3200 GYÖNGYÖS, SZENT BERTALAN U. 4. * TEL.: 37/301-860 * 7030 PAKS, TOLNAI ÚT 2. TEL.: 75/315-687 * 4600 KISVÁRDA, SZENT LÁSZLÓ U. 13. * TEL.: 45/415-887 * 5350 TISZAFÜRED, PIAC TÉR 6. TEL.: 59/511-234, 30/9585-568

BAIKAL SÖRÉTES FEGYVEREK table with columns for model, price, and quantity.

INDIFORM KFT. * VADÁSZRUHÁZAT KIS- ÉS NAGYKERESKEDELEM * 2440 SZÁZHALOMBATTA, VÖRÖSMARTY ÚT 40. * TEL.: 23/359-158 FAX: 23/540-159 * NYITVA TARTÁS: H-P 8-16

Table listing various firearms and accessories with prices, including BARTAVEL (FRANCIA), Kötényke, Springfield nadrág, etc.

JUVA AGRÁR SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELMI KFT. * 2461 TÁRNOK, HALÁSZ JÓZSEF U. 66. * TEL.: 23/585-008 FAX: 23/585-014 * INFO@JUVA.HU * WWW.JUVA.HU

VADRIASZTÓK table listing Guardian2 Standard vadriasztó and Guardian2 Dupla vadriasztó with prices.

KALIBER MAX FEGYVERBOLT * 1039 BUDAPEST, MÁTYÁS KIR. U. 12. * TEL.: 240-1923 * E-MAIL: FEGYVER.KALIBER@AXELERO.HU

MAROKLŐFÉGVYVEREK table listing various rifles and pistols with prices.

LARIX VADÁSZRUHÁZAT ÉS KIEGÉSZÍTŐINEK KIS- ÉS NAGYKERESKEDE * 1036 BUDAPEST, LAJOS U. 126-128. * TEL./FAX: 1/453-2329

Table listing various hunting gear and accessories with prices, including WATZMANN LÁBBELIK, KARL GUSTAV, EDENBERG GMBH, etc.

KERÍTÉSCESTRUM KFT. * 1106 BUDAPEST, KERESZTÚRI ÚT 130. * TEL.: 1/431-9950 * FAX: 1/431-9951

CSOMÓZOTT VADHÁLÓK table listing various traps and traps with prices.

M-ZERO FEGYVER ÉS VADÁSZBOLT ÉS GLOCK MÁRKAKERESKEDÉS * 2310 SZIGETSZENTMIKLÓS, PETŐFI U. 5/A NYITVA: HÉTFŐ-PÉNTEK 9-17 * TEL./FAX: 24/465-373, 30/9516-440 * GLOCK@VNET.HU

ÚJ PISZTOLYOK table listing Glock 23, Glock 26, Glock 34, Glock 35, Glock 27, Glock 21 with prices.

NOMÁD VADÁSZBOLT * 6800 HÓDMEZŐVÁSARHELY, ZSOLDOS U. 57. * TEL.: 62/244-991, 30/259-7740

KERESŐTÁVCSŐVEK table listing various binoculars with prices.

RÁBAI KFT. HUNOR VADÁSZBOLT * BÉKÉSCSABA ZSIGMOND U.10. * TELEFON: 66/451-171

ZASTAVA VADÁSZFEGYVEREK table listing various rifles and pistols with prices.

SEFAG RT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, BERZSENYI U. 2. * TEL.: 82/317-644, 30/9690323 NYITVA TARTÁS: H-P 8,30-17-IG, SZ: 8-12-IG, EBÉDIDŐ: 12-13-IG

Table listing various hunting gear and accessories with prices, including Bőr bakancs varrott, Vigos kabát, Himzett zöld póló, etc.

SÓLYOM VADÁSZBOLT (IJÁSZ SZAKÜZLET) * 4220 HAJDÚBŐSZÖRMÉNY, BETHLEN GÁBOR U. 30. * TEL.: 52/228-661, 30/237-5640, 20/913-1052 * E-MAIL: SOLYOMVB@AXELERO.HU * NYITVA TARTÁS: -H-P 9-18-IG, SZO 9-13 ÓRAIG

Table listing various hunting gear and accessories with prices, including Kivonatós árlista, IJÁK, Mathews Genesis, etc.

SZMV 2002 SERVICE KFT. * 2030 ÉRD, JEGYZŐ U. 10. * TEL.: 23/520-096/097 * MOBIL: 20/924-1959, 20/449-0607 E-MAIL: POSTMASTER@SZMV2002SERVICEKFT.AXELERO.NET

SEHENDER FEGYVEROPTIKÁK table listing various optical equipment with prices.

SEELAND VADÁSZÁRUHÁZ KIS-NAGYKER. * 1188 BUDAPEST (KÜLSŐ), NAGYKÖRÖSI ÚT 24/A * TEL.: 291-8889 FAX: 292-2991 * E-MAIL: VADASZARUHAZ@INTERNET.HU * WWW.VADASZAT.NET/MOBIKER.HTML

Table listing various hunting equipment and accessories with prices, including items like Gornell Verona felcípő, Gornell Walk felcípő, Gornell Tornado felcípő, etc.

S. P. JAGD-VADÁSZÜZLET, KIS- ÉS NAGYKER. * 1238 BUDAPEST, LÓALLÁS U. 12. * TEL.: 1/285-6162 * FAX: 1/284-9671 E-MAIL: UZLET@SPJAGD.HU * WWW.SPJAGD.HU * NYITVA: H, SZ, P 7-15,30-IG, K, CS: 7,30-19-IG

Table listing hunting gear such as Kötött pulóverek, kardiánok, Kötött thermo pulóver, Kötött polárbéléses cipzáras pulóver, etc.

SVENT HUBERTUS KFT. VADÁSZBOLT * 7400 KAPOSVÁR, Fő u. 40. * TEL.: 82/430-099, 430-100 FAX: 82/511-268 * E-MAIL: TIBALDB@AXELERO.HU

Table listing Winchester Lőszerkek, 22-250 Rem. Super-X, 300 Win. Mag. Supreme, etc.

VADÁZS HORGÁSZ BOLT * 5520 SZEGHALOM, KOSSUTH L. UTCA 10/1. * TEL./FAX: 66/470-223 MOBIL: 70/275-9453, 70/310-1594 * E-MAIL: CSONTI _ @FREEMAIL.HU

Table listing SÖRÉTES LŐSZERKEK, Tikka T3 Hunter 300WM irányzékkal, FÉG GV 7,62x54R + távcső, etc.

VÉDERDŐ BT. SZIKRA VADÁSZBOLTJA * 2085 PILISVÖRÖSVÁR, Fő u. 1. * TEL/FAX: 26/330-737 * TEL.: 20/463-0843

Table listing various hunting equipment and accessories with prices, including items like Vn=vizsga nincs, HASZNÁLT PUSKÁK, FÉG Frommer16/70, etc.

STEELVENT Rt. * 3527 MISKOLC, BESENYŐI ÚT 8. * TEL./FAX: 46/412-960 * WWW.STEELVENT.HU * INFO@STEELVENT.HU

Table listing VADHÁLÓK, Siktáblás ponthegesztett kerítések, Tipus, méret (HxL mm), huzalátmérő (mm) Ft/ábla, etc.

ZALA-VADÁSZ VADÁSZATI ÉS KERESKEDELMI KFT. * 8900 ZALAEGRSZEG, TOMPA U. 1. * PF. 277. TEL./FAX: 92/323-746, 30/288-9682

Table listing ÖZ, 451 g fölött, 451 g fölötti árakból 10% kedvezményt adunk, etc.

ZANAKO BT. * 2230 GYÖMRŐ, LEVÉL U. 6/A * TEL./FAX: 29/330-718, 29/333-952 * NYITVA: H-P 8-18, SZO 8-13 ÓRAIG

Table listing ELEGÁNS RUHÁZAT, Lóden öltöny, Tirol fazon, 100% gyapjú, Hosszú, Hubertus kabát, etc.

Különböző valutanemekben közölt árak

BENKOVICS AUTOCENTRUM * HIVATALOS NIVA TRUCK MÁRKÁKÉPVISELET ÉS SZERVIZ * 2400 DUNAÚJVÁROS, LOKOMOTÍV ÚT 7. TEL./FAX: 25/503-315; TEL.: 25/503-316; 20/926-9833 * E-MAIL: BEKOVICSAC@INVITEL.HU

Table listing NIVA 4X4 TEHERGÉPKOCSIK, DAEWOO D-LINE, Vontatási opció 3500 kg, Klíma, Kompresszorral kialakítás, etc.

Börze: Az ingyenes magánhirdetések rovata

Rovatunkban a magánjellegű (pl. használt termékek, munkát keres) apróhirdetéseket – amennyiben terjedelmük nem haladja meg a 150 leütés – ingyen jelentjük meg. Az ennél hosszabb hirdetéseket átszerkesztjük, illetve nem közöljük.

Szolgáltatás: Az állami vadászvizsga számítógépen kidolgozott szóbeli tételei flopin és papíron is kinyomtatható, reális áron megrendelhető. 20/427-3588 (ef) Nyugd. pusktatus mester eladásra kínál pusktatusokat, levegőn szárított dióbiól és fekete dióbiól. Alapkövetel 7500 Ft-tól, egészen a luxuskivitelig. Este, 7/2/370-676 (ef) Zalai nagyvadász társaság, házzal együtt eladó. 30/5522-412 Őzbak, suta, gida vadászati lehetőséget biztosítunk Hajdú-Bihar megyében. Ellátás, szállás megoldható. 30/322-7155 (ef) Vadásztársasági tagságot, állandó vadászati lehetőséget keresünk Bp. 100 km-es körzetében. 70/336-4209, illetve@axelero.hu

Vadászati áránjaklatok fognak. Apró-, nagyvad. Egyéni és hajtóvadászatokra. elant@hunting.axelero.net, Péntek Viktor Tábor Vadásztábor a Szeldi-tónál! Az idén 7. évben várjuk a 10-18 éveseket va-

dászházunkba, a Bertóti István vadász-és természetbarát tábora. Programjainkból: őzhívás, tűzok megfigyelése, céllövészet, lőszakkódás, lovas program, fürdés a Szelidi-tóban. A tábor ideje: 2005. júl. 24–30. Állandó felügyelet, teljes ellátás. Szigeti Sándor, 78/425-005, 30/265-0880 (ef)

Porció – vadászklubok tábora: 2005. júl. 23-tól aug. 7-ig. Debrecen, kultúrált környezet, teljes ellátás, családoknak kedvezményesen, 2 turnus. Érdeklődni: 30/225-4483 (ef)

Könyv, újság

Nimród Vadászújság 1972. jan. 1-jétől 1994. dec. 31-ig megjelent példányai eladók. 2000 Ft/év. 94/327-519

Megvételez keretek Nimród újságokat! 1969. 6-7-11-12 szám, 1970. 1-2 szám, 1971. 3-5-8 szám. 20/9803-447

Fegyver

7x57-es ZKK-600 golyós fegyver, 8x56 Schmidt & Bender céltávcsővel szerelve, újszerű állapotban, 2009-ig érvényes műszakiával, 260 E Ft. 20/4387-032

Eladó S&O Griffreprietierer Allwetter cal. 308 win. gyári szerelék, 6x42 Schmidt & Bender 4-es szálkereszt, csőszájkékel. 69/301-319, 30/302-2286

20-as Merkel bock puskát keretek megvételez 170 E Ft-ig, vadászati célra, csere choke, egy elcsúszóbillentyű nem probléma. Vargyas Gyula, 20/5599-699

Keretek Beretta vagy Browning sport-puskát 76 cm, csere choke, memory system, esetleg állítható billentyű. 20/5599-699

Eladó 16/70 kal. Merkel duplacsövű sörétes fegyver. Feketedió gyökér angol aggyal, új barnítással, szép állapotban. 70/374-7503

Eladó 45 cm-es csövel, 8x57 kal. Mauser stutzen, oldható szereléren 4x32 Zeiss távcsővel, 2009. májusig mász. vizsgával. Utánkeresésre, hajításra kiváló. 70/374-7503

Merkel 16/70 duplacsövű sörétes vadászfegyver eladó! 30/939-0078

16-os kaliberű (Monte Carlo), levízgázgátolt, sörétes vadászpuska, sürgősen eladó. 45 E Ft. 36/315-448

Beretta félautomata 12/70 átm. kaliberű, cserélhető szűkítésű csövel, 4 db szűkítéssel eladó. 57/456-281, 30/9735-714

Eladó 1 éves Sako 7 mm Rem. mag. golyós fegyver. 290 E Ft. 70/387-3773

Steyr-Mannlicher 243 Win. kal., gyári oldható szereléssel, Swarovski 6x42-es céltávcsővel szerelve, kitűnő állapotban. 400 E Ft. 30/2060-336

8x57 JS kaliberű, Mauser stutzen, 8x56 Zeiss távcsővel, 150 E Ft. 30/681-8227

Bühag Bock egyedi, céhes módon készült iskolamunka, vegyes csöví sörétes: 16x70-es 90%-os szűkítésű, golyós: 7x57R peremes schnelleres tölténykivonó, tusba épített tölténytároló. Távcső: Ajack 4x90-es patentázras, eladó. 500 E Ft. 30/385-0447 (ef)

Alig használt, kifogástalan állapotban levő Brno 502 gyártmányú 12/243. W. kal., vegyes csöví vadászfegyver, patent szereléssel szerelt 6x40 MOM távcsővel eladó. 30/246-6631

Sauer 202 select 8x68S kal. hibátlan, alig használt. Évjárat 2001. dec., minősített 2011-ig érvényes vizsgával rendelkezik. 415 E Ft. 30/619-1957, Dunahaszarti

Eladó Flöbert, 6 mm-es, forgótáras új állapotban (+ töltény). 18 E Ft. 37/368-464

12-es Bühag és 12-es Simson Trap puska vadász váltócsövel, tartalék alkatrészekkel eladó. 20/364-5257

Eladó, ill. csere érdekelne, Zavsta 30-06-os 4x32-es távcsővel, 11 éves. 130 E Ft. 30/266-7669

IZS 12-es duplauska 25 E Ft. Szentes, Ficser Tibor, 70/630-0046

Eladó IZS-27 ejektoros 12/76 új állapotú sörétes puska. 95 E Ft. 30/9669-605

Eladó 7,62x54R FÉG eredeti dióverő, új hadiállapot. 50 E Ft. 30/478-1701

A VADÁSZ- MESTER BT.

vadászszervező
és vadgazdálkodó
vállalkozás

**vadászati
lehetőséget biztosít
apró- és nagyvad
elejtésére,
belföldi és külföldi
vadászok részére.**

Az anyanyelvük Önöknek nincs ideje megszervezni vadászati, horgászati, természetközeli pihenését, segítünk Önnek. Vadászterületünkben 4 fő részre teremtünk csodálatos körülményeket kikapcsolódni, teljes körű ellátás mellett szállást biztosítani. Kísérők részére fokozott kulturális, sport-, fitness, szabadidős programokat biztosítunk. Horgászati és levegőző, valamint fogathozzállási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet:
vadaszmester@emilnet.hu
77/460-277
70/269-9114

Eladó IZS-18, 222 Rem. golyós puska. Gyári szerelék 3-9x42-es távcsővel. 75 E Ft. 30/478-1701

Eladó Remington 308 win. modell 700-VLS vastag csöví puska. MAK szerelék, 4-12x50-es távcső. 30/478-1701

Vásárolnié IZS 18 típusú jó állapotú használt golyós fegyvert. 70/206-4395, Pálmónostora

Megkímélt állapotú, Walthor P99 (9 mm Para.) eladó. A fegyver 2000-ben lett vásárolva, használva alig volt, kb. 500 lövés lett leadva vele. 140 E Ft. 30/2572702

Keretek régi vadászfegyvereket, bármilyen kakashos sörétest, ill. golyóst, hatástalannított is (Tulát, magyart nem). 62/233-167, 530-646

Német 1906 28/65 (230 E Ft); osztrák régi 16/70 (185 E); 20/0,22 betetőző, engedélyes (15 E); 2x16/7x57R ferlachi kakashos drilling (950 E). 30/3848-354

Távcső

Zeiss Jena 8x30, 7x50, 10x50, 10x40 használt keresőtávcsövek, jó műszaki és esztétikai állapotban eladók. 20/9247-519

Swarovski 8x56 keresőtávcső, Meopta (Zeiss) 75H 20-60x spektív, újszerűen, megkímélt, eladó! 30/939-0078

Eladó 9.3x62 cal Mannlicher Schö-nauer 6x42 Zeiss távcső. Swarovski 8x50 céltávcső új. 20/5922-686

Kitűnő állapotú, garanciális Zeiss 5,6x60N infratávcső, Zeiss 10x56BT Victory keresőtávcső eladó. 30/9984-824

9,3x62 kal Titan 6 távcső 1,5x6x42 Kaps eladó. 30/8525-858

8x56-os Seadler céltávcső szereléssel, 50 E Ft, 3x9x40-es Nikko Stirling céltávcső szereléssel, 30 E Ft, valamint 10x42-es Opticim (japán) vízmentes keresőtávcső, 65 E Ft, eladó. 20/949-3232, napközben

Kutya

Aktív vadászó nehezített vércsapra 1 díjas szülőktől 7 hónapos min. hannoveri véreb szuka, Világ-Európa győztes szülőktől rövid szőrű német vizsla 6 hónapos kan eladó. 20/534-7983

Törzskönyvezett rsz. magyar vizsla kiskutyák eladók. Molnár Zsolt, hívastós vadász. 20/420-6923

Kitűnő vérvonalú szülőktől, HCH munkaverseny eredményes apától rövid szőrű magyar vizsla kölykök előjegyezhető, eladók június eleji elvitellel. 30/413-0893

Welsh terrier kölykök vadászó szülőktől eladók. 70/216-2043

Jagdterrier kölykök törzskönyvezett vadászó szülőktől eladók. 30/217-2708

Rövid szőrű magyar vizsla növendék kan eladó (2004 júliusában született). Díjnnyertes, diszplázia-mentes, vadászó szülőktől. Magor kennelel, ezüstkoszorús mestertenyészet. 30/266-0653

Weimari vizslák és német drótszőrű vizslakölykök garanciával (fekete-spicceltek, barnák) megvásárolhatók. 30/4836-371

Német drótszőrű vizslakölykök garanciával (barnaspicceltek) megvásárolhatók. Import német dsz. vizsla (fekete és barnaspicceltek) kanjainkat fedezetéshez ajánlom. 30/262-4195

5 éves drsz. német vizsla kanom (vízi, mezei munkában kiváló) eladó. 20/230-9991

Jagd terrier szuka kutya eladó. 20/539-7251

Fiatl magyar vizsla kan kiváló szülőktől eladó. 20/362-1961

Csalsíp

Nimród vadhívók, amire a vad hallgat. Egyedi, kézzel gyártott csalsípek. Kítűnő minőség. Vadászno kombinált őz,

Vadász- és Horgászbolt, 3200 Rózsa u. 2. • **Harmónia Vadászbolt,** 3200 Szent Bertalan u. 4. • **HADJUBŐSZÖRMÉNY: Sóllyom Vadászbolt,** 4220 Bethlen G. u. 30. • **HÓDMÉZŐVÁSÁRHÉLY: Hargita Jagd Vadászbolt,** 6800 Andrassy u. 32. • **Nomád Vadászüzlet,** 6800 Zsoldos u. 57. • **KAPOSVÁR: SEFAG Rt. Vadászbolt,** 7400 Berzsenyi u. 2. • **Szent Hubertus Vadászbolt,** 7400 Fő u. 40. • **KECSKEMÉT: Harmónia Vadászbolt,** 6000 Széchenyi tér 14. • **Horgász Vadász Bt.,** 6000 Rákóczi út 16. • **KESZTHELY: Harmónia Vadászbolt,** 8360 Rákóczi u. 3. • **Hunor 2000 Bt. Fegyver- és Vadászbolt,** 8360 Széchenyi u. 11. • **KISKÖRÖS: Tüskevár vadászbolt,** 6200 József A. u. 5. • **KIS-KUNHALAS: Célpont Fegyverbölt,** 6400 Hősök tere 1. • **KISVÁRDA: Harmónia Vadászbolt,** 4600 Szent László u. 13. • **MISKOLC: Harmónia Vadászbolt,** 3530 Széchenyi u. 14. • **Steevent Rt.,** 3527 Besenyői út 8. • **Szalonka Vadászbölt,** 3530 Király u. 2. • **NAGYKÖRÖS: Sírly Vadászati Ker. Kft.,** 2750 Örkényi u. 13. • **NYÍREGYHÁZA: Harmónia Vadászbolt,** 4400 Zrínyi l. u. 8–10. • **Pinkerton Vadászbolt,** 4400 Simai u. 9. • **OROSHÁZA: Kátai Vadászbolt,** 5900 Könd út 44. • **PAKS: Harmónia Vadászbolt,** 7030 Tolnai út 2. • **PÁPA: A-Jagd Horgász Vadász Bolt,** 8500 Szent László u. 8. • **PÉCS:**

Magasles · Független információs havilap · Kiadja: **ProFo-Kiadó** · Szerkesztőség: **1052 Budapest, Fehér Hajó u. 8-10. II/7.** Telefon: **1/4-111-111,** fax: **1/2-670-670,** e-mail: **info@magasles.hu,** http://www.magasles.hu · Feladós főszerkesztő: **Ilf, Takács Szabolcs,** szerkesztő: **Kovács Zsolt,** tördelőszerkesztő: **Lőrincz Zsuzsanna,** pénzügy: **Juhász Róbertné,** kapcsolatfelvétel, hirdetések: **Göröcs Zsuzsanna** · HU ISSN 1785-0126 · Terjeszti a Lapker Rt. és a fent megjelölt szaküzletek. · Előfizethető a szerkesztőség címén belföldi postautalványon, illetve igény esetén készpénz-átutalási csekket küldünk. **Az előfizetési díj egy évre 3300 Ft.** · A fotókat, ábrákat, írásokat a szerzői jogok tiszteletben tartásával közzöljük, de előfordulhat, hogy a szerző vagy a jogutódja nem ismert. Ilyen esetekben, kérjük, az illetékesek jelentkezzenek. · Az újságban közölt árakat és egyéb adatokat partnereinktől kapjuk, így azokért, valamint az esetleges nyomdai hibákért felelősséget nem vállalunk. Kérjük, mielőtt tervezne, tájékozódjon a részletekről! · Az újságban közölt adatokat, információkat, másolni, sokszorosítani vagy forrásként felhasználni más hír-, illetve információs anyagokban a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül tilos. Minden jog fenntartva Nyomda: Duplex Rota, Pécs.

Lapzárta minden hónap 5-én. · Megjelenés minden hónap elején.

ŐZBAKVADÁSZATI LEHETŐSÉG

a Tisza-tó mellett,
a Borsodi-Mezőségben!

2005. május 1-jétől várjuk
belföldi vadászok jelentkezését!

További információ:
Gyuricza Imre, 30/661-7000

suta, gida, suta panasz, rókaugató, róka nyúlás, egérhang, menyéhang, szajka, vadkacsa, szalonka. Megrendelhető postai utánvétellel. Fenyvesi Zoltán, 54/706-528, 30/387-4013 (ef)

Trófeagyűjtemény, őz, szarvas, kecske stb., és hatástalan puska eladó. Egyben olcsón. Külön 3000 Ft-tól. 20/935-8477

Infraréd illuminátor 75mW eladó! 30/939-0078

Erakko hátizsák, Parforce lőbot, Greiner vadászóra, digitális navigátor eladó! 30/939-0078

A magasles havilap megtalálható az újságosstandokon és az alábbi szaküzletekben

Harmónia Vadászbolt, 7626 Király u. 71. • **Pagony Vadászbolt,** 7634 Rácvárosi u. 16. • **PILISVÉRŐS: Szakra Vadászbolt,** 2085 Fő u. 1. • **SÁRVÁR: Hor-Sza Kkt. Vadászbolt,** 9600 Baththyány u. 34. • **SOPRON: Hubertus Vadászbolt,** 9400 Lackner K. u. 6. • **SEGED: Forest Vadászbolt,** 6721 Brüsszeli krt. 6. • **Harmónia Vadászbolt,** 6722 Kossuth L. sgt. 21. • **SEZEGHALOM: Vadász Horgász Bolt,** 5520 Kossuth u. 10/1. • **SZÉKESFEHÉRVÁR: Lupus Tüzek Vadászbolt,** 8000 Ady E. u. 8. • **Oryx Fegyverjavító,** 8000 Seregélyesi u. 86. • **SZEKSZÁRD: Stefan Kereskedelmi Kft.,** 7100 Kossuth u. 32. • **SZIGETSZENTMIKLÓS: M-Zéró Fegyver- és Vadászbolt,** 2310 Petőfi u. 5/A • **SZOLNOK: Diana Vadásztársaság,** 5000 Debreceni út 51. • **Hungária Turul Vadász és Fegyverbolt,** 5000 Szivárvány u. 4. • **TATA: Harmónia Vadászbolt,** 2890 Katona u. 17. • **TISZAFÜRED: Harmónia Vadászbolt,** 5350 Piac tér 6. • **VÁC: Pagony Vadászbolt,** 2600 Széchenyi u. 3-7. • **VESZPRÉM: Harmónia Vadászbolt,** 8200 Horgos u. 2. • **Vadász Bolt,** 8200 Nyerges u. 10/B • **ZALAEGER-SZEG: Diana Vadászbolt,** 8900 Ola út 4-10. • **Harmónia Vadászbolt,** 8900 Bíró M. u. 47. • **Nimród Vadász Horgászbolt,** 8900 Ady u. 13. • **Zala-Vadász Kft.,** 8900 Tompa u. 1.

Júniusi számunkból...

Keresse május utolsó hetétől az újságárosoknál!

Fényképezőgéppel és puskával

Szerzőnk cikkében több tanulságos történetet mesél el dákokról, vadkanokról és muflonokról. A leírásokban az a közös, hogy a vadat először lefényképezte-levideózta, ennek alapján „kielemezte”, majd a megfelelő időpontban, mintegy biztosra menve, lelövete. Megszívlelendő gondolatsor minden hivatásos vadásznak!

Szerkesztőségünk a változtatás jogát fenntartja!

Wesselényi, a vadász

A reformkor egyik hirtelen felmagasodott alakja volt az erdélyi Wesselényi Miklós báró (1796–1850). Ő volt a hős „árvízi hajós”, aki százakat mentett meg, amikor 1838-ban a megáradt Duna tengerré változtatta Pestet. Ám azt kevesen tudják róla, hogy gyermekkorától kezdve szenvedélyesen vadászott. Hetedik évében járt, amikor első dämadváját és farkasát zsákmányolta. Élvezetdús vadászataira évről évre mind többen kaptak meghívást, s ezeken olykor Erdély „úri értelmiségéből” negyvenen-ötvenen is megjelentek.

Vadászat a világ végén

Ha létezik világ vége, akkor Új-Kaledónia az. Tőlünk messzebb már nem is lehetne. S hogy mire lehet ott vadászni? Például eredetileg Ázsiában honos, pompás agancsú rusa szarvasra. Vagy éppen vaddisznóra – persze olyanra, melynek felmenői inkább házisertések voltak. Dr. Hangay György itt, a világ végén vadászott. Tanulságos történeteit júniusi számunkban osztja meg olvasóinkkal.

FROMMER
FEGYVERBOLT

1089 Budapest, Rezső tér 21. Telefon: 210-3506, 30-242-7460, fax: 210-3507
Nyitva: hétfő-csütörtök 8-17-ig, péntek 8-16-ig, szombat 8-12 óráig

Weihrauch légpuskák
nagy választékban!

77 000 Ft-tól
117 000 Ft-ig

MFS

MFS löszerek GYÁRI ÁRON!
Visztonteladók, lőterek, klubok részére

Hetven év gyártási tapasztalatai:

NIKE sörétes löszerek
Trap sportlőszerek
Skeet sportlőszerek
vadászlőszerek
speciális löszerek

Magyar gyártmány!

Igaly Diána, Athén női skeet olimpiai bajnoka

NIKE löszerekkel versenyez!

NIKE-FIOCCHI
SPORTLŐSZERGYÁRTÓ KFT.

8184 Füzfőgyártelep, Pf. 22.
Tel.: 88/451-310, 88/596-160, fax: 88/451-091
E-mail: techinfo@nike-fiocchi.hu • www.nike-fiocchi.hu
Nagykereskedőink:

Harmónia Material Kft.
4025 Debrecen, Széchenyi út 10. • Tel.: 52/430-468
HUNO 2000 Kft.

8184 Füzfőgyártelep, Munkás tér 4. • Tel.: 88/451-584

Ficsor Autóház Kft.
Budapest, 1106 Fehér út 7. Tel.: 06 1 260-1122, 06 1 261-1122
Fax: 06 1 262-6610 Web: www.ficsor.hu E-mail: terepgumi@ficsor.hu

VADÁSZTÓL VADÁSZOKNAKI
TEREPGUMIK ÓRIÁSI KEDVEZMÉNNYEL!

Ahol eddig elakadtatok, ott most nem fogtok!

Aszfalton halkon futó, terepversenyeken győztes gumik 2. oszt. terepgumispecialista gyár kizárólagos forgalmazójaként óriási raktárkészlettel állunk rendelkezésükre. Nálunk ezen kívül minden ismert gumimárkát megtaláltak.

MUD TRACK **COUNTRY 2000** **TRAXXER** **14"-16" MUD TERRAIN**

Három felnagyított kizárólagos képviselőként ajánlatunk az alufelnikre is érvényes

A legjobbat a legolcsóbban a kizárólagos képviselőnk 24 óra háttérrel és az országban bárhol!

13" TRAKTOR Lada-Wartburg **BRIDGESTONE D 694** **Yokohama 235/80 R16** **14.900,- /db**

SWAMPER

Canon

képstabilizátoros látcsövek

18x50 IS

IR 760
3,1x nagyítás

12x36 IS II

*...hogy mindent
tisztán lásson...*

9x60

Vivitar®

látcsövek és éjjellátók

IR 750
fémváz, 2x nagyítás

ERVA

Fotó-Optika Canon Fotószaküzlet
1072 Budapest, Klauzál tér 13.

Tel.: (1) 352-8183, (1) 352-8191, (1) 461-0889 • Fax: (1) 461-0890
www.ervafoto.hu • www.vivitar.com • www.canon-europe.com